

Revista ECONOMICA

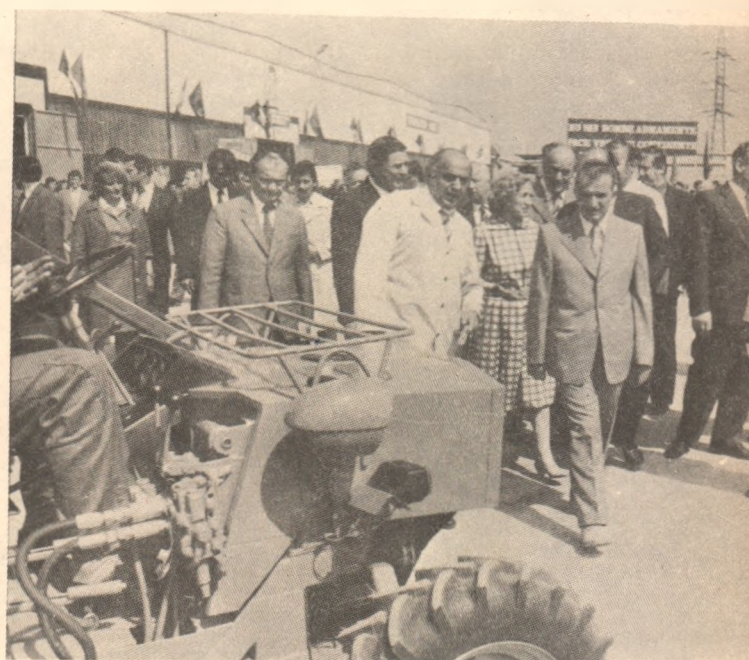
CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Revista 201. 11/1983
SALA DE LECTURĂ

Revista 201. 11/1983
SALA DE LECTURĂ

NICOLAE CEAUȘESCU —
dialog permanent cu masele,
activitate dinamică,
susținută pentru progresul
multilateral al patriei

O zi memorabilă pentru destinele României

ANIVERSAR, an de an, ziua de 23 AUGUST, într-o intimă împletire cu permanențele trecutului nostru istoric și ale prezentului socialist.

23 AUGUST 1944 se înscrie între valorile fundamentale ale acestor permanențe istorice deschizând, prin revoluția de eliberare națională și socială, marile orizonturi ale înaintării României pe trepte superioare de progres și civilizație.

Salvarea și așezarea țării pe verticala sa firească, cu energia creatoare a maselor populare descătușate, precum și situarea sa în concertul statelor lumii la nivelul marilor capacități ale națiunii noastre, s-au datorat forțelor înaintate ale poporului român care și-au rostit decisiv cuvântul în acel moment de răscruce a istoriei.

23 AUGUST 1944 a reprezentat sensul adevărat al evoluției poporului român, ostil fascismului și Germaniei hitleriste încă de la apariția acestui flagel profund reacționar, antipopular pe continentul european. Puternică mișcare antifascistă din România deceniului patru, cu numeroase organizații antirăzboinice, antifasciste, conduse de Partidul Comunist Român, a creat o largă opinie populară. În acest context s-a remarcat, prin combativitate, spirit de sacrificiu, forță de convingere, dinamism revoluționar tovarășul Nicolae Ceaușescu, membru al conducerii Comitetului Național Antifascist acum 50 de ani.

Numerotoasele aspecte ale activității Comitetului Național Antifascist mărturisesc existența unei concepții clare ce viza amplificarea continuă a acestei mișcări patriotice spre a cuprinde într-un larg front popular cele mai diverse forțe sociale și politice, capabile să înriurească viața politică a țării în direcția păcii și democrației.

Pentru România este întrutotul legitimă concluzia că războiul alături de Germania hitleristă a fost profund nepopular, că împotriva militarismului german exista o ură inverșunată a maselor, că guvernării dictaturii militaro-fasciste reprezentau o grupare izolată, sprijinită pe baionetele hitleriste, că un asemenea popor în ostilitatea sa față de cei care i-au sfirtecat hotarele și i-au încălcat brutal independența era gata de cele mai mari sacrificii. Și le-a făcut. Le-a făcut cu convingerea fermă că o națiune își poate spune pînă la urmă cuvîntul în mersul evenimentelor istorice. Multe au fost forțele politice românești care urmăreau ieșirea din războiul hitlerist, dar nici una nu a realizat mai bine ca partidul comunist importanța și substanța acestei schimbări, dezvoltarea dispozitivului forțelor care să determine răsturnarea dictaturii antonesciene și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste prin trecerea de partea armatelor Națiunilor Unite.

„Pieirea sau salvarea poporului român!” — astfel se intitula Platforma Partidului Comunist Român, care încă din ianuarie 1942, chema toate forțele, indiferent de grupare politică, de clasă, de religie, naționalitate, să se unească într-o puternică mișcare de rezistență pentru doborîrea dictaturii militare aliatei Germaniei hitleriste și pentru ieșirea din nefasta alianță.

Partidul Comunist Român a înțeles, cu toată maturitatea sa politică, acuitatea raportului între eliberarea națională și aceea socială. A salva țara din jugul hitlerist egala cu înlăptuirea unui obiectiv major democratic. Eliberarea de dependența față de Reichul nazist și de dictatura militară devenise condiția înlăptuirii țelurilor democratice și sociale.

Profunzimea analizei și justetea concluziilor, a orientării partidului comunist au fost confirmate de întreaga desfășurare a evenimentelor. Luarea în considerare a realităților interne și a celor internaționale a permis conducerii P.C.R. să elaboreze planul de raliere a forțelor, de la comuniști la cercurile palatului, de la muncitori la generali, de antrenare a maselor și liderilor de partide într-o acțiune bine pregătită și coordonată al cărei deznodămint avea să fie 23 AUGUST 1944. Sigur, au fost multe și variate formule de acțiune ale rezistenței românești, cu sabotaje ale mașinii de război, cu cioniri armate izolate, cu nesupuneri la încorporări sau opoziții în masă la rechizițiile de la sate, cu prezența unor detașamente de partizani. Dar mai ales rezistența românească s-a pregătit printr-o multitudinea de forme spre a se concentra într-o expresie proprie, răsturnînd într-o zi dictatura aliată Germaniei naziste și scotînd, în câteva zile, o țară cu armată cu tot, cu bogății, fabrici,

căi de comunicații din dispozitivul frontului hitlerist și trecînd-o de partea Națiunilor Unite.

Însumarea rezistenței românești în marele act istoric din 23 AUGUST 1944 crea pe cel mai mare și dur front al celui de-al doilea război mondial o stare cu totul deosebită. Armatele sovietice, care au dus povara acestui front, cu jertfe greu de calculat, au avut în acest corolar al rezistenței din România un suport nou și neprevăzut pentru dezvoltarea, împreună cu armata română, a ultimelor faze ale celui de-al doilea război mondial.

RECAPITULÎND evenimentele din vara anului 1944, cînd revoluția antifascistă românească se afla într-un stadiu avansat de pregătire, întîlnim în vestul continentului deschis cel de-al doilea front în Franța pe o întindere de circa 300 de km iar în est uriașul front sovietic pe o întindere de peste 2000 de km ajuns pînă în nordul României. Pe acest front statele blocului fascist cu 220 de divizii, totalizînd circa 4000000 de ostași, încercau să oprească înaintarea armatelor sovietice ori să o întîrzie prin folosirea barierelor naturale sau fortificate. Reichul nazist pregătea, febril și disperat, noi arme distrugătoare, inclusiv arma atomică, cu care spera să întoarcă mersul războiului în favoarea sa. Aici, în răsărit, pe frontul sovieto-german se hotăra, în cea mai mare măsură, soarta marii conflagrații mondiale, cu epicentru european. După acțiunile ofensive ale armatelor sovietice din lunile iunie-iulie 1944, în sectoarele de centru și nord, a urmat ofensiva deschisă la 20 august prin ruperea frontului în sectorul românesc Iași—Chișinău.

Pentru România erau momente hotărîtoare. Planurile Germaniei hitleriste urmăreau să transforme România într-un vast cîmp de război. Ce putea însemna o asemenea situație la masa păcii nu este greu de imaginat cîtă vreme marile puteri învingătoare au tratat cu nemerităta minimalizare România, care a avut o cu totul altă poziție în ultima parte a războiului și o contribuție notorie la grăbirea victoriei finale. Cu atît mai mult se cuvine toată cinstirea aceluia care au știut să prindă cîrma națiunii pentru a o așeza pe noi limanuri de libertate, spre a ne putea apăra cît mai mult posibil drepturile firești în epoca postbelică.

Atunci, în vara anului 1944, în viltoarea evenimentelor ce se precipitau vijelios, amenințînd România cu o prăbușire ale cărei consecințe erau previzibile, partidul comunistilor și-a săpat adînc în istorie numele de partid al celor mai buni patrioți, înțelegînd că salvarea vine din țaria poporului, a maselor.

La 23 AUGUST guvernul antonescian a fost arestat în palatul regai și principalii săi exponenți închiși într-o casă conspirativă a P.C.R. S-a constituit un guvern în care reprezentanții P.C.R., P.S.D., P.N.L. și P.N.T. dețineau poziții principale. Armata română a întors imediat armele împotriva Germaniei hitleriste, trecînd la imobilizarea și dezarmarea diviziilor hitleriste. În decurs de o săptămînă capitala țării, Valea Prahovei au fost eliberate prin lupte inverșunate concomitent cu alungarea armatelor hitleriste și horthyste de pe cea mai mare parte a teritoriului României. „De la 24 august 1944, orele 4 — preciza Convenția de armistițiu semnată la Moscova — România a încetat cu totul operațiunile militare împotriva Republicilor Sovietice Socialiste pe toate teatrele de război, a ieșit din războiul împotriva Națiunilor Unite, a rupt relațiile cu Germania și sateliții ei, a intrat în război și duce războiul de partea puterilor aliate împotriva Germaniei și Ungariei, cu scopul de a restaura independența și suveranitatea României”. Era o recunoaștere generală a ceea ce poporul român înlăptuise la 23 August și a angajării sale cu toate forțele la victoria finală.

23 AUGUST 1944 a deschis cea mai mare breșă din istoria celui de-al doilea război mondial în principalul front, din răsărit, breșă în adîncime de peste 700 de km, prin care în câteva zile armatele sovietice s-au apropiat de Bulgaria, Iugoslavia, Cehoslovacia și Ungaria. După lichidarea între 25 și 28 august a pungi din zona Chișinău, unde au fost încercuite numeroase divizii hitleriste, armatele sovietice s-au angajat, în toamna

anului 1944, în mari operații ofensive spre sud-estul și centrul Europei. Trecerea României în coaliția antihitleristă a sporit potențialul militar și economic al aliaților și a scurtat războiul în Europa. Acest adevăr simplu dar de mare importanță este susținut de numeroase mărturii documentare din epocă, care pun în lumină caracterul și rolul contribuției poporului român la victoria împotriva Germaniei hitleriste începând cu 23 August 1944 și încheind cu 9 Mai 1945. Între aceste mărturii documentare un loc aparte ocupă acelea care privesc lichidarea uneia dintre cele mai puternice linii fortificate din al doilea război mondial, linia Galați—Nămoloașă—Focșani. Comandamentul hitlerist conta pe o defensivă îndelungată în sudul Moldovei, poartă de trecere spre cîmpia Dunării și sud-estul Europei. Linia fortificată ce urma să întîrzie cît mai mult înaintarea sovietică spre a se putea manevra diviziile germane din Balcani a devenit cu totul nulă datorită ocupării sale de către unitățile românești chiar în noaptea de 23 August.

23 AUGUST 1944 și trecerea României de partea Națiunilor Unite schimbau unele date importante ale războiului din Europa.

Hotărîtoare în înfrîngerea Germaniei hitleriste, în victoria de la 9 Mai 1945 au fost prezențele, fără conținere, ale armatelor Națiunilor Unite în încheierea decisivă pentru zdrobirea militarismului german și aliaților săi. Se cuvine să subliniem rolul Uniunii Sovietice și armatelor sale eroice care au dus povara cea mai grea și au dat jertfele cele mai mari pe cel mai dur front al războiului mondial. La aniversarea revoluției românești de eliberare națională și socială de la 23 August 1944 aducem omagiul cuvenit tuturor celor care au luptat și s-au jertfit pentru victoria împotriva Germaniei hitleriste de la 9 Mai 1945. S-au scris multe tomuri și studii despre rolul uriaș al marilor puteri în înfrîngerea Germaniei naziste, s-a scris, se scrie și se va mai scrie. Mai puțin însă s-a scris și se știe despre contribuția celorlalte țări, popoare mai mici ca întindere și ca număr de locuitori, țări și popoare care, cu particularitățile rezistenței lor antifasciste și ale prezenței lor pe fronturile antihitleriste, au reprezentat o mare forță pentru ingenucherea celei mai agresive și teroriste dictaturi militariste, reacționare, rasiste, profund inamane.

Relevarea contribuției poporului român la zdrobirea Germaniei hitleriste, la victoria finală este cu atât mai necesară cu cît, deosebit peste hotare, ca și la noi pînă în decenii șapte, s-a scris și s-a cuvîntat mai ales despre „România — satelit al Germaniei naziste”, despre alianța militară româno-germană în războiul antisovietic ș.a.m.d.

ESTE potrivit a se scrie mai mult și a se cunoaște mai bine contribuția României la înfrîngerea Germaniei hitleriste, participarea împreună cu Națiunile Unite, în primul rînd cu Uniunea Sovietică, la sfîrșitul victorios din 9 Mai 1945. În acest context se înscriu nenumărate documente din epocă, publicații, emisiuni ale posturilor de radio, declarații oficiale de acum 39 de ani care astăzi, în mare parte, peste hotare, au fost date uitării, minimalizîndu-se pînă aproape de ignorare semnificația actului românesc de la 23 August 1944 și contribuția României la înfrîngerea Germaniei hitleriste. Adevărurile nu pot fi îngropate, dar pot fi șterse din memoria istoriei, de aici și insistența noastră spre a se arăta și rolul unor țări ca România în efortul general pentru victoria din mai 1945. De aici și citarea, cu foarte puține comentarii, a unor asemenea mărturii documentare din 1944 și 1945, provenind din surse neromânești.

Încă nu se încheiase ziua de 23 August și peste hotare au fost înregistrate și comentate evenimentele din România. Radiodifuziunea britanică declara că „gestul României va avea efecte profunde...”. Postul de radio american atrăgea atenția asupra faptului că „de acum înainte România este un nou aliat în tabăra Națiunilor Unite...”. La trei zile după 23 August, Pravda scria: „Ieșirea României din Axa fascistă este importantă nu numai pentru poporul român... lovitură primită de întregul sistem al dominației germane în Balcani este greu de subestimat”. Comentarii guvernamentale, posturi de radio, gazete din Franța, Suedia, Turcia, Elveția, Egipt, Italia aduceau elogii la adresa poporului român. „Cotitura României constituie fără îndoială lovitură cea mai grea pe care Germania a primit-o în această parte a Europei” — scria ziarul Le Figaro. Mărturii hitleriste, din acele zile, arătau că nu a fost vorba de un puci al cercurilor palatului și nici de o schimbare de guvern, ci de „o revoltă care vrea să schimbe cu totul linia de pînă acum”. Reliefînd semnificația de ordin intern a revoltei antifasciste românești, ziarul suedez Ny Dag scria: „Poporul român își ia acum soarta în propriile mîini și proclamă o ordine democratică”. Pierderea aliniamentelor puternice fortificate din România a fost viu și cu mare interes comentată de oficialitățile străine. Postul de radio New York, la 28 august declara: „România dînd posibilitate trupelor aliate să sfărîme rezistența germană pe Carpați contribuie în mod hotărîtor la victoria Puterilor Aliate”. Postul de radio Moscova remarcă: „Nicăieri pe pămîntul românesc nemții nu au reușit să repete evenimentele care au avut loc în Italia de nord în vara anului

1943. Ei nu au reușit să dezarmeze armata română și nici să ocupe principalele poziții strategice”.

Generalul francez Cochet surprindea concis ceea ce s-a petrecut în România odată cu 23 August 1944: „La numai 12 ore de la actul de la 23 August, trupele române s-au alăturat forțelor sovietice... această acțiune a permis ca într-un interval de opt zile, adică într-un termen excepțional de scurt, aproape întreg teritoriul românesc să fie curățit de nemți, iar diviziile Wehrmachtului din Moldova și Basarabia să fie nimicite. La vest și la sud rămîne un front ce are o întindere de 1 400 km. Toate acestea sînt o importanță chează pentru viitor că liniile de comunicație din România, întreprinderile industriale și petroliere, porturile și depourile, precum și navigația pe Dunăre au rămas intacte. Consecințele au fost importante și hotărîtoare”. Ziarul New York Herald Tribune scria: „Hotărîrea României oferă Bulgariei și Ungariei un exemplu recomandabil”.

Ziarul suedez Allehanda relatează că răsturnarea din România a produs, după cum informează diplomații Suediei, o mare senzație nu numai în Ungaria, ci și în Slovacia unde a fost considerată ca un semnal. Evenimentele din România, scria „Pravda”, au avut repercusiuni politice și la Sofia. Ziarul american The Evening Star, din 24 august, scria că trecerea României de partea aliaților „primejduiește toate forțele germane din Grecia, Iugoslavia, Bulgaria, Ungaria, Cehoslovacia și sudul Poloniei”. Postul de radio Londra declara în aceeași zi: „Fapta României constituie un act de mare curaj și acest act va grăbi sfîrșitul războiului. Situația Germaniei în Balcani se apropie de o catastrofă îngrozitoare”. Publicația franceză Front National scria: „Reichul primește la est o lovitură teribilă. Diviziile sovietice, de pe frontul român, vor fi disponibile pentru noile ofensive care vor lovi dușmanul în inimă”. Ziarul englez Sunday Times scria: „Ruptura României cu Axa și trecerea ei de partea aliaților tradiționali vor însemna poate pentru Germania o lovitură de moarte nu numai pentru că se pierd astfel ultimele rezerve mai însemnate de petrol, dar și pentru că în acest fel înaintării rușilor li se deschid trei căi.”

„Defecțiunea României face ca Germania să piardă pentru totdeauna petrolul de la Ploiești și aceasta tocmai atunci cînd tancurile și avioanele germane sînt handicapate de lipsa carburanților” — transmitea radio Londra la ora 23 în seara zilei de 23 august 1944. Post Meridian scria peste trei zile: „Despărțirea României de Germania înseamnă în primul rînd salvarea României, înseamnă pentru Germania pierderea petrolului, adică paralizarea forțelor motorizate și mecanizate germane, distrugerea bazei germane din Balcani, începerea bătăliei pentru bazinul dunărean central, pătrunderea forțelor aliate în Austria, Ungaria și Cehoslovacia...”. Svenska Morgensbladet transmitea din Berna la 1 septembrie: „Urmările trecerii României de partea Aliaților încep acum să se vadă... Din punct de vedere militar, noua linie a României înseamnă că forțele sale reunite sînt puse la dispoziția Aliaților. În această privință trebuie remarcat că armata română a fost calificată cu numai cîva timp în urmă de comentatorul de radio german, generalul Dittmar, ca extrem de bună avînd un armament și material uman de prim ordin... Ajuutorul militar român a dat în plus posibilitatea rușilor să ajungă la sursele de petrol de la Ploiești și la rafinăriile sale”.

Aprecierilor de acest gen din tabăra aliaților li se adaugă documentele provenind de la cancelaria lui Hitler. Generalii hitleriști Keitel și Guderian, în raportul către fîhrer, rezumau astfel evenimentele de la 23 August 1944: „pe lîngă consecințele imediate de ordin militar au produs în același timp o răsturnare de fronturi extrem de periculoasă ce va duce la pierderea teritoriului nu numai al României ci și al Bulgariei, Iugoslaviei și Greciei, punînd în pericol toată armata noastră din Balcani. Deosebit de pierderea pozițiilor din Carpați, pierderea grînarului și petrolului românesc constituie o altă grea lovitură în urma căreia armatele ruse vor putea ajunge în cîteva săptămîni în fața Budapestei.” Ca o maximă expresie a aversiunii imperialismului nazist față de actul eliberator din august 1944, autorii raportului conchideau: „a se lua toate măsurile ca România să dispară de pe harta Europei și poporul român să dispară ca națiune”.

Sînt multe și foarte diverse documente, informații, știri provenind din numeroase țări care, începînd cu 23 August 1944 și terminînd cu 9 Mai 1945, relevă rolul important al României în zdrobirea Germaniei hitleriste, contribuția poporului român, a armatelor sale la marea victorie.

Direcția politică de front a Armatei sovietice, în ziarul Graiul Nou scria: „Istoria războiului pentru distrugerea fascismului va consemna la locul cuvenit contribuția armatei române în această operă grea dar salutară pentru popoarele iubitoare de libertate”. S.U.A., prin postul de radio, în 9 februarie 1945, întărea aprecierea de mai sus: „Cînd se va scrie istoria, actul de la 23 August va însemna un factor important în mersul acestui război”. Peste cîteva luni același post de radio făcea precizarea, referindu-se la aportul României în războiul antihitlerist: „a scurtat timpul ostilităților și a adus o contribuție de preț la victoria militară împotriva Germaniei hitle-

note", iar ziarul New York Times, apelind tot la istorie ca la un tezaur de adevăruri ireversibile, cerea ca „istoria să consemneze actul de la 23 August ca unul din cele mai hotărâtoare evenimente ale întregului război”. Oficialități engleze și franceze au lăsat pentru istorie propriile puncte de vedere privind contribuția României la înfrângerea Germaniei hitleriste, referindu-se mai ales la scurtarea războiului prin cotelura de la 23 August 1944: „Franța socotește că România a adus prin contribuția ei o scurtare a războiului de cel puțin 6 luni...”.

Asemenea mărturii pot fi inserate pe sute de pagini. Este potrivit ca ele să fie amintite fie și pe scurt, cit de puține, în publicațiile noastre, dar mai ales peste hotare deoarece vremea care trece șterge pentru unii atât de clarele sublinieri pe care le-au făcut, cu majuscule, după august 1944 și pînă în mai 1945.

Monografiile, culegeri de documente, studii ale istoricilor români dau imaginea completă a ceea ce a însemnat revoluția națională și socială antifascistă și antiimperialistă din AUGUST 1944 precum și contribuția armatei române la înfrângerea Germaniei hitleriste. Se înfățișează în asemenea lucrări, cu tot fundamental arhivistic, științific, prezența armatei române, cu peste o jumătate de milion de militari, care a luptat nu numai pentru alungarea armatelor hitleriste de pe teritoriul românesc dar și pentru eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei, Austriei de est. Dintre bogatele statistici militare este de reținut cifra de 179 000 de ostași care au sfințit cu prețul singelui lor contribuția românească la victoria din 9 Mai 1945.

Pentru masele populare, pentru forțele revoluționare, care au dus greul mișcării antifasciste și de doborîre a dictaturii, momentul AUGUST 1944 reprezenta uvertura marilor prefaceri din viața României. Poporul român a tras decisele concluzii din tot ce a însemnat războiul mondial, locul marilor puteri, al țărilor mici, al forțelor imperialiste, pentru ce au însemnat programele partidelor politice burgheze și regimul dominației lor. Nici dezvoltarea economică reclamată de bogățiile țării și energia creatoare a maselor, nici independența națională nu puteau fi asigurate de continuarea situației țării în cîmpul lumii capitaliste unde fatalmente ne era rezervat un rol periferic, labil pînă la alternative primejdioase. Opțiunea era de fond și privea laturi esențiale ale locului națiunii române în istorie, AUGUST 1944 dezvoltîndu-se în mari prefaceri democratice sociale și politice, în trecerea în construirea socialismului, în situarea României pas cu pas, în mod hotărîtor, pe coordonatele unei înaintări cu urmări decisive pentru viitorul poporului nostru.

CONCLUZIILE pentru deceniile care au trecut de la revoluția de eliberare națională și socială converg în sublinierea faptului că prin socialism România a reușit să devină ea însăși, cu o amplă dezvoltare pe toate planurile, cu o personalitate distinctă în lume, cu un cuvînt ascultat și luat în seamă în raporturile internaționale.

Toată această operă nouă și uriașă nu a fost deloc ușoară. Oricine are simțul proporțiilor nu va cere ca toate problemele statornicirii unei lumi socialiste a dreptății și prosperității să se rezolve în cîteva decenii. Istoria capitalismului are aproape o jumătate de mileniu și nu a reușit, deși a extorcat cea mai mare parte a lumii, să rezolve problemele fericirii popoarelor nici cel puțin în țările proprii.

În revoluția românească, începută cu 23 AUGUST 1944, în construirea socialismului în România predomină incontestabil plusurile și sînt suficient de multe dovezi spre a răspunde acelor care ar încerca să folosească analiza proceselor de dezvoltare spre a declanșa aversiuni ori a argumenta superioritatea ordinii vechi, revoluate. Unele minusuri din procesul înaintării construcției socialiste, firese, nu pot fi contabilizate la succese și nici uitate, cum s-a făcut uneori, ele aparținînd unei experiențe umane de o nemaiîntîlnită amploare și încordare de energii puse în slujba unor țeluri din cele mai nobile. Cunoașterea, cercetarea, analiza acestui proces complex înseamnă tot atîtea învățăminte pentru noi înaintări, ieșiri din tipare și pentru receptivități maxime la stări istorice în continuă schimbare.

Primele două decenii după AUGUST 1944 au adunat anii unei încrîncenate munci și lupte pentru a consolida independența țării, cucerită cu prețul altor jertfe, ani de luptă nu numai cu încercările de imixtiune ale imperialismului și cu reacțiunea politică internă ci și cu marile greutăți ale reconstrucției economice, însoțită de lipsuri multe, de secetă și foame, de prefaceri ce nu s-au înfăptuit ușor. Au fost ani de ridicare a țării din ruine, cu multe sacrificii, cu clocotitor eroism popular, cu milioane de constructori anonimi și plini de entuziasm care puneau temelile unei Români noi cu adevărat suverane.

Clasa muncitoare s-a dovedit deplin matură pentru a lua în stăpînire avuția națională, spre a o gospodări, a o rîndui, a o dezvolta într-o concepție radical nouă și cu o destinație fundamental alta, în favoarea maselor populare.

gresul al IX-lea al P.C.R. din 1965, congres care a deschis o fertilă și dinamică perioadă a dezvoltării societății noastre socialiste asupra căreia și-a pus amprenta, ca principal promotor, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, personalitate proeminentă a vieții politice internaționale.

Sarcinile stabilite de Congresul al IX-lea au constituit obiective fundamentale la realizarea cărora s-a angajat întregul popor. S-a declanșat o susținută, neîntreruptă și încordată activitate, pe multiple planuri, pentru antrenarea tuturor forțelor umane și materiale în scopul înaintării într-un ritm rapid a economiei și pentru prosperarea generală a țării. Patru planuri cincinale cuprind, începînd cu 1965, sporita dinamică a industriei românești în primul rînd, relevînd o concepție de mare perspectivă pentru viitorul României. Această concepție relevă înaintarea țării noastre pe fondul unor realități obiective judecate la scara unor epoci întregi, începînd cu mai bine de un secol în urmă și la geografia comparațiilor cu țările dezvoltate ale lumii. Este vorba de o strategie responsabilă pentru destinele acestui popor, strategie ce urmărește recuperarea unor mari întîrzieri și transformarea țării într-o puternică citadelă a unei multilaterale industriei cu consecințele sale benefice pentru toate celelalte domenii ale vieții sociale. S-a înțeles bine de către cîrmacii țării, de către partidul comunistilor, de către masele muncitoare că România orice salt ar face, orice succese temporare ar înregistra, dacă nu are puternici suportți economici nu poate fi independentă și suverană.

Cotele înalte ale ritmului industrializării, chiar cu unele sacrificii vremelnice, sînt dimensionate de cerințe imperioase ale prezenței națiunii române cît mai aproape de nivelul țărilor dezvoltate. Nu mai putem pierde încă o dată valul revoluției industriale cum l-am pierdut în secolul trecut prin lenta evoluție imprimată de regimul burghez-moșieresc; consecințele le-am simțit prea multă vreme prin încălcarea brutală a suveranității naționale, prin intrarea sub dependența puterilor dezvoltate economic, prin tragice lovituri date poporului român ca aceea din care a fost salvat de revoluția începută în AUGUST 1944. A pierde încă o dată „șansa” ieșirii din marginalizarea economică a lumii înseamnă a condamna națiunea română pentru încă multă vreme la rolul de vasală a puterilor dezvoltate. Noua revoluție industrială, tehnică și științifică ce a cuprins multe țări ale lumii trebuie să aibă înscrisă și țara noastră, oricît ar fi de mari unele greutăți. Sigur, nu toate obiectivele și nu toți parametrii își găsesc întreaga lor eficiență pe care ne-o propunem prin ritmul înalt de industrializare. demersul nostru radical se desfășoară într-o lume încărcată de convulsiuni economice, iar pe plan intern rutina și alte tare creează încă frîne. Principalul însă se realizează și datorită simțem să înțelegem, de la o treaptă de conștiință care să depășească calculul mărunț, stringența acordării tuturor capacităților competente, a eforturilor colective și personale cu țelurile situației patriei noastre la acel nivel de unde independența, hotărârile sale naționale, cuceririle sociale și culturale, creșterea nivelului de trai să aibă un postament de neclintit astfel încît să nu mai fim obiect de dispută al altor puteri și să ne așezăm ferm între țările cu o înaltă civilizație.

O aniversare ca aceea a revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă din AUGUST 1944 se înscrie la cotele superioare ale dezvoltării conștiinței de sine a națiunii noastre pentru împlinirea rolului său în marea familie a națiunilor lumii. Cunoașterea trecutului istoric, cu tot ce a fost luptă și creație pentru libertate, independență, progres constituie un afluent bogat pentru marile realizări contemporane. Această cunoaștere arată generațiilor care vin că tot ce se construiește astăzi se înalță pe temelii de viață, de muncă, de luptă, de civilizație acumulate prin eforturile predecesorilor. Conștiința permanenței acestui tezaur de muncă, luptă, creație, pentru libertatea și progresul națiunii române o înțelegem în toate cuvîntările secretarului general al partidului, care relevă de fiecare dată, și nu întîmplător, comandamentele independenței și suveranității naționale atît pentru importante programe ale dezvoltării României socialiste cît și pentru problemele mondiale, ale păcii și înțelegerii între popoare. La Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1982, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Partidul nostru a demonstrat prin întreaga sa activitate că slujește fără preget interesele poporului, ale independenței și suveranității, ale păcii, că pentru el nu au fost și nu există țeluri mai mari decît acelea de a asigura dezvoltarea continuă a patriei, ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului”.

Sub această aură, a independenței, păcii și dezvoltării multilaterale a patriei, revoluția de eliberare națională și socială din AUGUST 1944 rămîne în istorie ca deschizătoare a unor luminoase căi de afirmare a poporului român, a permanențelor sale, a virtuților lui de profund umanism.

TITU GEORGESCU

UNUL din capitolele luminoase ale istoriei contemporane începută cu revoluția din AUGUST a fost marcat de Con-

INDUSTRIA ÎN STRATEGIA DEZVOLTĂRII ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

ÎN CELE mai puțin de 4 decenii care au trecut de la actul istoric de la 23 August 1944, eveniment ce a îndreptat pe un făgaș nou și a schimbat din temelii viața poporului nostru, economia României a marcat transformări de fond, progrese de cea mai mare importanță. Anvergura istorică a acestora a fost cu deosebire consemnată în anul de după Congresul al IX-lea al partidului, în condițiile orientărilor profund științifice, inovatoare, realiste, imprimate întregului proces al dezvoltării economico-sociale a țării de către secretarul general al partidului și președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, strălucit strateg și ctitor al României moderne.

Saltul înregistrat de economia românească în cei 39 de ani care au trecut de la războiul lui August 1944 este de o veritabilă esență calitativă. Față de o economie cu o industrie slab dezvoltată și o agricultură înapoiată, cu vicii structurale de fond, înaptă să permită generarea în valoare a potențialului național material și spiritual, marginalizată în raport cu numeroase din economiile țărilor europene, economia României de astăzi are o industrie puternică, o agricultură în plin proces de intensificare, o capacitate productivă de cîteva zeci de ori mai mare, este tot mai mult afirmată în schimbul mondial de valori, are obiective strategice de anvergură: fărâșirea socialismului multilateral dezvoltat, trecerea în rîndul statelor cu o economie mediu dezvoltată și mai apoi în cel al statelor cu o economie dezvoltată.

O coordonată principală a progresului economic și social al României în întreaga această perioadă a constituit-o industrializarea socialistă a țării. Abordînd pe larg semnificațiile acestui proces complex, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Acum, în actualele împrejurări ale crizei economice mondiale, putem afirma cu deplin temei că politica partidului nostru de creare a unei industrii puternice, moderne s-a dovedit și se dovedește pe deplin justă. Fără existența unei asemenea industrii nu am putea face față problemelor grele actuale din economia internațională... Dacă nu am fi realizat o asemenea industrializare a țării, România ar fi rămas pentru o vreme îndelungată într-o stare de înăpoiere care ar fi afectat grav construcția socialismului, munca și viața poporului nostru”.

Prin aceste cuvinte ale secretarului general al partidului, relevînd o adîncă conștientizare a fenomenului mondial al dezvoltării, sînt puse în lumină efecte hotărîtoare ale industrializării pentru progresul economiei țării, sînt evidențiate repere esențiale ale ceea ce putem spune că constituie locul și rolul industriei naționale în strategia dezvoltării economiei românești. Tocmai la asemenea chestiuni de maximă importanță pentru teoria și practica noastră economică ne vom referi în continuare.

Repere ale unei concepții inovatoare

ÎN CONCEPȚIA tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, se regăsesc sintetizate, dezvoltate, ridicate pe un plan superior aspirațiile seculare a numeroși oameni de știință animați de idealuri progresiste, de grijă pentru soarta țării, ale acelor economiști care nu doreau ca țara noastră să realizeze numai produse de volum mare dar păstrătoare de valoare mică, rămînînd tributară străinătății pentru produse ale unei munci rafinate. Sînt idei înaintate ce nu au putut fi îndeplinite decît în condițiile orînduirii socialiste, ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, procese de amploare care au oferit garanția unei opțiuni strategice de anvergură și de lungă perspectivă privind dezvoltarea industriei naționale. Acea opțiune a cărei transpunere în viață a asigurat și asigură eliminarea dependenței țării noastre de importul de utilaje, de tehnologii și de inteligență, o afirmare largă a României în schimbul mondial de valori.

În lumina acestei strategii care a căpătăt și capătă o largă transpunere în practică, dezvoltarea industrială a asigurat condițiile transformării socialiste a agriculturii, a asigurat premisa fundamentelor pentru trecerea de la o agricultură înapoiată la o agricultură intensivă și realizarea în prezent a noii revoluții agrare. În concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, dezvoltarea puternică a industriei socialiste, amplasarea echilibrată și armonioasă a industriei, a forțelor de producție în general, în toate județele țării, constituie un factor esențial al victoriei socialismului, creînd premise hotărîtoare ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism. Să notăm și faptul că industrializarea a generat și generează puternice mutații progresiste, transformări re-

voluționare în structura socială a țării, asigurînd formarea și dezvoltarea unei puternice clase muncitoare, condiție hotărîtoare pentru asigurarea progresului general al întregii societăți.

Pentru realizarea unei industrializări calitative, cu efecte de mare rezonanță pentru progresul de ansamblu al economiei, o însemnătate deosebită o au tezele secretarului general al partidului privind necesitatea consolidării realizărilor istorice dobîndite în ultimele decenii de economia românească, asigurarea unui nou echilibru și dezvoltarea armonioasă a tuturor sectoarelor de activitate, înlăturarea unor contradicții și dereglări, realizarea în continuare a dinamismului economiei. Îndeplinirea acestor obiective de seamă este concepută în condițiile asigurării a unei noi calități a muncii și vieții, în condițiile dezvoltării mai puternice a bazei proprii de materii prime și energetice, ale unui notabil progres intensiv și calitativ al agriculturii, ca de altfel al întregii economii, în condițiile promovării hotărîte, pe întreg perimetrul dezvoltării economice, a celor mai avansate rezultate ale științei și tehnicii contemporane, ale sporirii mai puternice a productivității muncii, gospodăririi cu maximă responsabilitate a tuturor resurselor materiale, realizării unei eficiențe înalte.

Transformări economice fundamentale

DAR CE modificări esențiale prezintă, în perspectiva acestei strategii și concepții, tabloul dezvoltării economiei în cei 39 de ani amintiți și cu deosebire în cei 18 ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului? Industria României este astăzi de peste 50 de ori mai puternică decît cea a anului 1938. Această dinamică înaltă are la bază mai ales transformările structurale intervenite în industrie cu deosebire după 1965, prin promovarea hotărîită a ramurilor și subramurilor industriale, a acelor activități care asigură promovarea largă a progresului tehnico-științific în întreaga economie, o valorificare superioară a potențialului de resurse și forță de muncă: metalurgia oțelurilor superioare, electronica, electrotehnica, producția de elemente de automatizare, de mașini unelte de mare performanță, chimia de sinteză fină, de tonaj redus și valoare ridicată ș.a. Este semnificativ că numai ponderea industriei constructoare de mașini și a chimiei în totalul producției industriale

era la începutul anului trecut de peste 40% față de mai puțin de 13% în 1938.

În aceste condiții, în comparație cu anul 1950, fondurile fixe — expresie fidelă a potențialului economic al țării — au crescut de 9 ori, mărimea acestora depășind în prezent impresionanta cifră de 2 000 miliarde lei. Rolul lor major în dezvoltarea economico-socială este amplificat de faptul că ponderea hotărâtoare, respectiv peste 80%, revine fondurilor fixe puse în funcțiune în ultimii 15 ani — fiind deci purtătoare ale unui înalt nivel tehnic și tehnologic. Pe fondul mijloacelor puse la dispoziție de industrie — mașini și utilaje agricole, îngrășăminte, mijloace pentru realizarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare — al unei organizări superioare a activității, producția agricolă a țării a fost în 1981 de aproape 3,5 ori mai mare decât cea din 1950 și de aproape 2 ori mai mare decât cea din 1965; este semnificativ, în acest sens, că suprafața arabilă ce revine pe un tractor a scăzut de la 684 ha în 1950, la 63 ha în 1981. Transporturile și telecomunicațiile, construcțiile, — mai bine spus industria construcțiilor — celelalte activități ca învățământul, cultura, sănătatea, etc., au cunoscut și cunosc, la rândul lor, o veritabilă înflorire. În exportul țării o pondere în continuă creștere au dobândit-o produsele industriale, cu deosebire cele de complexitate ridicată. De exemplu, ponderea mașinilor, utilajelor, mijloacelor de transport, a produselor chimice, îngrășămintelor, cauciucului precum și a mărfurilor industriale de larg consum a crescut de la 7,2% în 1950 și 36,2% în 1965, la aproape 55% în 1981. Se valorifică, astfel, o importantă cale pentru a spori contribuția exportului la creșterea venitului național, deci a resurselor generale pentru dezvoltare și asigurarea amplificării continue a bunăstării.

În toate segmentele dezvoltării, mai ales în anii de după 1965, se regăsește cu contribuții hotărâtoare pentru asigurarea dinamismului și a pregnanței factorilor calitativi, activitatea de cercetare științifică, domeniu vast și complex, condus cu înaltă competență, cu un excepțional spirit creativ și prospectiv de către tovarășa academieian doctor inginer Elena Ceaușescu, savant de renume mondial. Prin valențele sale formative și educative industria este unul din factorii care a contribuit și contribuie esențialmente la asigurarea premiselor și condițiilor pentru această largă și merituosă afirmare a științei și cercetării românești. Prin toate acestea forța economică a României socialiste, — exprimată prin creșterea produsului social și a venitului național — a crescut în perioada 1950—1981 de 15 ori, temelie puternică pentru realizarea unor noi și însemnate succese.

Înaltă eficiență economică

SINT desigur și alte elemente care trebuie subliniate pentru a pune mai bine în lumină rolul și importanța cu totul deosebită ale industriei în strategia

dezvoltării economiei. Astfel, productivitatea muncii în ultimele trei decenii a crescut în industrie de circa 9,5 ori, realizându-se un ritm mediu anual de creștere de circa 7,5%; în cincinalul 1981—1985 sporirea prevăzută este de peste 40%, într-un ritm mediu anual de aproape 7%. Deși ritmul planificat este relativ mai mic se poate spune că efortul necesar pentru realizarea acestei sarcini calitative este mai mare față de cincinalele anterioare. În timp ce în cincinalul 1971—1975 pe seama creșterii productivității muncii s-a obținut aproape 55% din sporul producției industriale, iar în cincinalul 1976—1980 circa trei sferturi, în cincinalul 1981—1985 se prevede ca această contribuție să ajungă la peste 80%. Ca detaliu se poate arăta că în anul 1983 planul național unic stabilește o creștere a productivității muncii în industria republicană de peste 9,0%, pe seama acestui factor urmând să se obțină aproape 85% din sporul producției industriale.

Toată această creștere de productivitate industrială s-a regăsit și se regăsește, direct sau indirect, ca factor esențial al randamentului oricărei activități. În fapt, creșterea accentuată a rodniciei muncii constituie elementul hotărâtor al sporirii producției materiale și a venitului național, având influențe determinante asupra trecerii la o nouă calitate a întregii activități economico-sociale. Reflectând un nivel în creștere față de perioadele anterioare, în actualul cincinal circa 85% din sporul venitului național se va obține pe seama creșterii productivității muncii sociale.

Este, totodată, semnificativ și faptul că, urmare a realizării unui ritm de 2—5 ori mai înalt de creștere a productivității muncii în comparație cu cele obținute de țările dezvoltate, România a reușit într-o perioadă istorică scurtă să micșoreze o parte din decalajele economice existente la începutul procesului de construcție socialistă. În acest sens se poate arăta, pe un plan de maximă generalitate, că dacă în anul 1950 venitul național pe locuitor în România era de 15—20 de ori mai mic față de cel al țărilor dezvoltate economic, în anul 1980 era numai de circa 5 ori mai mic.

Cu toate acestea, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, sînt încă necesare eforturi mari, susținute pentru eliminarea decalajelor economice manifestate cu deosebire în planul eficienței. **„Să acordăm o atenție deosebită creșterii productivității muncii — arăta secretarul general al partidului. Pe baza bunei organizări a producției și a muncii, a mecanizării și automatizării, a folosirii metodelor moderne în toate sectoarele de activitate trebuie să obținem o creștere substanțială a productivității muncii, propunându-ne ca pînă la sfîrșitul acestui cincinal să ajungem citeva din țările dezvoltate”.** Realizarea acestui obiectiv strategic de mare însemnătate presupune adoptarea celor mai calificate măsuri în scopul accentuării corespunzătoare a ritmurilor medii anuale de sporire a productivității muncii sociale. El se relevă, deci, în indisolubila legătură cu industrializarea

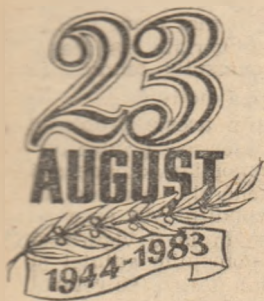
pregnant calitativă a țării, cu dezvoltarea și afirmarea în mai mare măsură a sectoarelor industriale complexe, hotărâtoare ale progresului tehnic și eficienței în întreaga activitate.

Detaliind unele din aceste probleme trebuie arătat că sporirea productivității muncii în economia românească ca, de altfel, în general, are loc, în etapa actuală, în condițiile în care pe plan mondial asistăm la o viguroasă revoluție în toate domeniile științei și tehnicii. Or, partidul nostru, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu au sesizat din timp că asimilarea rapidă, largă, deplină a cuceririlor științei și tehnicii contemporane constituie, de fapt, factorul esențial, o coordonată fundamentală pentru creșterea productivității muncii, pentru diminuarea decalajelor care ne despart de țările dezvoltate economic și, în ultimă instanță, pentru înfăptuirea obiectivelor stabilite în domeniul ridicării nivelului de trai și a calității vieții.

Se poate spune că în domeniul creșterii accelerate a productivității muncii au fost obținute rezultate bune dar s-au manifestat, deasemenea, greutăți și neajunsuri, reflectate îndeosebi în ce privește o anumită neconcordanță între eforturile depuse pentru dotarea economiei cu tehnica modernă, pe de o parte, și rezultatele, eficiența obținută astfel, pe de altă parte. Dacă raportăm datele privind dezvoltarea bazei tehnico-materiale a economiei românești și îndeosebi a industriei la anul 1950, se poate observa că în 1981, volumul investițiilor pe ansamblul industriei a crescut de circa 37 de ori față de un spor al producției industriale de circa 34 de ori. O situație asemănătoare există și în industria construcțiilor de mașini. În această ramură purtătoare a progresului tehnic în întreaga economie, investițiile au crescut de aproape 140 de ori, iar sporirea producției a fost de circa 113 ori; să adăugăm și faptul că ponderea industriei construcțiilor de mașini a reprezentat în 1982 peste o treime din totalul producției industriale.

Desigur, creșterea substanțială a ponderii acestei ramuri în totalul producției industriale a fost înfăptuită în paralel cu un amplu proces de modernizare a structurii subramurilor sale, a celor care reprezintă tehnica de vîrf. Tocmai pe această bază industria construcțiilor de mașini asigură în prezent circa 80% din necesarul de mașini, utilaje și instalații tehnologice — nivel ce pune mai puternic în lumină efectele de amploare ale industrializării asupra progresului general al economiei. Așa cum s-a arătat la Conferința Națională a partidului, problema care se pune în prezent este aceea de a valorifica pe deplin dotarea tehnică de care dispun industria și economia românească în ansamblu, stocul de cunoștințe al națiunii continuu lărgit în anii socialismului, creindu-se, astfel, premise dintre cele mai însemnate ale progresului pe mai departe al economiei și societății românești.

prof. dr. Barbu Gh. PETRESCU

Agricultura — ramură de bază a economiei naționale

CONCEPȚIA STRATEGICĂ unitară și de largă perspectivă a Partidului Comunist Român de făurire și dezvoltare a economiei socialiste cuprinde — ca reflectare a necesităților obiective ale dezvoltării complexului economic național — și fundamentele științifice ale progresului agriculturii, ca ramură de bază a economiei românești.

O coordonată esențială a politicii partidului nostru încă din primii ani după revoluția de eliberare națională și socială a constituit-o rezolvarea problemei agrare și a creșterii rolului agriculturii în dezvoltarea economiei naționale.

Socializarea agriculturii a pus bazele trecerii la marea producție agricolă, tot așa cum crearea și dezvoltarea industriilor furnizoare de mijloace de producție pentru această ramură și importante volume de investiții ce i-au fost alocate acesteia au furnizat premisele materiale ale modernizării proceselor de producție agricolă. Rezultatele obținute — a căror pondere principală, cantitativă și calitativă, o regăsim în perioada de după Congresul al IX-lea al P.C.R., caracterizată prin înfăptuirea gândirii revoluționare, profund înnoitoare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — atestă justetea acestei orientări și a căilor pe care ea s-a materializat.

În 1981, comparativ cu anul 1950, au crescut de peste 5 ori valoarea fondurilor fixe în agricultură, de 11,4 ori parcul de tractoare (diminuându-se de aproape 11 ori suprafața agricolă ce revine pe un tractor), de circa 184 ori cantitatea de îngrășăminte chimice folosite în agricultură. Față de nivelul din 1965, s-a mărit de aproape 10 ori suprafața amenajată pentru irigat.

Agricultura joacă un rol esențial în creșterea continuă a venitului național pe baza utilizării resurselor și, prin aceasta, contribuie la dezvoltarea în ritm susținut a economiei naționale și la îmbunătățirea poziției țării noastre în diviziunea internațională a muncii. În condițiile existenței unor resurse naturale limitate, atât în economia națională cât și în economia mondială, rolul agriculturii în creșterea economică sporește. Agricultura constituie o ramură care se bazează, în cea mai mare parte, pe resurse care se reînnoiesc, spre deosebire de alte resurse naturale (petrolul, cărbunele, minereul de fier etc.) care, pe măsura exploatării, se epuizează. De aici rezultă că agricultura reprezintă o sursă permanentă a creșterii economice și ale cărei funcții se vor multiplica în perspectivă.

Principala funcție a agriculturii constă în crearea disponibilităților pentru satisfacerea deplină a necesarului de consum alimentar al populației, precum și de materii prime pentru industrie. Totodată, țara noastră dispune de resurse pentru crearea de disponibilități pentru exportul de produse agroalimentare, acesta având un rol important în dezvoltarea economiei naționale, prin crearea resurselor de devize necesare importului de echipament tehnic ș.a., constituind în același timp o sursă de acumulare pentru creșterea economică de ansamblu.

Un rol important în dezvoltarea echilibrată a întregii economii

DEZVOLTAREA intensivă și multilaterală a agriculturii a devenit un obiectiv central al politicii partidului și statului nostru și face parte integrantă din politica științifică de dezvoltare multilaterală a societății, de făurire a unei economii puternice, unitare, echilibrate, care să asigure ridicarea continuă a nivelului de viață material și spiritual al întregului popor, suveranitatea și independența națională.

Realitatea istorică atestă continuu locul și rolul agriculturii în oricare economie națională, această ramură constituind baza economică a unei dezvoltări industriale proprii și independente. Modernizarea economiei naționale în plin proces de revoluție tehnico-științifică nu afectează importanța economică, so-

cială și politică a agriculturii, chiar dacă asistăm la reducerea însemnată a ponderii ei în utilizarea forțelor de producție, în produsul social și venitul național.

Corelația strinsă ce trebuie să existe între industrie și agricultură a fost scoasă în relief de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al II-lea al consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, din februarie 1981: „Pornind de la principiile generale ale socialismului și de la realitățile concrete ale țării noastre, Programul partidului, Congresul al XII-lea au trasat ca obiectiv central dezvoltarea concomitentă și puternică atât a industriei și deosebit a producției de materii prime energetice, cât și a agriculturii — ca ramură de bază a economiei naționale. În acest spirit, partidul asigură, odată cu progresul neîntrerupt al industriei, ridicarea la un nivel și mai înalt a rolului agriculturii în dezvoltarea echilibrată a întregii economii, în satisfacerea cerințelor de viață ale poporului, în întreaga operă de construcție socialistă“.

În concepția sa referitoare la rolul și importanța agriculturii în dezvoltarea economiei naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu pornește de la condițiile de sol și climă existente în țara noastră, favorabile unei agriculturi intensive, care îi permit să se dezvolte ca o ramură de bază a economiei naționale, în vederea asigurării progresului țării și ridicării bunăstării populației.

Un moment important în reconsiderarea rolului și funcțiilor agriculturii ca mijloc de dezvoltare dinamică și echilibrată a economiei naționale l-a constituit Congresul al IX-lea al partidului, moment crucial în toate domeniile vieții economice, politice și spirituale. Pe baza hotărârilor Congresului al IX-lea s-a trecut la lichidarea cu consecvență a unor tendințe de subapreciere a agriculturii, manifestate în perioada anterioară. În acest sens, s-a dezvoltat puternic baza materială a agriculturii, s-a perfecționat activitatea întreprinderilor agricole de stat, a stațiilor pentru mecanizarea agriculturii și a cooperativelor agricole de producție, socialismul consolidându-se și în agricultură, creându-se astfel una din premisele de bază ale trecerii la o nouă etapă de dezvoltare a societății noastre — edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

În procesul de realizare a unei agriculturi moderne, de înaltă productivitate, o importanță deosebită a avut-o înfăptuirea hotărârilor Congreselor al X-lea și al XI-lea ale Partidului Comunist Român, care au asigurat o puternică dezvoltare a bazei tehnico-materiale, concretizate în importante investiții pentru creșterea capacității productive a fondului funciar, pentru extinderea mecanizării și chimizării ca factori esențiali în sporirea producției, ameliorarea plantelor și îmbunătățirea raselor de animale, modernizarea tehnologiilor atât în sectorul vegetal cât și în zootehnie, formarea și încadrarea în unitățile agricole a unui număr mare de specialiști, mecanizatori și alte cadre calificate.

În această perioadă au fost adoptate și înfăptuite măsuri de o deosebită importanță pentru perfecționarea relațiilor de producție, a organizării unităților agricole, pentru asocierea și cooperarea între unitățile agricole socialiste, pentru perfecționarea planificării și conducerii unitare a agriculturii.

Ținând seama de obiectivul fundamental pentru cincinalul 1981—1985, Congresul al XII-lea al P.C.R. a trasat sarcina dezvoltării puternice a agriculturii. În această direcție, pentru a reliefa importanța deosebită a agriculturii în contextul dezvoltării generale, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Să înțelegem bine că agricultura este o ramură fundamentală pentru societatea noastră, că fără agricultură nu putem realiza socialismul nici socialismul multilateral dezvoltat, nici comunismul“.

Înfăptuirea unei noi și profunde revoluții agrare

TRĂSĂTURA definitorie a dezvoltării agriculturii în ultimele trei decenii o constituie faptul că procesul de făurire și

de perfecționare a relațiilor socialiste de producție la sate a fost însoțit de creșterea continuă a producției. În cincinalul 1976—1980 producțiile medii anuale au fost mai mari decât în perioada 1951—1955 de peste 2 ori la cereale, de 3—4 ori la plantele tehnice, iar la celelalte culturi de 2—2,5 ori. În sectorul zootehnic s-au înregistrat, de asemenea, sporuri însemnate de producție, ca urmare a creșterii efectivelor, cât și a măririi randamentelor pe animal. În ultimele trei decenii, producțiile totale de carne și lapte de vacă au crescut de peste trei ori, cele de lină de două ori, iar de ouă de aproape cinci ori. În intervalul 1950—1980, la o creștere a populației cu 36%, producția agricolă s-a mărit de aproape patru ori, ceea ce a dus la o sporire a producției agricole pe locuitor de aproape trei ori. Pe această bază s-au asigurat îmbunătățirea continuă a aprovizionării populației cu produse agroalimentare și satisfacerea necesităților de materii prime și a altor nevoi ale economiei naționale.

Rezultatele obținute constituie o dovadă elocventă a superiorității agriculturii socialiste, a justeții politicii partidului nostru, a măsurilor hotărâte întreprinse de conducerea partidului, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de dezvoltare și modernizare a acestei ramuri de bază a economiei naționale.

Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate pune probleme calitativ noi în domeniul agriculturii, care decurg din strategia generală a partidului, în vederea îndeplinirii obiectivelor fundamentale ale noii etape a istoriei României socialiste.

Documentele Congresului al XII-lea al partidului, prefigurând dezvoltarea economico-socială a României în actualul deceniu, prevăd accelerarea procesului de dezvoltare intensivă și modernizare a agriculturii — ca una din prioritățile cele mai importante de care depind însuși progresul industriei, al întregii economii naționale, ridicarea bunăstării întregului popor.

În lumina hotărârilor Congresului al XII-lea al P.C.R., în cincinalul 1981—1985 dezvoltarea prioritară a agriculturii, ramură care condiționează progresul economico-social general al țării noastre, necesită **înfăptuirea unei noi și profunde revoluții agrare**, care să cuprindă toate verigile de care depinde creșterea substanțială a producției agricole, a productivității muncii, a nivelului tehnic și științific, a eficienței economice, activitatea socială generală de la sate, lărgirea orizontului de cunoaștere științifică și educație revoluționară a oamenilor muncii de la sate.

În concepția P.C.R., a tovarășului Nicolae Ceaușescu, procesul revoluționar în agricultură nu s-a încheiat odată cu cooperativizarea agriculturii, ci continuă în etapa actuală pe baza dezvoltării forțelor de producție, perfecționării relațiilor de producție, perfecționării continue a conducerii și a organizării producției și muncii. În acest proces se urmărește transformarea agriculturii din țara noastră într-o ramură intensivă, modernă, de mare productivitate, capabilă să asigure într-o măsură din ce în ce mai mare satisfacerea nevoilor de produse agricole ale economiei naționale.

Înfăptuirea unei profunde revoluții agrare este un imperativ al trecerii la o nouă calitate, ea trebuind să se materializeze într-o creștere importantă a randamentelor la cultura plantelor și a producțiilor din zootehnie, în ridicarea eficienței economice în această ramură de bază a economiei naționale. Pentru îndeplinirea noii revoluții agrare, pe care o putem socoti drept o revoluție a noii calități în agricultură, există create condițiile obiective. Agricultură de azi dispune de o puternică bază tehnico-materială, de un cadru organizatoric superior, de o dotare corespunzătoare cu mașini și utilaje, de un program de perspectivă menit să pună mai bine în valoare marile sale resurse — fondul funciar, forța de muncă și de creație a celor care activează în această ramură — pentru a răspunde cerințelor dezvoltării armonioase a economiei naționale în întregul ei, asigurării progresului necentenit al patriei noastre.

De o importanță vitală pentru dezvoltarea agriculturii noastre socialiste, pentru progresul întregii economii naționale este Programul național, recent adoptat, pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile, prin creșterea potențialului productiv al pământului, mai buna organizare și folosire în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafețe a țării, realizarea irigațiilor pe circa 55—60% din suprafața arabilă, a lucrărilor de desecări și combatere a eroziunii solului. Elaborat din inițiativă și cu contribuția hotărâtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, acest vast program de transformare a naturii, de mare interes național, va contribui în mod hotărâtor la îndeplinirea amplului proces de realizare a unei agriculturi moderne, intensive, de înaltă productivitate și eficiență, la transpunerea în viață a noii revoluții agrare.

Integrarea activității de cercetare agricolă cu cea productivă

DEZVOLTAREA bazei tehnico-materiale a agriculturii în actuală etapă se caracterizează prin **pătrunderea multilaterală a revoluției științifice și tehnice**, care demonstrează că în condițiile epocii noastre, știința constituie factorul primordial al progresului. De aceea, partidul nostru acordă o atenție deosebită promovării cercetării științifice în strinsă concordanță cu necesitatea soluționării problemelor majore ale acestei ramuri de bază a producției materiale. Sub conducerea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, au fost stabilite direcțiile fundamentale ale cercetării științifice din agricultură, asigurându-se o îmbinare armonioasă a cercetărilor aplicative cu cele fundamentale. Programul de cercetare științifică din agricultură are ca obiective creșterea contribuției cercetărilor biologice la sporirea producției și a bioconversiei, folosirea rațională a resurselor naturale și protecția mediului pe baza cercetărilor de pedologie, agrochimie, hidrologie, îmbunătățirile funciare și gospodărirea apelor, reducerea consumurilor energetice specifice și folosirea de surse energetice neconvenționale, ridicarea nivelului calitativ al tehnologiilor prin perfecționarea celor existente și elaborarea altora noi pentru toate procesele de producție în agricultură.

Integrarea activității de cercetare cu cea productivă, accelerarea transferului rezultatelor cercetărilor și al noilor tehnologii vor asigura sporirea contribuției științei la potențarea utilizării resurselor, la sporirea producției agricole și a eficienței economice. **Tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Nu se poate vorbi de revoluție agricolă fără știință agricolă și aceasta înseamnă că cercetarea trebuie să-și asume răspunderea și să acționeze în această direcție“.**

În anii de după cel de al IX-lea Congres al P.C.R., capacitatea de cercetare a crescut de aproape 6 ori, atât sub aspectul numărului de cadre angrenate în procesul de cercetare și introducere a progresului tehnic, cât și al bazei materiale puse la dispoziția oamenilor de știință și a cadrelor însărcinate cu introducerea în producție a rezultatelor cercetării. Pe plan organizatoric, una din realizările remarcabile ale acestei perioade o constituie crearea cadrului și instituirea unui sistem de relații funcționale ce au condus spre integrarea și coordonarea unitară a cercetărilor științifice, spre introducerea progresului tehnic pe ansamblul domeniilor ce contribuie la producerea bunurilor alimentare și a materiilor prime de origine agricolă și forestieră.

Baza materială, forța umană, orientarea judicioasă a întregii sale activități creează cadrul corespunzător ca știința agricolă din țara noastră să se afirme ca o puternică forță de producție, atât prin activitatea de creație, cât și prin generalizarea operativă, la scară de masă, a cuceririlor științifice și progresului tehnic. Astfel, în actualul cincinal cercetarea științifică trebuie să asigure soluționarea problemelor principale privind sporirea potențialului de producție al solului, introducerea în practica ameliorării a tuturor speciilor de plante, a unor metode eficiente și, pe această bază, să contribuie la crearea de noi soiuri și hibrizi de plante, să asigure finalizarea prin generalizarea acestora în producție, folosirea în cultură a semințelor și materialului săditor din categoriile biologice superioare. În zootehnie, cercetarea științifică trebuie să-și intensifice aportul la ameliorarea raselor de animale, urmărind crearea unor organisme caracterizate printr-o mai mare eficiență economică.

Potrivit specificului activității lor, institutele și stațiunile de cercetare sînt chemate să participe activ la perfecționarea tehnologiilor și proceselor de producție, atât în sectorul vegetal, cât și în cel animal, la realizarea unor mașini și instalații perfecționate, îndeosebi cu caracter universal, la dezvoltarea și perfecționarea tehnologiilor în industria alimentară.

ÎN PREZENT, agricultura noastră dispune de baza materială, tehnică, umană pentru a obține creșteri substanțiale ale producțiilor vegetale și animale. Realizarea importanțelor investiții prevăzute pentru perioada următoare, îndeosebi a celor privind ameliorarea fondului funciar și dezvoltarea lucrărilor de irigații, introducerea încă din acest an a noi mașini și sisteme de mașini agricole, valorificarea cercetărilor încheiate vor spori considerabil acest potențial. În acest mod se vor asigura producții agricole sigure și stabile, se va îmbunătăți aprovizionarea populației cu produse agroalimentare, se vor crea disponibilități pentru export, agricultura îndeplinindu-și rolul de ramură de bază a economiei naționale.

prof. dr. Tiberiu MUREȘAN
președintele Academiei de Științe
Agricole și Silvicultură

Dinamica procesului de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate

IN CEI 39 DE ANI care au trecut de la marele act istoric de la 23 August 1944 — eveniment ce a marcat hotărâtor viața și destinul României, ale poporului român — țara noastră a înregistrat progrese economico-sociale de o mare învergură. Cu o producție industrială mai mare de peste 50 de ori decât cea din 1950, cu o producție agricolă de 3 ori și jumătate mai mare, cu un venit național de peste 15 ori mai mare, cu un personal muncitor ce a dobândit și dobândește un nivel tot mai înalt de calificare, progresul economico-social al țării are în prezent cele mai promițătoare perspective.

Gindire de larg orizont

ÎN INTREG acest cadru, trebuie remarcat că anii de după Congresul al IX-lea al partidului sînt anii cei mai bogăți în realizări. În acești ani, un orizont larg de examinare a proceselor și fenomenelor dezvoltării, culezanta, patosul revoluționar, realismul și luciditatea politică, trăsături caracteristice ale gândirii și acțiunii tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, promotorul dezvoltării impetuoașe a tuturor domeniilor activității materiale și spirituale, au permis un vertiginos salt al economiei românești în domeniul calității, eficienței, competitivității, asigurîndu-se însemnate resurse pentru creșterea cea mai însemnată a bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii. Nimic nu este mai înălțător decât bucuria de a trăi și munci în „Epoca Ceaușescu”, de a fi părtași la grandioasa operă de edificare a orînduirii socialiste și comuniste pe meleagurile românești.

De la tribuna Congresului al IX-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat crezul său revoluționar, convingerea fermă că aplicarea hotărîrilor Congresului va deschide calea unor înfăptuiri fără precedent în istoria partidului și a patriei, în viața tuturor celor ce trăiesc și muncesc pe pămîntul românesc. Apreciînd în mod realist și just realizările obținute și condițiile existente, Congresul al X-lea stabilea, prin istoricele sale documente, că etapa în care a intrat țara noastră poate fi definită ca epoca trecerii la făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate. Conferința Națională din 1973 și Congresul al XI-lea, Programul partidului și ulterior Congresul al XII-lea și Conferința Națională din decembrie 1982 au îmbogățit cu noi teze teoretice și practice concep-

tu de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate, fundamentînd în mod științific direcțiile de acțiune, programele pe domenii.

Etapele istorice pe care națiunea noastră le-a parcurs și le mai are de străbătut s-au orînduit după o concepție nouă, originală. Partidul nostru a știut să găsească pentru fiecare etapă în parte soluțiile potrivite, în raport cu specificul românesc, cu cerințele și conținutul respectivelor etape. „**Noi ne propunem — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — să asigurăm o dezvoltare multilaterală a societății, înflorirea tuturor laturilor vieții sociale, atît a economiei, cit și a științei și culturii, perfecționarea conducerii, formarea omului nou, promovarea eticii și echității socialiste.** De aceea, considerăm pe deplin corespunzător etapei istorice actuale formularea ca obiectiv fundamental al partidului — **făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate**”.

În concepția partidului nostru, a secretarului său general, făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate reclamă cu necesitate creșterea în ritm accelerat a forțelor de producție, pe baza celor mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice, dezvoltarea puternică a industriei, a ramurilor de vîrf ale acesteia, crearea unei agriculturi intensive, de mare randament. S-a acordat și se acordă, de asemenea, o atenție deosebită dezvoltării proporționale a ramurilor economiei naționale, repartizării armonioase a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării. Pentru partidul nostru, sistemul relațiilor socialiste de producție, perfecționarea acestuia în raport cu evoluția istorică s-a înscris și se înscrie ca obiectiv fundamental al edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate. Un loc important revine, în același context, dezvoltării învățămîntului, științei și culturii, perfecționării activității politico-ideologice și cultural-educative. Sînt obiective, direcții de acțiune ce au căpătat contur în acești 18 ani luminoși, ani în care partidul, întregul nostru popor au urmat cu credință și convingere nestrămutată indicațiile prețioase ale celui mai iubit fiu al națiunii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Tot ce au însemnat în acești ani creație și spirit novator, concepție originală, strategie științifică fundamentată de dezvoltare economico-socială a țării, cunoașterea temeinică a realităților prin contactul direct cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale, capacitatea de a aborda cu curaj problemele complexe ale țării noastre, problemele cu care se confruntă lumea contemporană, forța de pătrundere în esența fenomenelor,

sînt indisolubil legate de numele secretarului general al partidului. Partidul nostru a conceput și înfăptuit strategia industrializării socialiste a țării într-o modalitate profund științifică, originală și creatoare. S-a pus accentul pe dezvoltarea ramurilor moderne: industria electronică, producția mijloacelor de automatizare. S-au amplificat construcția de nave, producția de utilaje tehnologice complexe; s-a impus ca ramură de bază industria chimică. În ultimele trei cincinale ritmurile de dezvoltare industrială au fost printre cele mai ridicate din lume — circa 12% în medie pentru perioada 1950—1983 — acumulările cantitative determinînd schimbări calitative în intervale relativ scurte de timp.

Acum, întreaga producție industrială a anului 1965 se obține în numai 60 de zile. În anul 1981, industria asigură 57,2% din venitul național, față de numai 48,9% în 1965. La ora actuală, circa 80% din necesarul de mașini și utilaje moderne este asigurat din producția industrială internă. Și încă o mențiune demnă de reținut: astăzi toate județele țării dispun de importante capacități de producție industrială, ceea ce a permis o mai bună valorificare a potențialului uman existent, a resurselor materiale din zonă. În prezent, industria constructoare de mașini împreună cu industria chimică și alte sectoare industriale participă cu două treimi la realizarea exportului țării noastre.

Dezvoltarea multilaterală a economiei

STRATEGIA industrializării, raportată la stadiul de dezvoltare și exigențele revoluției științifico-tehnice, ale economisirii, a relevat orientări noi. Este și motivul pentru care s-a trecut în ultimii ani la perfecționarea structurii interne a industriei, la dezvoltarea ramurilor de înaltă tehnicitate, de înaltă prelucrare, valorificînd superior materiile prime interne. S-au impus, totodată, realizîndu-se progrese deosebite în acest sens, folosirea intensivă a capacităților de producție existente, sporirea randamentului și eficienței economice, îmbunătățirea calității produselor, creșterea competitivității acestora pe piața externă. Vizitele de lucru ale secretarului general al partidului în 950 unități industriale, 102 institute pentru cercetări și proiectări, pe 122 șantiere de construcții din întreaga țară s-au constituit ca momente memorabile de analiză aprofundată, la fața locu-

lui, de consultare cu cei ce muncesc pentru folosirea deplină a întregului potențial uman și material. Drept mărturie a acestor eforturi stau marile combinăte chimice și siderurgice, metroul bucureștean, canalul Dunăre-Marea Neagră, Transfăgărășanul, uriașele hidrocentrale, opere de importanță capitală în construirea socialismului și comunismului în patria noastră.

Continuând în ritm susținut industrializarea țării, partidul nostru a acordat o atenție sporită dezvoltării agriculturii ca ramură de bază a economiei naționale. În preocupările cotidiene ale tovarășului Nicolae Ceaușescu au stat dezvoltarea intensivă a agriculturii, înfăptuirea noii revoluții agrare în țara noastră. Parcurgând țara în lung și-n lat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a solicitat agricultorilor acțiuni ferme pentru folosirea productivă a fiecărui metru pătrat de pământ, introducerea în producție a rezultatelor cercetării științifice, sporirea gradului de mecanizare, chimizare, de extindere a perimetrelor irigate, îmbunătățirea soiurilor și hibrizilor de plante cultivabile, a raselor de animale și păsări. Așa cum s-a prevăzut la Congresul al XII-lea, la Conferința Națională ale partidului din decembrie 1982, autoaprovizionarea teritorială impune cu necesitate cultivarea întregului fond funciar al țării, folosirea productivă a terenurilor intravilane și a celor din gospodăriile populației, sporirea numărului de animale și păsări crescute de cetățeni.

Și cum agricultura de tip intensiv reclamă tehnică modernă, statul nostru a alocat în ultimele trei cincinale circa 60 miliarde lei pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a acestei ramuri. În următorii 6—7 ani se vor mai aloca circa 100 miliarde lei, astfel încât agricultura românească să asigure producții vegetale și animale la nivelul celor mai dezvoltate țări de pe glob. E drept, în anul 1982 s-a realizat, pentru prima oară în istoria țării, o tonă de cereale pe locuitor. Mai precis, 22,3 milioane tone cereale. Dar agricultura românească are potențe mai mari, resurse însemnate încă nevalorificate, pământ încă nefolosit. Chiar cu actuala bază materială: peste 156 mii tractoare, 44 mii combine autopropulsate și alte utilaje agricole moderne, cu o suprafață amenajată pentru irigații ce totalizează 2,330 mil. hectare, cu un consum anual de 1,6 mil. tone îngrășăminte chimice (la care mai pot fi adăugate alte câteva milioane tone îngrășăminte organice), unitățile agricole de stat și cooperatiste pot realiza producții la nivelul parametrilor și exigențelor formulate de secretarul general al partidului în întâlnirile cu lucrătorii organelor țării, 20 tone pe roterba la hectar fiind doar unul din virfurile de recoltă supuse atenției agricultorilor.

Pe de altă parte, așa cum sublinia secretarul general al partidului la Conferința Națională din decembrie 1982, sînt necesare perfecționarea organizării muncii în agricultură, aplicarea rigu-

roasă a acordului global în toate fermele și formațiile de lucru. Este, de asemenea, nevoie ca acțiunile inițiate să vizeze sporirea producției agricole prin trecerea la două și trei culturi pe aceeași suprafață agricolă, folosirea judicioasă a bazei materiale, reducerea consumurilor de carburanți, lucrarea pământului după regulile agrotehnicii moderne, extinderea pășunatului montan etc. Un rol esențial în dezvoltarea agriculturii revine Programului național pentru obținerea unor producții sigure și stabile în orice condiții de climă, program de cea mai mare anvergură, elaborat din inițiativă și sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu. În felul acesta agricultura își va realiza exemplar sarcinile mari în cadrul economiei naționale, asigurînd produse agroalimentare pentru consumul populației, materie primă pentru industrie și disponibilități pentru export.

Afirmarea creației tehnico-științifice naționale ca resursă de bază pentru dezvoltarea economico-socială a țării s-a aflat și se află permanent în atenția partidului nostru. Această activitate este condusă cu înaltă competență de către tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, savant de renume mondial. Realizarea legăturilor dintre cercetare, învățămînt și producție constituie piatra unghiulară a concepției conducătorului partidului asupra rolului științei ca principală forță de producție. Creșterea puternică a cercetării științifice și tehnologice din ultimele trei cincinale este mai mult decît edificatoare. Fondurile de investiții destinate cercetării științifice și dezvoltării tehnologice au fost în cincinalul 1976—1980 de 7,5 ori mai mari decît cele alocate în perioada 1961—1965. Personalul din activitatea de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică a crescut de la 16 000 persoane în anul 1960, la 77 600 persoane în 1970 și la 194 000 persoane în anul 1980. Cu o asemenea forță umană a fost posibil ca în primii doi ani ai actualului cincinal să se realizeze în concepție românească 95% din tehnologiile noi introduse în fabricație și 85% din produsele noi asimilate.

Astăzi, cercetarea științifică este chemată să rezolve probleme de maximă importanță pentru economia românească: echilibrarea balanței energetice și de materii prime a țării în condițiile creșterii puternice a producției, găsirea unor căi practice de utilizare a surselor noi de energie, conceperea unor tehnologii noi, moderne, de performanță, care să conducă și la economisirea materiilor prime, materialelor și combustibililor, la reintroducerea în circuitul productiv a materialelor refolosibile, realizîndu-se astfel importante premise pentru creșterea cît mai puternică a competitivității produselor românești pe piețele externe. Pentru agricultură, cercetarea științifică s-a concentrat pe introducerea metodelor de inginerie genetică în realizarea de noi soiuri și hibrizi, de rase valoroase de animale și păsări, pe creșterea potențialului productiv al pămîn-

tului prin ample lucrări hidroameliorative.

Drepturile fundamentale ale omului — dreptul la viață și dreptul la muncă — sînt apărute cu fermitate de partidul nostru, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, făcîndu-se totul pentru a subordona acestui drept un larg evantai de măsuri și acțiuni. Egalitatea deplină a tuturor fiilor patriei, indiferent de naționalitate, a devenit o realitate pregnantă în România zilelor noastre. La finele lui 1981 populația ocupată a atins aproape 10,4 mil. persoane. Încă din 1978 numărul lucrătorilor din activități industriale a depășit pe cel al lucrătorilor din agricultură. În același timp, un sfert din populația țării învață în școli de toate gradele. S-au încetățenit forme stimulativă de perfecționare a pregătirii profesionale, de organizare și normare a muncii, retribuirea făcîndu-se în raport cu efortul depus, cu calitatea produselor.

Concepția revoluționară asupra bunăstării omului circumscrie astăzi în conceptul de „calitatea vieții“ o paletă largă de aspirații materiale și spirituale pe care partidul și statul nostru se străduiesc să le materializeze în înfăptuiri remarcabile. Locuri de muncă pentru toți, locuințe confortabile (între 1965 și 1982 s-au construit peste 2,750 mil. apartamente), urbanizarea multor localități din majoritatea județelor țării, creșterea producției de bunuri alimentare, industriale și de folosință îndelungată, asistență socială de stat pentru copii și pensionari, asistență medicală gratuită, accesul egal la învățătură sînt numai cîteva din argumentele care vin să fundamenteze practic conținutul real al noțiunii de „nouă calitate a vieții“.

Concepția profund științifică, originală și creatoare privind edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate are o finalitate social-umană precisă — ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor. Să notăm astfel că în perioada 1965—1981 venitul național a crescut de peste 3 ori, veniturile reale pe locuitor de 2,6 ori, iar cheltuielile pentru acțiuni social-culturale de la bugetul statului de 3,5 ori, totul în corelație directă cu munca, cu aportul fiecăruia la dezvoltarea economico-socială a patriei noastre socialiste.

INFĂPTUIREA gîndirii înaintate a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, realizarea istoricelor hotărîri ale Congresului al XII-lea, a programelor stabilite de Conferința Națională a partidului din decembrie 1982, a celorlalte programe și hotărîri recente sînt țeluri pentru care toți cei ce muncesc acționează cu toată capacitatea, cu o înaltă răspundere. Fiecare om al muncii este pe deplin conștient că numai prin efortul unit al poporului în jurul partidului se va înfăptui obiectivul măreț pe care ni l-am propus — edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

prof. dr. Ilie VĂDUVA

ȘTIINȚA ȘI CERCETAREA — COMPONENTE HOTĂRÎTOARE ALE PROGRESULUI ECONOMIEI

Mihail FLORESCU

ministru — secretar de stat,
Consiliul Național pentru Știință
și Tehnologie

ANIVERSAREA mării sărbători naționale a României reprezintă un prilej deosebit pentru a înfățișa înfăptuirile prestigioase ale poporului român pe drumul luminos al socialismului, pentru a releva strategia de o excepțională însemnătate de progres economico-social al României, concepută și aplicată cu contribuția hotărâtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu. În cadrul acestei strategii, dezvoltarea puternică a științei și cercetării — activitate condusă de tovarășul academician doctor inginer Elena Ceaușescu — ocupă un loc de primă însemnătate.

După cum se știe revoluția tehnico-științifică reprezintă un proces fundamental al epocii în care trăim, un proces care determină transformări calitative excepționale în domeniul forțelor de producție și, totodată, sporește în mod esențial rolul creației umane, al cunoașterii și stăpînirii raționale a legilor naturii și societății. În epoca noastră s-a ajuns ca prin cunoașterea științifică să se determine gradul de dezvoltare, avuția națională, nivelul de trai, calitatea vieții și nivelul de civilizație. Chiar dacă știința are o istorie îndelungată, ea n-a afectat niciodată viața omului în totalitatea sa, așa cum o face astăzi. Fără aplicarea ei de zi a celor mai noi cuceriri ale cunoașterii științifice și ale realizărilor tehnice, nu este posibil să se asigure condițiile unei vieți civilizate și progresul social.

Imprejurările prin care a trecut economia mondială în ultimul deceniu — criza petrolului și de materii prime, criza alimentară cu efecte atât de dăunătoare, criza monetară, îndelungata criză economică și financiară care a izbucnit în 1979 și care, în 1983, se menține încă în principalele țări capitaliste — au pus noi probleme științei și tehnologiei. O puternică criză tehnologică însoțește criza energetică și de materii prime. Știința și tehnologia au fost puse în situația de a nu fi pregătit trecerea de la țigii la exploatarea resurselor energetice alternative, de a nu fi pregătit înlocuirea țigii în procesele tehnologice de combustie și petrochimice. Tehnologiile de folosire a cărbunilor sint depășite; producția de energie nucleară mai ridică multe probleme de siguranță în funcționare și poluare; noile surse de energie nu sînt utilizate în tehnologii competitive cu cele clasice.

În aceste condiții, revoluția tehnologică este chemată să elaboreze **tehnologii neconvenționale**, care au o altă concepție științifică și o altă bază tehnică decît cea clasică. Necesitatea de a realiza tehnologii care să folosească un consum foarte redus de energie electrică și termică, iar în cazul industriei chimice, tehnologii exoterme, care să producă energie peste consumul propriu, cere o schimbare radicală a tehnologiilor clasice, o nouă concepție științifică a elaborării tehnologiilor de fabricație.

Revoluția electronică și microelectronică, optoelectronică, plasma și laserii, răspîndirea rapidă în producția de serie a roboților, sînt elementele caracteristice revoluției tehnologice contemporane. Biotehnologiile în industrie, ingineria genetică în agricultură și medicină, reprezintă elementele fundamentale ale revoluției biologice și microbiologice, care, în afară de a schimba baza de materii prime și a introduce manipulările genetice, asigură o gamă largă de produse destinate vieții și tratamentelor în medicină, constituie un element fundamental în noua revoluție agrară și o răsturnare tehnică în industria chimică și farmaceutică.

Cercetarea științifică și tehnologică trebuie, în aceste condiții, nu numai să asigure o înaltă eficiență economică, o creștere substanțială a productivității muncii, produse de calitate superioară și înalt nivel tehnic, ci și tehnologii pentru folosirea resurselor neconvenționale de energie, utilizarea pe scară

largă a resurselor miniere cu un grad scăzut de elemente utile. Aceasta cere o revoluție în tehnologiile utilizate. Aceasta va fi revoluția tehnologiilor neconvenționale. Aceasta reflectă situația nouă din știință și tehnică și economia mondială.

O vastă activitate creatoare

PORNIND de la analiza evoluției și stadiului actual de dezvoltare al economiei noastre, a factorilor care contribuie la aceasta, Congresul al XII-lea al partidului și Conferința Națională din decembrie 1982 au scos în evidență rolul hotărîtor în etapa actuală, al științei și tehnologiei pentru creșterea economică, pentru asigurarea resurselor energetice și lărgirea bazei proprii de materii prime, pentru ridicarea gradului de eficiență a întregii activități. Pentru perioadele următoare, cercetarea științifică românească este chemată să realizeze o creștere a gradului de mecanizare, automatizare și cibernetizare a producției, care să permită o înaltă productivitate a muncii, ceea ce va genera mutații mai accentuate de personal spre meseriile noi, concomitent cu ridicarea continuă a calificării și specializării, a policalificării. În felul acesta se va putea asigura, din punct de vedere cantitativ și calitativ, necesarul de forță de muncă pentru realizarea ritmurilor de dezvoltare economică prevăzute pentru perioadele viitoare.

În cuvîntarea la Plenara Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie din iunie 1982, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta că: „în centrul activității economico-sociale se află creșterea mai puternică a bazei energetice și de materii prime, trecerea de la dezvoltarea extensivă la cea intensivă în industrie, accentuarea progresului susținut al agriculturii și realizarea noii revoluții agrare.” Introducerea noilor tehnologii în industria și agricultura țării noastre urmează să se facă pe baza cercetării științifice proprii. Se cere să fie astfel valorificată baza tehnico-materială și umană a științei și tehnologiei care a fost puternic dezvoltată în ultimele cincinale. Dacă în anul 1965 personalul ocupat în cercetare era de 50 mii persoane, în 1980, numărul lor crește la aproape 200 mii, iar în 1985 se prevede să ajungă la 245 mii. Fondurile fixe ale cercetării au sporit în 1980 de 4,5 ori față de 1965, iar cheltuielile pentru știință și tehnologie au crescut de la 5 miliarde lei în cincinalul 1961—1965 la peste 46 miliarde în perioada 1976—1980, prevăzîndu-se să se atingă 70 miliarde lei în cincinalul 1981—1985.

Prin orientarea judicioasă a forțelor de cercetare s-a asigurat și se va asigura în continuare creșterea aportului cercetării românești la înfăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială. Cîteva date sînt relevante pentru amplificarea rolului cercetării științifice în susținerea progresului economic. Astfel, în primii ani ai actualului cincinal cercetarea științifică a contribuit substanțial la modernizarea producției materiale, valorificarea mai bună a materiilor prime și materialelor, ridicarea calității și diversificarea produselor. În anii 1981 și 1982 ponderea produselor noi și modernizate reprezintă peste 20% din producția marfă industrială. În următorii ani ai cincinalului, cercetării originale îi este rezervat un rol de mare însemnătate în creșterea ponderii produselor noi cu un înalt nivel tehnic și o calitate superioară, competitive cu produsele de pe orice piață a lumii. „În perioada următoare — sublinia tovarășa academician Elena Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Conferința Națională a partidului — cercetarea științifică este chemată să rezolve probleme deosebit de importante legate de producerea de noi materiale și noi tehnologii, de asimilarea

unor noi produse, mașini și utilaje cu caracteristici tehnico-economice superioare, necesare economiei naționale.”

În consens cu obiectivele de dezvoltare stabilite pentru cincinalul în curs, în concordanță cu prioritățile actuale etape, cercetarea științifică urmează să participe cu o pondere însemnată la asigurarea independenței energetice a țării; la asigurarea bazei proprii de materii prime prin punerea în valoare a resurselor existente în teritoriul deopotrivă cu reducerea importanței a consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie, cu valorificarea materialelor refolosibile și energiei recuperabile din procesele tehnologice; să contribuie la creșterea exporturilor în condiții de maximă eficiență și reducerea importurilor prin realizarea unui vast program de asimilare; să susțină sporirea eficienței în toate sectoarele de activitate, obiectiv major al politicii economice a partidului la a cărui materializare cercetarea științifică poate contribui prin modernizarea structurilor, prin creșterea productivității muncii și reducerea costurilor materiale, înnoirea permanentă a mijloacelor fixe; să participe la dezvoltarea pe termen lung a economiei prin realizarea unui program intens de cercetări fundamentale care să asigure portofoliul de tehnologii necesar dezvoltării economiei pe termen lung.

Știința și tehnologia trebuie să îndeplinească un rol deosebit în dezvoltarea societății, aceasta fiind o componentă esențială a politicii partidului și statului socialist. Expresia valorică a acestei preocupări este reflectată de nivelul ridicat al ratei anuale de creștere a finanțării activității de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică. Astfel, în intervalul 1970—1980 rata anuală de creștere a fondurilor alocate pentru cercetare-dezvoltare și introducerea progresului tehnic a fost de peste 13%. Există, de asemenea, orientarea de a menține un ritm ridicat de creștere și în actualul cincinal. Fondurile alocate sînt destinate în principal pentru asigurarea introducerii progresului tehnic pe termen scurt și mediu, dar în același timp, să asigure și necesarul de cercetări care să stea la baza dezvoltării economiei noastre naționale pe termen lung. De aici a decurs necesitatea ca aproape 15% din totalul fondurilor destinate activității de cercetare științifică și progres tehnic să fie alocate pentru cercetări cu caracter fundamental.

În condițiile alocării unui volum mare de fonduri pentru activitatea de cercetare, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic, problema eficienței utilizării acestora devine o problemă esențială. Eficiența cercetării științifice și progresului tehnic se asigură în primul rînd printr-o riguroasă selectare a obiectivelor de cercetare, încă de la introducerea în plan, astfel încît acestea să fie strîns legate de obiectivele majore ale dezvoltării economico-sociale a țării. Adoptarea de către Congresul al XII-lea al P.C.R. a Programului-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic a stimulat nivelul calitativ al procesului de selectare.

Obiective de bază ale dezvoltării

UN LOC IMPORTANT, printre măsurile de creștere a eficienței, îl ocupă reducerea ciclului de cercetare-produție. Principala cauză a duratei ciclului de asimilare o constituie ritmul lent de introducere în producție a rezultatelor cercetărilor. Această concluzie este valabilă atît pentru cercetările realizate pe bază de contracte cu uzinele producătoare, cît și în cazul cînd cercetarea se realizează independent de beneficiar (extinderile de tehnologii, aplicarea cercetărilor rezultate din programele interdisciplinare, valorificarea invențiilor brevetate și altele). Aceste deficiențe sînt în principal rezultatul insuficienței integrării a cercetării cu producția, ingineria tehnologică și proiectarea, a acestora cu execuția și punerea în funcțiune a instalațiilor și atingerea parametrilor proiectați, a neantrenării specialiștilor din producție la procesul de cercetare și experimentare, de elaborare a produselor sau tehnologiilor noi.

Cercetarea științifică și tehnologică are un rol hotărîtor în creșterea exportului de produse, mașini și instalații. Pentru a fi competitiv, fiecare produs trebuie să încorporeze în mod substanțial inteligență tehnică, creativitate. Acest obiectiv se justifică din punct de vedere al eficienței exportului, dar și al creșterii eficienței activității de cercetare, se manifestă și în exportul nostru și va trebui să fie mai pregnant, urmînd ca atît unitățile din cercetare cît și cele din producție să acorde o atenție mai mare exportului acestor categorii de produse. Totodată, un domeniu important în care cercetarea poate să-și sporească contribuția directă la realizarea unei balanțe comerciale active este exportul de licențe, proiecte originale, asistență tehnică etc., ceea ce reprezintă, în fapt, o valorificare nemijlocită a creației tehnice.

Aprecierea de ansamblu a eficienței activității de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progre-

sului tehnic se face, de obicei, prin evaluarea aportului pe care această activitate îl aduce la sporul venitului național. Activitatea de cercetare-dezvoltare a devenit în prezent una din investițiile cele mai rentabile pe piața mondială și, ca urmare, a apărut un număr mare de firme al căror obiect exclusiv îl reprezintă cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică. În țara noastră, în domeniul cercetării științifice indicatorul sintetic care a fost socotit cel mai potrivit și pentru a cărui evidențiere s-au luat o serie de măsuri organizatorice în unitățile de cercetare și de producție este aportul cercetării științifice la sporul de beneficii care se obține după aplicarea în practica producției industriale a rezultatelor activității de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic.

Din analiza datelor raportate de întreprinderi cu privire la cheltuielile ce s-au făcut pe întreg ciclul de cercetare-proiectare-produție, cît și la sporul de beneficiu realizat ca urmare a introducerii în producție a progresului tehnic a rezultat că, pe ansamblul industriei (ramură pentru care s-au efectuat asemenea calcule), pentru fiecare leu cheltuit s-au obținut pe un an un spor de beneficiu de 1,75 lei. Rezultă de aici că cheltuielile de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică se recuperează în mai puțin de 7 luni. Dacă avem în vedere însă că un obiectiv de cercetare științifică introdus în producție are o anumită durată de viață economică, în care timp produce în continuare spor de beneficiu, putem deduce că cheltuielile efectuate cu această activitate sînt foarte rentabile.

Este de subliniat că pentru evaluarea și exprimarea corectă a efectelor economice ce se obțin prin introducerea în producție a obiectivelor de progres tehnic nu este suficient să fie utilizat un singur indicator, oricît de bine ar fi el conceput din punct de vedere metodologic, ci este nevoie să se recurgă la mai mulți indicatori — de fapt la un sistem de indicatori — fiecare din ei răspunzînd unor cerințe care îi sînt proprii. De exemplu, pentru a cunoaște cît se cheltuiește din venitul național pentru cercetarea științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic și cu cît contribuie progresul tehnic la creșterea venitului național, indicatorul cel mai potrivit în vederea cuantificării efectelor ar fi „sporul de venit net”. Indicatorul care exprimă cel mai bine influența progresului tehnic asupra creșterii productivității muncii ar fi „economia relativă de personal”. În fine, dacă se dorește să se afle cu cît contribuie progresul tehnic la reducerea importurilor și creșterea exportului de produse sau servicii, atunci indicatorul cel mai corespunzător ar fi „aportul valutar”.

Trebuie menționat faptul că gradul de precizie al calculelor de eficiență economică a obiectivelor de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic depinde de momentul efectuării. Este firesc ca pentru un obiectiv de cercetare științifică cuprins într-o lucrare de prognoză care urmează a se realiza într-o perioadă îndepărtată, eficiența economică calculată să aibă un grad ridicat de aproximare. Precizia calculelor crește pe măsură ce se acumulează mai multe date referitoare la obiectivul respectiv. Date certe privind eficiența economică se obțin numai după aplicarea în producție a rezultatelor cercetărilor încheiate. Cu toate acestea, pentru fundamentarea deciziilor privind dezvoltarea științei și tehnologiei, calculele de eficiență se efectuează, pentru toate etapele, de la prognoză pînă la planurile cincinale și anuale, la introducerea în producție a obiectivelor de cercetare științifică și tehnologică.

În condițiile contemporane ale economiei mondiale și a situației fiecărei țări luată în parte, eficiența economică este determinată de gradul de dezvoltare a cercetării științifice. de introducerea operativă a celor mai noi descoperiri din revoluția științifico-tehnică, de elaborarea unor tehnologii de producție care să asigure utilizarea cu o maximă raționalizare a consumurilor energetice, valorificarea la nivel înalt a materiilor prime inclusiv lărgirea bazei de materii prime prin atragerea resurselor naturale cu conținut redus de elemente utile. Deopotrivă sînt necesare folosirea unor tehnologii care să valorifice complex și complet materiile prime, fără nici un fel de poluare a atmosferei, apelor sau terenurilor; o înaltă productivitate a muncii determinată de gradul de automatizare a instalațiilor, de introducerea microprocesoarelor și folosirea roboților în liniile de prelucrare, de realizarea unor produse de înalt nivel tehnic și calitate superioară, de costul cît mai scăzut și rentabilitatea cît mai ridicată a producției; abandonarea cu curaj a tehnologiilor energointensive și a tehnologiilor depășite, introducerea tehnologiilor neconvenționale care folosesc cele mai noi descoperiri din mecanică și fizică, chimie și biologie, informatică și cibernetică. Trăsături definitorii ale dezvoltării cercetării și economiei românești în această etapă, acestea sînt căile care pot asigura o înaltă eficiență economică activității.

O economie dinamică, cu o prezență activă în circuitul internațional de valori

IN PERIOADA scursă de la declanșarea revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, marcată de actul de la 23 August 1944, poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, a realizat succese de cea mai mare însemnătate pe scara progresului socio-economic. Dezvoltând puternic forțele de producție, România a devenit o țară industrial-agrară cu o agricultură socialistă avansată.

Progresele remarcabile din toate sectoarele economiei românești sînt ilustrate sintetic, printre altele, și de creșterea în pe-

Tabelul nr. 1

Dinamica principalilor indicatori sintetici ai economiei naționale a R.S. România în perioada 1950—1981 (1950 = 100)

Indicatori	1950	1965	1981
Venit național	100	413	15 ori
Venit național pe locuitor	100	354	11 ori
Producția industrială	100	649	34 ori
Producția agricolă	100	193	346
Fonduri fixe	100	223	895
Productivitatea muncii în industrie	100	343	945
Volumul comerțului exterior	100	478	41 ori

Anuarul statistic al Republicii Socialiste România, 1982, p. 42

rioadă 1950—1981 a venitului național de 15 ori, a venitului național pe locuitor de 11 ori, a producției industriale de 34 ori, a producției globale agricole de aproape 3,5 ori, a fondurilor fixe de aproape 9 ori, a productivității muncii în industrie de peste 9 ori și a comerțului exterior de 41 ori, conform datelor din tabelul nr. 1.

Creșterea densității transformărilor novatoare după Congresul al IX-lea al P.C.R. a marcat începutul celei mai rodnice etape în dezvoltarea economico-socială modernă a României. În cel 18 ani scurși de la Congresul al IX-lea, sub înfririrea gândirii creatoare și sub conducerea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, prin munca eroică a poporului nostru, România a parcurs mari distanțe istorice, urmînd ca la sfîrșitul cincinalului actual să intre în rîndul țărilor cu nivel mediu de dezvoltare economică.

Pornind de la adevărul că dezvoltarea neînteruptă a forțelor de producție este singura cale ce asigură întărirea forței materiale și sporește independența și suveranitatea țării, în ultimele cincinale, România a alocat pentru fondul de dezvoltare economico-socială o treime din venitul național, asigurînd o dezvoltare generală echilibrată a economiei naționale și a ramurilor acesteia.

Dacă în 1960, producția industriei construcțiilor de mașini reprezenta doar 18 la sută din producția globală industrială, fiind pe atunci mult în urma industriei alimentare care participa cu 31,4 la sută la producția industrială totală, în anul 1980 această subramură a ajuns să dea 22,8 la sută din producția industrială, față de 21,9 la sută industria alimentară, 8,3 la sută cea siderurgică și 6,3 la sută cea chimică. În anul 1980 ponderea industriei construcțiilor de mașini în producția industrială, de 35,2 la sută, a depășit cu mult pe a celorlalte industrii (12,8 la sută — alimentară, 8,7 la sută — chimică, 7,8 la sută — metalurgia feroasă etc.).

Dezvoltarea mult mai accelerată a producției industriei construcțiilor de mașini, comparativ cu ansamblul industriei românești și cu a celorlalte industrii menționate este redată în graficul nr. 1.

Deși în privința producției industria construcțiilor de mașini devansează de mulți ani celelalte industrii, în privința fondurilor fixe avansul este relativ recent. Abia după anul 1972 ea a

Tabelul nr. 2

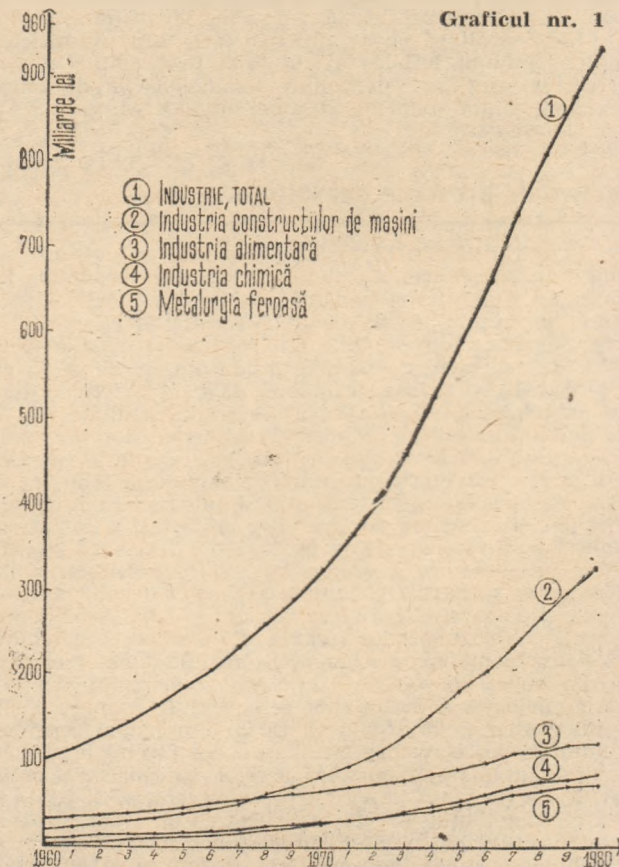
Elasticitatea exportului românesc de produse industriale față de producția industrială și a exportului principalelor grupe de produse manufacturale față de producția industrială a ramurilor furnizoare la export în perioada 1965—1981

Indicatori corelați	Coefficient de elasticitate
Export produse industriale față de producția industrială	1,42
Export mașini și utilaje față de producția ind. constr. mașini	1,21
Export produse chimice față de producția ind. chimice	1,16
Export laminate feroase față de producția ind. siderurgică	1,02
Export mărfuri industriale de larg consum față de producția ind. textile + confecții + pielărie	1,55

Calculat pe baza datelor din Anuarul statistic al Republicii Socialiste România, 1982.

trecut înaintea chimiei în privința înzestrării cu fonduri fixe, în perioada 1960—1969 ea fiind comparabilă, în ce privește nivelul acestui indicator, cu metalurgia feroasă și chiar cu industria alimentară (așa cum rezultă și din graficul nr. 2, în care este redată valoarea fondurilor fixe la sfîrșitul anului

Graficul nr. 1

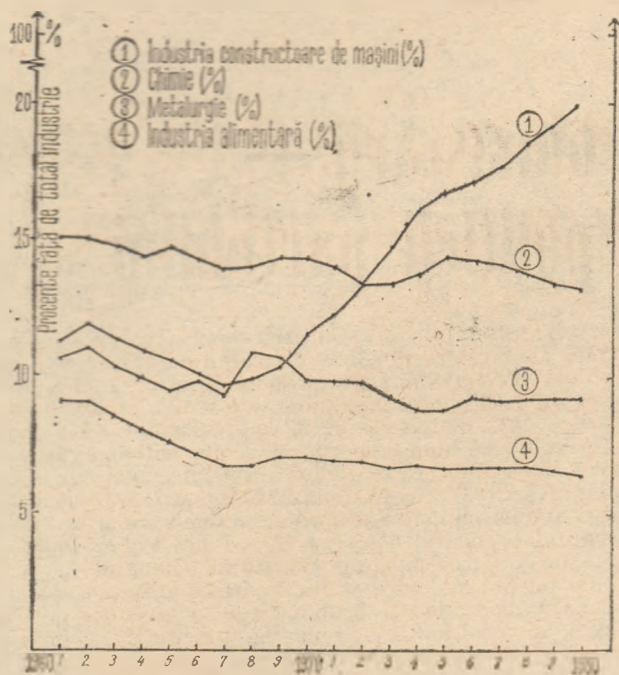

Dinamica producției globale pe ramuri ale industriei

Sursa date: Calculat după Anuarul statistic al R.S. România — Buc., 1960—1982.

România — coordonate ale progresului economico-social

Graficul nr. 2

Valoarea fondurilor fixe la sfârșitul anului (pondere în total industrie)

atît pe ansamblul industriei, cît și pe cele patru ramuri menționate).

În ultimii douăzeci de ani, industria construcțiilor de mașini a devansat considerabil celelalte industrii și la indicatorul numărului mediu al personalului, ajungînd ca în 1980 să dețină cea. 36 la sută din totalul personalului muncitor din industrie, față de ceva peste 23 la sută în 1960, iar industria chimică și-a crescut participarea de la 4 la sută la aproape 7 la sută.

Îmbunătățirea locului țării noastre în cadrul diviziunii internaționale a muncii, creșterea permanentă a productivității muncii sociale au fost posibile numai pe baza modernizării

Progresul forțelor de producție a permis creșterea necontenită a eficienței relațiilor economice externe ale țării noastre, fenomene în strînsă intercondiționare, în cadrul procesului de sporire a competitivității economiei românești.

Sistemul avantajelor relative în producție prin participarea la diviziunea internațională a muncii, poziția unei țări în economia mondială pot fi modelate prin strategia dezvoltării fiecărei țări.

Argumente elocvente privind justetea strategiei de dezvoltare elaborată de partid oferă analiza conexiunii dintre dezvoltarea industriei prelucrătoare și creșterea exporturilor acesteia (tabelul nr. 2). Astfel, înregistrarea unor coeficienți de elasticitate supraunitari ai exportului față de producție în ramuri ca : siderurgia, construcțiile de mașini, chimia, industria ușoară reflectă sporirea capacității de dezvoltare a schimburilor, odată cu modernizarea structurală a economiei.

Evoluția economiei mondiale arată că o economie națională poate dobîndi avantaje relative în producerea de produse manufacturate, și în cadrul acestora de la o grupă de mărfuri mai simple la altele mai complexe într-o perioadă mai scurtă sau mai îndelungată, în funcție de modernizarea ramurilor sale, ridicarea nivelului de calificare a forței de muncă, accelerarea introducerii progresului tehnic în producție, dezvoltarea cercetării științifice.

Trecerea de la producerea produselor primare la a celor manufacturate determină ridicarea nivelului productivității muncii sociale și îmbunătățirea poziției țării în ierarhia internațională a productivității muncii.

Perfecționarea structurii producției manufacturate în favoarea ramurilor de vîrf, purtătoare ale progresului tehnic, determină intensificarea reproducției, creșterea accentuată a eficienței economiei naționale, sporirea acumulării și realizarea unui echilibru structural nou, atît pe plan intern cît și extern. Competitivitatea acesteia atinge niveluri mai înalte, se consolidează independența economică, industria națională fiind în măsură să satisfacă marile cerințe de mijloace de producție, necesare extinderii bazei naționale proprii de materii prime, independenței energetice și realizării unei agriculturi intensive, de înalt randament.

Rezultatul profundelor modificări structurale pe ramuri ale economiei noastre naționale, inclusiv în structura comerțului exterior, este reflectat în plan calitativ de ritmul creșterii economice, respectiv sporirea veniturii naționale pe locuitor într-un ritm pe care puține țări ale lumii l-au înregistrat, ca și de participarea României la comerțul mondial la cote în permanentă ascensiune.

Potrivit calculului Băncii Mondiale ¹⁾, ritmul mediu anual de creștere a produsului național brut pe locuitor în perioada 1965—1980 situa România pe locul întâi în Europa și pe unul din primele locuri din lume.

Totodată, exportul românesc a înregistrat o dinamică superioară exportului mondial, atît în ce privește ansamblul mărfurilor, cît și grupa mărfurilor manufacturate, ceea ce a dus la îmbunătățirea participării României la comerțul mondial, caracterizată cantitativ prin sporirea ponderii țării noastre în exportul mondial total, iar calitativ, printr-o participare tot mai însemnată la exportul de produse manufacturate (tabelul nr. 3).

Dezvoltînd cu precădere acele industrii, care au cunoscut și pe plan mondial o tendință ascendentă, România a micșorat decalajul față de țările dezvoltate în sectoare importante ale industriei, depășind considerabil media mondială în ce privește producția pe locuitor la numeroase produse ale industriei moderne.

dr. Ovidiu RUJAN

Exportul României și exportul mondial, total și de produse manufacturate *) anii 1965, 1970, 1975 și 1981 (în milioane dolari S.U.A.)

Anul	Exportul mondial		Exportul României		Ponderea României în exportul mondial (%)	
	Toate mărfurile	Produse manufacturate	Toate mărfurile	Produse manufacturate	(4) : (2)	(5) : (3)
1965	185 616	89 257	1 102	339	0,59	0,45
1970	312 350	170 331	1 851	887	0,59	0,52
1975	872 736	447 454	5 340	2 787	0,61	0,62
1981	1 960 088	996 245	12 610	6 822	0,64	0,68

*) mașini, prod. chimice industriale de larg consum. Anuarul statistic al Republicii Socialiste România. 1981, 1982 : U.N. Monthly Bulletin of Statistics, mai 1983. pag. CXXV.

structurii economiei naționale, a racordării acesteia la tendințele actuale și de perspectivă ale economiei mondiale, generate de revoluția științifico-tehnică contemporană.

Un factor însemnat al dezvoltării economiei românești l-au constituit, în ultimele 3 cincinale, relațiile economice externe ale țării noastre, participarea ei la circuitul economic mondial.

¹⁾ World Bank Atlas 1976, p. 5 și World Bank Atlas 1981, p. 6

Sporirea bunăstării — țelul suprem al politicii partidului (1)

ÎN CELE aproape patru decenii care au trecut de la actul revoluționar de la 23 August 1944, România a parcurs o etapă de profunde prefaceri revoluționare, concretizate în succese fără precedent înregistrate în dezvoltarea economică și socială a patriei, a căror finalitate socială a constituit-o creșterea continuă a nivelului de trai al populației. În această perioadă, cu deosebire în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, s-a afirmat cu putere — prin intermediul complexului de măsuri întreprinse și a rezultatelor obținute — faptul că omul cu totalitatea aspirațiilor sale, afirmarea multilaterală a personalității umane reprezintă țelul și rațiunea supremă a tuturor eforturilor consacrate progresului material și spiritual al societății noastre. Întreaga politică economică a partidului nostru, inițiativele și măsurile întreprinse de secretarul general pentru realizarea și depășirea planurilor anuale și cincinale au urmărit și urmăresc creșterea bunăstării oamenilor muncii, finalitatea supremă a tuturor preocupărilor și acțiunilor desfășurate constituind-o evoluția neîntreruptă a nivelului de viață material și spiritual al tuturor cetățenilor de pe întreg cuprinsul patriei.

Dezvoltarea economiei — baza trainică a creșterii nivelului de trai

SUPPORTUL material al traducerii în viață a ampleror programe și măsuri de creștere a nivelului de trai al populației l-a constituit faptul că politica de dezvoltare continuă, în ritm susținut, echilibrată a întregii economii naționale a fost concepută astfel încât dezvoltarea economică să nu devină un scop în sine, ci să fie subordonată ridicării bunăstării populației, înfloririi personalității umane. În concepția partidului, a secretarului său general, toate problemele dezvoltării economiei românești au fost și sînt abordate într-o legătură organică cu criteriile de ordin social, cu necesitatea ridicării bunăstării oamenilor muncii, toate problemele esențiale ale dezvoltării țării noastre gravitînd în jurul acestei axe fundamentale. „În centrul activității, de conducere, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, este necesar să se afle permanent — odată cu preocuparea pentru dezvoltarea economiei naționale, pentru perfecționarea relațiilor de producție și sociale — problemele ridicării bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor, țelul suprem și constant al politicii Partidului Comunist Român”.

O asemenea concepție profund umanistă este evidențiată în toți acești ani de practica dezvoltării noastre economico-sociale, de ansamblul măsurilor și programelor adoptate, în fiecare etapă a construcției socialiste realizîndu-se o concordanță între creșterea economică și bunăstarea populației, o armonizare a intereselor imediate cu cele pe termen lung, de perspectivă. La baza acestei concepții se află o analiză riguroasă a realităților concrete din țară, necesitatea ca într-o perioadă scurtă poporul român să se poată bucura de binefacerile construirii societății socialiste. Ținîndu-se seama de aceste temeuri a fost elaborată o strategie pe termen lung a cărei esență constă în opțiunea pentru stabilirea — în condițiile țării noastre — a unei rate înalte a acumulării care a constituit impulsul fundamental al dezvoltării forțelor de producție. Aceasta a avut drept consecință creșterea în ritmuri rapide a venitului național, ceea ce a permis, printr-o politică justă de împărțire a acestuia în fond de consum individual și fond de consum social, o creștere echitabilă a posibilităților tuturor membrilor societății de acoperire a nevoilor lor. Pe de altă parte, punerea în practică a programelor de dezvoltare a economiei — înlăptuite prin politica de industrializare, de dezvoltare socialistă a agriculturii ca și a celorlalte ramuri ale economiei — a permis crearea de condiții materiale tot mai bune, de la o etapă la alta, pentru acoperirea nevoilor de bunuri materiale și de servicii ale populației.

Deosebit de semnificativ pentru evidențierea fundamentelor economice ale creșterii nivelului de trai al populației este sporul efectiv de venit național raportat la un locuitor. Astfel, în anul 1980 față de 1975 sporul menționat a fost de aproape 8 000 lei, cu aproape 30%, mai mare decît cel realizat în 1975 față de 1970. În anul 1980 numai sporul de venit național realizat pe locuitor față de 1970 era mai mare decît întregul venit național pe locuitor din 1965. Aceste realizări importante înregistrate în creșterea avuției naționale și a puterii economice a țării noastre au constituit elementul hotărîtor care a stat la baza succeselor realizate în creșterea nivelului de trai al populației.

O componentă majoră a politicii partidului nostru în această perioadă, cu efecte directe asupra creșterii nivelului de trai al populației, a constituit-o optimizarea pe ramuri a producției materiale și subordonarea acesteia satisfacerii nevoilor crescînde, aflate în continuă diversificare, ale societății. În determinarea direcțiilor și volumului producției materiale s-a pornit și se pornește de la principiul socialist al dezvoltării forțelor de producție, în condiții de eficiență ridicată, în vederea satisfacerii trebuințelor determinate științific ale societății, ale oamenilor muncii atît pentru asigurarea reproducției lărgite cît și pentru acoperirea necesităților consumului. O deosebită importanță în realizarea acestor obiective a avut-o și o are — pe fondul dezvoltării accelerate a industriei — atenția acordată dezvoltării producției industriale de bunuri de consum, diversificarea și modernizarea acesteia, ridicarea substanțială a calității produselor, astfel încît acestea să corespundă cererii populației în continuă schimbare. Alături de industrie o atenție deosebită a fost și este acordată dezvoltării agriculturii, ramură cu rol esențial în ridicarea nivelului de trai al populației, cu deosebire în asigurarea cerințelor vitale ale acesteia. Formulînd și dezvoltînd teza că în România agricultura constituie o ramură de bază a economiei, că aceasta trebuie să se dezvolte armonios, în pas cu cerințele de ansamblu ale economiei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fundamentat necesitatea practicării unei agriculturi moderne, intensive, de mare randament și înaltă productivitate, efect al desfășurării atît în planul bazei tehnico-materiale cît și al organizării, a unei profunde revoluții agrare.

Eforturile întreprinse pentru dezvoltarea economică a țării, pentru creșterea avuției naționale și a eficienței economice au permis adoptarea din inițiativa și sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu a unui complex de măsuri menite să contribuie la creșterea nivelului de trai al populației, a tuturor elementelor componente ale acestui sistem. Pentru prima dată în istoria poporului nostru au fost inițiate programe speciale atotcuprinzătoare pentru creșterea nivelului de trai al populației, primul adoptat de Conferința Națională din 1977 pentru perioada 1976—1980, ale cărui prevederi au fost realizate cu succes, iar cel de al doilea de Congresul al XII-lea al partidului pentru perioada 1981-1985, în curs de realizare.

Caracteristica esențială a acestor programe constă în aceea că ele au cuprins practic toate elementele esențiale — cantitative și calitative — ale creșterii nivelului de trai, începînd cu cele referitoare la sporirea veniturilor din muncă și din

Tabelul nr. 1
Repere privind creșterea veniturilor populației
1950=100

	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1985
Retribuția reală — total personal muncitor	125	185	226	271	325	418	422
Veniturile totale reale ale populației	146	182	249	326	477	639	653
Veniturile reale pe locuitor	137	161	214	263	366	470	477

fondurile sociale, asigurarea fondului de bunuri și servicii pentru crearea unor condiții tot mai bune de viață, de instruire și asistență socială, etc., și terminând cu măsuri concrete de creștere a timpului liber, de protecție și ameliorare a mediului ambiant. Caracterul atotcuprinzător al acestor programe a fost determinat și de faptul că fiecare din ritmurile de creștere precum și prevederile în ansamblul lor au fost și sînt pînă la urmă grijă statornică a partidului nostru față de toți membrii societății, din toate zonele țării, indiferent de vîrstă, sex, naționalitate. Totodată, caracterul atotcuprinzător al acestor programe a fost imprimat și de faptul că pe lângă prevederile de creștere a nivelului de trai ele au înmănușat și direcțiile de realizare a acestora ca și măsurile ce trebuiau întreprinse pentru asigurarea bazei economice necesare tragerii lor în viață.

Dinamica ascendentă a veniturilor

UNUL din elementele definitorii ale creșterii nivelului de trai îl reprezintă creșterea veniturilor populației. Consecință a dezvoltării puternice a forțelor de producție, armonios repartizate în toate județele țării — în perioada 1965—1982 au fost puse în funcțiune 7000 noi capacități de producție, fapt ce a permis creșterea de aproape două ori a numărului mediu al personalului muncitor — veniturile populației au înregistrat creșteri substanțiale (tabelul nr. 1). Astfel, retribuția medie lunară fără impozit a personalului muncitor a sporit de două ori și jumătate, de la 1 028 lei în anul 1965 la 2 525 lei în anul 1982. Ca urmare, în repartizarea personalului muncitor după nivelul retribuției — consecință a măsurilor prin care s-a urmărit sporirea mai rapidă a retribuțiilor mici — s-au produs mutații importante, crescînd simțitor numărul personalului muncitor cu retribuții mai mari. Astfel, ponderea personalului muncitor cu retribuții de pînă la 1 500 lei a scăzut de la aproape 92% în 1965 la 4% în anul 1982. Dacă în anul 1965 realizau retribuții de peste 2 000 lei lunar numai 2% din oamenii muncii, în anul 1982 ponderea acestora a ajuns la aproape 73%.

Un loc aparte în strategia de creștere a nivelului de trai al întregului popor l-a ocupat atenția care s-a acordat sporirii continue a veniturilor din muncă ale țărănimii și micșorării decalajelor dintre acestea și cele ale personalului muncitor din întreprinderi și instituții. Astfel, veniturile nete lunare ale țărănimii obținute din cooperativele agricole de producție și gospodăriile personale — pe o persoană activă — au sporit de la 495 lei în anul 1965 la 1 838 lei în anul 1982, respectiv de aproape 4 ori. Această creștere mai rapidă ca ritm decît cea realizată în cazul veniturilor din retribuții ale personalului muncitor a făcut ca raportul dintre veniturile din muncă ale țărănilor și ale personalului muncitor să scadă de la 1 : 2 în 1965 la 1 : 1,3 în anul 1982.

O componentă importantă a veniturilor populației, de mare importanță pentru acoperirea unor nevoi de interes deosebit pentru societate, ca și pentru fiecare cetățean, a reprezentat-o veniturile obținute din fondurile sociale de consum, al cărui cuantum a crescut de la 22,9 miliarde lei în 1965 la 91,4 miliarde lei în anul 1982, revenind în medie pe o familie 12 728 lei, de peste 3,3 ori mai mult decît în 1965.

Paralel cu sporirea veniturilor personalului muncitor și ale țărănimii, o atenție deosebită s-a acordat creșterii veniturilor

populației obținute din pensii, ajutoare sociale, alocații pentru copii etc. Pensia medie de asigurări sociale de stat pentru limită de vîrstă și vechime integrală în muncă, spre exemplu, a crescut de la 671 lei lunar în anul 1965 la 1 493 lei în anul 1982, respectiv de peste 2,2 ori. În această perioadă, ponderea cheltuielilor pentru pensii în venitul național a crescut de la 1,9% în 1965 la 3,6% în 1980, consecință nu numai a creșterilor repetate a cuantumului acestora, dar mai ales a creșterii accesibilității populației prin instituirea unor noi sisteme de pensionare (pentru țărăniile cooperatori, pentru țărănimia din zonele necooperativizate etc.).

Mutații calitative de amploare în consumul populației

MĂSURILE de dezvoltare a agriculturii, a industriei alimentare și a bunurilor de consum și creșterea veniturilor populației au permis realizări remarcabile în această perioadă și în ceea ce privește evoluția consumului de bunuri și servicii, unul din elementele esențiale ale creșterii nivelului de trai al populației (vezi și tabelul nr. 2).

Caracteristica esențială înregistrată în consumul alimentar al populației este sporirea substanțială a alimentelor cu valoare nutritivă ridicată, concomitent cu o scădere a consumului de cereale, aspect semnificativ pentru trecerea consumului din faza acumulărilor cantitative la faza modificărilor de calitate. Astfel, în perioada 1966—1981 sporurile — în unități naturale — comparativ cu cele realizate în perioada 1951—1965 — au fost în medie pe locuitor de 33,9 kg față de 9,9 kg la carne, 57 litri la lapte, 155 bucăți față de 56 bucăți ouă, 9 kg față de 8,1 kg zahăr, 74,9 kg față de 9,7 kg legume etc. Numai sporurile consumului de alimente pe locuitor realizate în perioada 1965—1981 au fost mai mari decît nivelul consumului atins în anul 1965, de 1,3 ori la carne, cu 54% la lapte, de aproape 1,4 ori la ouă și fructe, cu 60% la zahăr, aproape dublu la legume etc.

Modificările în consumul alimentar al populației realizate în această perioadă au făcut ca în prezent, în țara noastră, să se asigure un consum mediu de calorii și proteine pe locuitor comparabil cu cel realizat în unele țări mult mai dezvoltate din punct de vedere economic decît România. Politica partidului și statului nostru în ce privește îmbunătățirea consumului alimentar are la bază principiile alimentației raționale stabilite pe baze științifice, legile evoluției consumului de alimente al populației — verificate de practică —, precum și cunoașterea obiceiurilor și tradițiilor de consum ale poporului nostru. Urărirea înfăptuirii treptate a principiului raționalității în domeniul alimentației populației este impusă nu numai de necesitatea menținerii unei stări bune-a sănătății populației, ci și de faptul că nevoile alimentare evoluează, sub incidența diferiților factori, mai rapid decît posibilitățile economiei, iar nivelul de dezvoltare a forțelor de producție fixează la rîndul lui alte limite de satisfacere a acestora.

Realizări semnificative în cei 18 ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului au fost obținute în ceea ce privește satisfacerea nevoilor vestimentare și dotarea populației cu bunuri de folosință îndelungată: consumul pe locuitor la țesături (inclusiv confecții) a crescut în această perioadă cu 13 mp (față de 3 mp în perioada 1951—1965), iar la încălțăminte cu aproape 2 perechi față de 1,4 perechi în perioada anterioară amintită. Bunurile de folosință îndelungată, de uz casnic și de petrecere utilă a timpului liber, menite să contribuie la sporirea gradului de civilizație a vieții, la utilizarea instructivă și eficientă a timpului liber, au căpătat o largă răspîndire în țara noastră. Raportate la 1 000 locuitori, în anul 1981 față de 1965 erau de aproape 30 ori mai multe autoturisme, de peste 7 ori mai multe frigider și televizoare, de aproape 5 ori mai multe mașini de spălat și aspiratoare de praf, de peste două ori mai multe aparate de radio.

O dinamică deosebit de ascendentă în această perioadă a înregistrat consumul de servicii plătite al populației. Avem în vedere dezvoltarea fără precedent a construcției de locuințe, a rețelei de gospodărie comunală și localităților, a rețelei de transport de toate categoriile, a telecomunicațiilor, a bazei turistice și de agrement etc. Un rol deosebit de important în această direcție l-a avut stimularea dezvoltării serviciilor în cincinalul 1976—1980 prin elaborarea, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, a Programului de dezvoltare a prestațiilor de servicii către populație, program a cărui trăsătură importantă a constituit-o creșterea în ritmuri înalte a tuturor categoriilor de servicii, îndeosebi a celor solicitate mai mult de populație. Asupra acestor probleme ne vom referi într-un număr următor al revistei.

Grigore VĂLCEANU

Tabelul nr. 2
Consumul mediu pe locuitor la principalele produse

	UM	1965	1975	1981
Carne și produse din carne (în echivalent carne proaspătă)	kg	26,6	45,7	60,5
Lapte și produse din lapte (în echivalent lapte, exclusiv unt)	litri	105	133	162
Ouă	buc.	115	214	270
Zahăr și produse din zahăr	kg	15,0	20,3	24
Legume și produse din legume	kg	75,3	112,6	150,2
Cereale cu echivalent făină	kg	208	189,3	105,7
Fructe și produse din fructe	kg	26,7	42,6	63 *)
Țesături (inclusiv confecții)	m ² /loc.	16,26	24,19	29,4
Încălțăminte	per./loc.	1,97	3,06	3,5

*) 1980

Politică consecventă de apărare a păcii și independenței naționale

TRANSFORMĂRILE economico-sociale fără precedent înfăptuite de poporul nostru pe drumul deschis de actul istoric de la 23 August 1944 sînt indisolubil legate de situarea consecventă a țării noastre, în anii care au trecut de atunci, și cu deosebire în perioada de cînd în fruntea partidului și statului nostru se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, în primele rînduri ale uriașului front al celor care acționează pentru o politică de pace și independență națională pe planeta noastră.

În spiritul unei înalte responsabilități istorice

IN GÎNDIREA politică cu o vastă arie de cuprindere și puternică forță de pătrundere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pacea — aspirație vitală a popoarelor lumii — ocupă un loc central, fiind abordată ca o condiție indispensabilă a libertății, independenței și progresului tuturor națiunilor. Ea reprezintă o coordonată esențială și un țel fundamental al bogatei și strălucitei activități a conducătorului partidului și statului nostru pe arena mondială, expresii convingătoare ale unui autentic patriotism, ale unei înalte responsabilități istorice, ale unei concepții profund umaniste de politică internă și internațională.

Concepția clarvăzătoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu asupra problematicei păcii, care se află la baza atașamentului ferm și perseverent al României socialiste față de idealurile păcii și înțelegerii între popoare, își are rădăcini adînci în istoria poporului român, în filozofia politică aflată la temelia edificării noii orînduirii sociale din țara noastră, în interesele actuale și de perspectivă ale patriei noastre și ale celorlalte națiuni ale lumii, în legătura dialectică dintre obiectivele fundamentale ale politicii interne și externe românești — la a căror elaborare și aplicare secretarul general al P.C.R., președintele țării are un rol determinant. Făcînd în întreaga sa operă politică o dovadă strălucită a unității organice dintre obiectivele politicii interne și externe românești, tovarășul Nicolae Ceaușescu a statuat la loc de frunte adevărul conform căruia poporul român, angajat cu toate forțele într-un amplu efort de dezvoltare economică și socială multilaterală, privește pacea ca pe bunul său cel mai de preț. Așa cum sublinia secretarul general al partidului la Plenara din 29—30 iunie 1983 a C.C. al P.C.R., „**pentru a realiza planul de dezvoltare economico-socială, programele adoptate de plenară, Programul partidului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate, avem nevoie de pace. Partidul și țara noastră vor acționa cu toată hotărîrea pentru oprirea agravării situației internaționale, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere, pentru soluționarea tuturor problemelor numai pe calea tratativilor.**”

În același timp, însemnătatea de prim ordin atribuită problematicei păcii în ansamblul concepției de politică externă a tovarășului Nicolae Ceaușescu decurge în mod logic din datele vieții internaționale actuale. Făcînd o magistrală analiză, realistă și profund științifică a proceselor și evenimentelor ce au loc pe plan mondial, conducătorul partidului și statului nostru are meritul istoric de a fi relevat — și aceasta într-o etapă a raporturilor interstatale de o mare complexitate, în care s-au acumulat pericole fără precedent la adresa independenței popoarelor și a păcii generale — faptul că în prezent pacea a devenit cea mai arzătoare problemă pentru fiecare popor, pentru omenire în ansamblul ei, reprezentînd condiția esențială a dezvoltării de sine stătătoare a fiecărei națiuni, a cooperării fructuoase dintre state, a însăși supraviețuirii civilizației umane. „**Omenirea a ajuns într-un stadiu cînd nivelul înarmărilor, îndeosebi arsenalul nuclear, pune în pericol însăși civilizația, existența societății omenesti. De aceea, problema fundamentală a epocii noastre este problema preîntîmpinării războiului și asigurarea păcii. Mai mult ca oricînd trebuie să facem totul**

pentru a bara ealea războiului, pentru a asigura pacea. Nu există țel mai înalt decît dezarmarea, în primul rînd dezarmarea nucleară, asigurarea securității fiecărei națiuni, a păcii mondiale”, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la Conferința Națională a P.C.R. din 1982.

Opera teoretică și activitatea practică a președintelui României fac dovada unei abordări novatoare, străbătută de un autentic umanism, a problematicei păcii, privită ca un drept fundamental al omului și popoarelor, ca o necesitate obiectivă și o cerință imperativă, în epoca revoluției tehnico-științifice, în era nucleară, în care, pentru prima dată în istoria ei, umanitatea a acumulat gigantice stocuri de arme nucleare și alte arme de nimicire în masă, capabile să anihileze întreaga viață de pe planeta noastră. Respingînd hotărît politica bazată pe forță și ingerințe în treburile interne și aspectul ei cel mai brutal, recurgerea la forța militară, șeful statului român a subliniat cu fermitate și consecvență necesitatea ca, în zilele noastre, problemele vitale ale războiului și păcii să fie abordate într-un mod radical nou pornind de la adevărul peremptoriu că, în condițiile de azi, un eventual război mondial — în care, în mod cert, nu există nici învinși, nici învingători — se cere exclus cu desăvîrșire din viața societății, impunîndu-se o politică hotărîtă și responsabilă de eliminare a forței și conflictelor militare.

Analizele clarvăzătoare ale conducătorului partidului și statului nostru asupra tabloului vieții mondiale relevă cu claritate că, în ultima vreme, ca urmare a manifestării vechii politici imperialiste bazate pe forță și amestec, în viața internațională s-a ajuns la o încordare gravă, care a dus la creșterea alarmantă a pericolului de război. Situațiile în care statele și grupările de state recurg la forță și presiuni s-au multiplicat. Cheltuielile militare și arsenalele de război, în special cele nucleare, au atins proporții nemaîntîlnite în trecut, care reprezintă o amenințare în creștere la adresa păcii mondiale.

Ritmul de creștere a cheltuielilor militare mondiale s-a accelerat în ultimii ani la aproape 4% pe an, volumul acestora atîngînd, în 1982, potrivit ultimelor estimări cuprinse în Anuarul S.I.P.R.I. 1983, nivelul de 700—750 miliarde de dolari. Dacă negocierile în curs privind controlul înarmărilor, desfășurate la Geneva, eșuează — afirmă experții S.I.P.R.I. — există perspectiva ca stocul mondial de arme nucleare să sporească de la circa 50 000 în prezent, la peste 60 000 la începutul deceniului viitor, cu focoaase mai numeroase și mai precise.

Și mai grav apare faptul că actuala cursă a înarmărilor se desfășoară pe fundalul menținerii și chiar ascuțirii vechilor conflicte și al apariției altora noi, al recrudescenței politicii de forță, de consolidare și de împărțire a zonelor de influență, de încălcare a dreptului sacru al popoarelor la dezvoltare liberă și independentă, al prelungirii crizei economice mondiale, agravării decalajelor economice și a subdezvoltării. Alături de vechile contradicții de pe plan mondial, tovarășul Nicolae Ceaușescu a sesizat — făcînd dovada unei inegalabile capacități de identificare a celor mai noi tendințe din viața internațională — apariția și dezvoltarea puternică a unei noi contradicții, care se accentuează continuu și tinde să devină una din contradicțiile fundamentale ale epocii noastre, și anume contradicția dintre țările bogate și cele sărace.

Principii promovate neabătut pe arena mondială

GÎNDIREA social-politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu nu se limitează însă doar la constatarea stărilor de lucruri actuale din raporturile interstatale, a pericolelor existente la adresa independenței popoarelor și a păcii. În gîndirea politică a conducătorului partidului și statului nostru, identificăm o concepție novatoare, originală și cuprinzătoare, asupra căilor și modalităților practice de edificare a păcii, bazată pe luarea în

considerare și promovarea tuturor componentelor de care depinde aceasta. Astfel, pe plan politico-juridic, tovarășul Nicolae Ceaușescu a scos în relief necesitatea de a se acționa cu fermitate pentru depășirea actualei încordări de pe arena internațională, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere, încredere și înțelegere, pentru promovarea largă a dialogului și tratativelor, a cooperării neîngrădite dintre națiuni, pentru abolirea definitivă a vechii politici întemeiate pe forță, ingerință și presiuni, pentru reglementarea exclusiv prin mijloace politice, pașnice, a diferendelor și a tuturor problemelor litigioase dintre state.

În concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu asupra edificării păcii, un rol central este atribuit armăturii juridice a acesteia — respectarea de către toate statele, fără excepție, în toate împrejurările, a marilor principii ale dreptului și legalității.

Așa cum afirma secretarul general al partidului nostru la recenta Consfățuire de lucru de la Mangalia pe problemele muncii organizatorice și politico-educative, „**punem în mod constant la baza tuturor relațiilor noastre internaționale principiile egalității, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu forță**”.

Prin grija permanentă și cu participarea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, aceste principii care stau la baza întregii politici externe românești au fost și sînt promovate neabătut de România pe arena mondială, fiind înscrise într-un mare număr de tratate, declarații, comunicate comune și alte documente semnate la cel mai înalt nivel cu țări ale lumii situate pe toate continentele. Ele au făcut obiectul unor propuneri și inițiative de mare ecou întreprinse de România la O.N.U. și în alte forumuri internaționale — acțiuni care reprezintă, în totalitatea lor, o contribuție de preț a României și conducătorului ei la acreditarea și generalizarea acestor norme universale de conduită.

Un rol hotărîtor în înfăptuirea politicii internaționale a partidului și statului nostru l-a avut și îl are continuarea dialogului la cel mai înalt nivel, care s-a concretizat într-un mare număr de întâlniri și convorbiri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu șefi de stat și de guvern din Europa, Asia, Africa și America, în contactele cu președinți și secretari generali de partide, cu conducători ai mișcărilor de eliberare națională, în convorbirile cu personalități ale vieții politice și reprezentanți ai vieții economice și social-culturale din diferite țări. Acest dialog, materializat numai în ultimul an prin semnarea a 18 declarații și comunicate comune, prin încheierea a numeroase acorduri și înțelegeri de colaborare în diverse domenii, a lărgit cadrul politico-juridic propice pentru dezvoltarea și diversificarea relațiilor bilaterale și a conlucrării României cu țările respective pe plan internațional.

Pe baza principiilor cunoscute pe care le așază ferm la baza întregii sale activități internaționale, România și-a aprofundat și consolidat colaborarea reciproc avantajoasă, prietenoasă și solidaritatea cu toate țările socialiste și în primul rînd cu cele vecine, și-a dezvoltat și diversificat relațiile de prietenie și colaborare cu țările în curs de dezvoltare și nealiniate, a lărgit conlucrarea cu statele capitaliste, în spiritul principiilor coexistenței pașnice, al interesului mutual. Colaborarea largă a României cu toate statele lumii, pe multiple planuri, așezarea fermă la baza acestei colaborări a principiilor și normelor dreptului și legalității internaționale, servește intereselor fundamentale ale poporului român, reprezentînd în același timp un aport de seamă al țării noastre la cauza înțelegerii, cooperării, destinderii și păcii în întreaga lume.

Singura alternativă rațională

ÎN GÎNDIREA sa politică, tovarășul Nicolae Ceaușescu situează oprirea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, între comandamentele superioare cele mai arzătoare ale timpului nostru, între cerințele de bază ale edificării unei păci trainice și durabile în lume. Prin argumentele solide, cu o mare forță de convingere, aduse în favoarea opririi cursei periculoase și costisitoare a înarmărilor, prin relevarea faptului că ea reprezintă o uriașă povară ce apasă pe umerii tuturor popoarelor, prin demonstrarea convingătoare a faptului că dezarmarea și, înainte de toate, dezarmarea nucleară reprezintă singura alternativă rațională pentru preîntîmpinarea declanșării unei conflagrații nucleare nimicitoare, președintele Nicolae Ceaușescu și-a cîștigat un înalt prestigiu pe arena mondială ca militant neobosit pentru dezarmare și pace. Se cere evidențiat faptul că o serie întreagă de propuneri și inițiative majore, de mare actualitate, ale

României, aflate în atenția O.N.U., a Comitetului de dezarmare de la Geneva, a reuniunii de la Madrid, a statelor participante la Conferința general europeană, vizînd stăvilirea cursei înarmărilor și realizarea dezarmării, au la bază idei și teze elaborate de președintele Nicolae Ceaușescu. Se cer menționate în acest sens propunerile și inițiativele privind convenirea și punerea în aplicare a unui program cuprinzător de dezarmare, proclamarea primului și a celui de-al doilea deceniu al dezarmării al O.N.U., înfăptuirea unor măsuri practice de dezangajare militară și dezarmare în Europa, reducerea cu 20% a cheltuielilor militare pînă în 1985, față de nivelul din 1982, evaluarea consecințelor economice și sociale nocive ale cursei înarmărilor, asigurarea priorității absolute a dezarmării nucleare, acordarea unor garanții de securitate pentru statele ne-nucleare, realizarea echilibrului militar la un nivel cît mai redus al bugetelor militare, forțelor armate și armamentelor.

Este un merit istoric al conducătorului partidului și statului nostru acela de a nu se fi oprit la elaborarea unei strategii a păcii și dezarmării, ci de a fi identificat concomitent forțele, căile și mijloacele practice existente în prezent și care sînt în măsură să acționeze pentru salvagardarea și întărirea păcii mondiale, pentru oprirea competiției militare și impunerea unor măsuri concrete de dezarmare, în primul rînd în domeniul nuclear. Luînd în considerare gravitatea situației mondiale și noua escaladă a cursei înarmărilor, care generează pericole mai mari ca oricînd în trecut la adresa păcii mondiale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avansat teza de o mare valoare teoretică și practică potrivit căreia, alături de acțiunile guvernelor în favoarea păcii și dezarmării, în prezent este mai necesară decît oricînd o trezire a conștiințelor și o mobilizare a eforturilor popoarelor, ale maselor populare, ale cercurilor celor mai largi ale opiniei publice, ale organizațiilor obștești, ale oamenilor de știință, cultură și artă, ale tuturor oamenilor de bună credință, unirea eforturilor lor și participarea activă la lupta pentru prevenirea războiului, împotriva cursei înarmărilor, pentru dezarmare și pace.

În viziunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, multiplele fenomene negative din viața economică a lumii — criza economică și a materiilor prime, energetică, financiară și alimentară, agravarea decalajelor economice și a stării de subdezvoltare, ratele exagerat de înalte ale dobinzilor, fenomenul racolării de cadre — constituie anomalii grave, care pe lângă efectele lor nocive asupra vieții popoarelor, în primul rînd asupra țărilor în curs de dezvoltare, subminează și periclitează în modul cel mai serios înseși bazele păcii și stabilității internaționale. Sînt rațiunile pentru care în concepția atotcuprinzătoare a șefului statului român asupra exigențelor păcii mondiale se află la loc de frunte teza potrivit căreia în lume nu se va putea vorbi de o pace și o securitate reale atît timp cît se mențin actualele decalaje dintre statele bogate și cele sărace. De aceea, țara noastră a acționat și acționează în mod consecvent pentru găsirea unor pîrghii eficiente în vederea diminuării și eliminării decalajelor economice, a stării de subdezvoltare, pentru instaurarea noii ordini economice mondiale.

Dovedind un înalt și autentic umanism, conducătorul partidului și statului nostru a inclus în concepția sa asupra păcii necesitatea formării și educării oamenilor, a popoarelor, a tinerii generații, în spiritul idealurilor păcii, a interzicerii și eliminării propagandei nocive, care cultivă învrăjbirea între popoare, forța și războiul, a eliminării hotărîte a ideilor și politicilor retrograde care neagă omul și valorile civilizației umane, constituind prin aceasta amenințări grave la adresa apropierii între popoare, a colaborării și păcii mondiale.

Sub conducerea înțeleaptă a tovarășului Nicolae Ceaușescu partidul și statul nostru sînt ferm hotărîte să-și aducă în continuare contribuția la întărirea legalității internaționale, a respectului față de normele și principiile dreptului, la stingerea focarelor de tensiune și conflict, la reglementarea prin mijloace politice, pașnice, a diferendelor dintre state. Pe baza propunerilor și pozițiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, a magistratului Raport prezentat la Conferința Națională a P.C.R., partidul și statul nostru vor milita pe mai departe pentru obținerea de progrese reale pe calea opririi cursei înarmărilor și a înfăptuirii dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, pentru încheierea cu rezultate pozitive a reuniunii de la Madrid, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice în lume, pentru sporirea rolului O.N.U. în dobaterea și soluționarea problemelor majore ale păcii, securității și progresului.

Nicolae CHILIE

Ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției

Convorbire cu tovarășul Ioan Avram, ministrul industriei construcțiilor de mașini

IN ANII SOCIALISMULUI, ca urmare a politicii științifice a partidului și statului, în țara noastră a fost creată o puternică industrie, capabilă să rezolve cele mai complicate probleme de ordin tehnic. În toate regiunile țării s-au dezvoltat puternice platforme și mari unități industriale cu profil diversificat, care participă activ la realizarea programelor economice. În acest cadru o amplă dezvoltare a înregistrat industria construcțiilor de mașini. Dispunând de o puternică bază tehnico-materială, de

cadre cu o ridicată calificare profesională, bazându-se pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, construcția de mașini realizează o gamă largă și variată de utilaje complexe de înaltă productivitate și economicitate, mijloace de transport feroviar, auto, navale și aeriene, mașini și utilaje pentru mecanizarea complexă a lucrărilor miniere, agricole, pentru programul național de îmbunătățiri funciare, irigații etc.

În acest cincinal, industriei construcțiilor de mașini îi revin sarcini impor-

tante pentru valorificarea superioară a metalului, reducerea greutății pe unitatea de produs, diminuarea consumului de energie și combustibil în condițiile ridicării calitative a parametrelor tehnico-funcționale ai mașinilor, utilajelor și instalațiilor. Ținând seama de marile și complexe sarcini care stau în fața acestei ramuri, „Revista economică” s-a adresat tovarășului Ioan Avram, ministrul industriei construcțiilor de mașini, cu rugămintea de a răspunde la câteva întrebări privind ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției.

● V-am ruga, tovarășe ministru, să prezentați cititorilor noștri pentru început modul în care se îndeplinesc principalele obiective prevăzute în planul cincinal pentru industria construcțiilor de mașini.

— Industria constructoare de mașini, ramură de importanță hotărâtoare a economiei naționale, care se bucură de atenția permanentă a partidului, a secretarului său general, înregistrează o dezvoltare în ritm susținut. Astfel, în primii doi ani ai acestui cincinal, producția netă a crescut cu un ritm mediu anual de peste 9%, iar producția marfă cu circa 5,1%; totodată, s-au asimilat și modernizat peste 1800 de utilaje și echipamente cerute de economia națională. Nomenclatorul de produse al ramurii a fost completat, în această perioadă, cu o serie de produse noi cum sînt: instalațiile de foraj acționate electric, sapele de foraj cu lagăre armate cu carburi sinterizate, complexe de acționare în minele de huiță și lignit, cazanele industriale pe cărbune de diferite tipuri, motoarele diesel de puteri mari, autobasculantele de mare tonaj, locomotivele diesel hidraulice de 2400 CP, vagoanele specializate, o sistemă de mașini agricole, nave, instalații și utilaje complexe pentru chimie, metalurgie, energetică, industria alimentară, noi tipuri de motoare și avioane etc.

Dintre sarcinile cu caracter prioritar se desprind pregnant cele referitoare la asigurarea bazei energetice și de materii prime a țării, în care scop am luat măsuri speciale în vederea intensificării fabricației de mijloace tehnice necesare sporirii extracției de cărbune, de țiței și gaze, de mecanizare complexă a lucrărilor agricole etc. Căutăm să răspundem mai bine nu numai unor cerințe generale ale beneficiarilor, ci și unor solicitări: de mașini și utilaje specifice necesare îndeplinirii unor sarcini calitative în domeniile lor de activitate. Bunăoară, în scopul promovării tehnologiilor noi în industria extractivă, realizăm utilaje de recuperare a țițeiului din zăcămint, cum sînt pompele de extracție specializate, noi echipamente de investigare geofizică în controlul tehnic și de punere în exploatare a sondelor; totodată, am luat măsuri pentru intensificarea activității de realizare a sistemelor de utilaje pentru foraj și extracție în zonele maritime și de asemenea pentru îndeplinirea programului energetic nuclear.

Anul acesta urmează să realizăm echipamente care să producă combinat atât energie electrică, cât și termică, precum și utilaje necesare actualelor centrale cu cazane de tipuri și mărimi diferite, cazane la care să se folosească cărbune cu puteri calorifice scăzute sau șisturi; să producem gospodării de lignit tipizate. De asemenea, va fi completată gama tipizată de turboagregate și hidroagregate, se va diversifica sistemul de echipamente pentru recuperarea energiei prin folosirea pompelor și a recuperatoarelor de căldură. Vom produce, în concepție modulară, echipamente necesare amenajărilor hidroenergetice, iar în domeniul utilizării noilor surse de energie vom asimila captori solari, echipamente energetice pe biogaz și altele.

În privința cerințelor dezvoltării sectorului agricol, în acest an se va asigura generalizarea sistemelor de utilaje multifuncționale: agregate combinate pentru fertilizat, erbicizat, pregătirea patului germinativ, administrat insecticide și tăvălugit, tractoare de 65, 80, 100 și 180 CP. A fost introdusă în fabricație combina autopropulsată C6-P, pentru recoltat porumb etc. Sîn-

tem, de asemenea, angajați în realizarea utilajelor complexe necesare îndeplinirii importantelor programe de irigații.

După cum se poate desprinde din cele arătate avem un program concret și complex privind dezvoltarea construcțiilor de mașini a cărui îndeplinire se află în plină desfășurare. Prin eforturile colectivelor de oameni ai muncii, de la începutul anului și pînă în prezent am realizat, peste prevederile de plan, mașini, utilaje și instalații industriale a căror valoare trece de 800 mil. lei, depășire obținută la majoritatea grupelor principale de produse.

● Înnoirea și modernizarea produselor, adaptarea rapidă la cerințele beneficiarilor constituie cheia de boltă a creșterii eficienței, a competitivității. Ce progrese au fost obținute în acest sens și ce se cere făcut pentru ca perioada de asimilare a produselor noi să fie scurtată la minimum posibil?

— Exigențele etapei actuale de dezvoltare pe care o parcurgem implică necesitatea unui salt pe plan tehnic și calitativ în sensul concentrării eforturilor pentru înnoirea și modernizarea produselor, pentru creșterea competitivității acestora și alinierea lor la nivelul celor mai bune produse pe plan mondial, pentru valorificarea superioară a metalului și a energiei, asimilind în fabricație produse de înalt randament tehnic și cu performanțe la nivelul produselor concurenței. În acest sens, ne-am concentrat și ne concentrăm eforturile pentru realizarea utilajelor și instalațiilor pentru centralele nucleare, extinderea fabricației instalațiilor de forat sonde și extracția țițeiului la mare adîncime, a platformelor de exploatare marină și extracție în Marea Neagră, realizarea de noi sisteme moderne de mașini pentru agricultură, a noi tipuri de motoare cu reacție și avioane, a instalațiilor care valorifică superior materiile prime. De asemenea, s-au depus și se depun eforturi pentru modernizarea unor produse aflate în fabricație. În ultima vreme, au fost modernizate sute de produse, care au fost astfel alinate la nivelul exigențelor actuale. Între acestea se află cuptoarele industriale, cazanele de presiune care au fost echipate cu recuperatoare de căldură, compresoarele industriale

Cît privește ciclul de asimilare a produselor noi în unele unități constructoare de mașini, există într-adevăr posibilități reale de reducere a acestuia. Realizările de pînă acum demonstrează aceasta. Prin măsuri energetice de tipizare și unificare a componentelor industriale, de specializare a producției în industria orizontală și de perfecționare a tehnologiilor de fabricație, am reușit ca perioada de însușire a produselor noi să fie diminuată considerabil. Este de remarcat faptul că prin tipizarea produselor fabricate în serii unitare și familii, ciclul de cercetare-fabricație s-a redus substanțial. Avem stabilite măsuri ferme de tipizare în continuare a componentelor industriale, practic pentru produsele întregii ramuri, acțiune care va conduce în mod nemijlocit la scurtarea ciclului de cercetare-proiectare-fabricație a produselor finale ale ramurii. Tot în direcția reducerii perioadei de însușire a produselor noi avem în vedere crearea unor condiții mai favorabile în unitățile executante, respectiv constituirea de colective speciale pentru urmărirea realizării și omologării tuturor lucrărilor necesare executării noului produs, dotarea cu cele necesare a unităților, îndeosebi cu aparatură de măsură și control.

bancuri de probă, îmbunătățirea cooperării cu unitățile specializate etc. Odată cu sporirea producției de componente, a tipizării producției, termenele de asimilare, îndeosebi la utilajele complexe, vor fi reduse simțitor. Avem, totodată, în vedere stabilirea de măsuri de îmbunătățire substanțială a activității de cercetare și proiectare, de legarea acestora de realizarea producției fizice, de creșterea eficienței economice.

În această ordine de idei, aș vrea să relev faptul că îmbunătățirea structurilor de producție ale ramurii este în concordanță cu tendințele actuale și de perspectivă ale progresului tehnic, fiind în curs de asimilare noi tipuri de mașini și instalații cerute de beneficiarii interni și de către partenerii externi. Menționez că programul prevede ca pentru anul 1985 peste 70% din produsele ramurii să fie fabricate la nivelul performanțelor identice cu cele ale produselor fabricate pe plan mondial. Cu titlu de exemplu vreau să fac cunoscut că aproape 76% din valoarea producției în industria constructoare de mașini — la nivelul anului 1985 — va fi obținută pe baza produselor noi și modernizate în cincinalul 1981—1985.

● Valorificarea superioară a materiilor prime și energetice, reducerea consumurilor specifice pe unitatea de produs constituie imperative actuale pentru întreaga economie. Cum se materializează în ramura construcțiilor de mașini această sarcină, în condițiile menținerii și ridicării continue a calității produselor?

— În condițiile crizei de materii prime și de resurse energetice pe piața mondială, ne preocupăm intens, firește, gospodărirea rațională și valorificarea tot mai eficientă a tuturor resurselor de care dispunem. În această privință, este de remarcat că planul pe 1983 va fi realizat cu consumuri prevăzute inițial pentru nivelul anului 1985, ceea ce înseamnă că fiecare milion lei producție marfă se va obține dintr-o cantitate de metal cu aproape 6 tone mai mică decât în 1982.

Programele noastre de măsuri prevăd reducerea consumurilor specifice de metal, de energie, utilizarea rațională în regim optimizat a instalațiilor și utilajelor, modernizarea cuploarelor industriale și dotarea acestora cu instalații de recuperare și de preîncălzire a aerului etc. Acționăm cu energie pentru valorificarea maximă a materialelor recuperate rezultate din procesul de producție. Tot în această direcție, trebuie să relev efectele economice importante pe care le vom obține datorită programelor pentru îmbunătățirea calității produselor. Pe baza acestor programe, sînt prevăzute măsuri pentru ridicarea generală a nivelului tehnic și calitativ al produselor, prin intensificarea posibilităților de reproiectare și modernizare a produselor din fabricația curentă, îmbunătățirea substanțială a celor în asimilare, creșterea competitivității acestora la export, ridicarea gradului de valorificare a tuturor materiilor prime, materialelor și reducerea cheltuielilor materiale.

● Se cunosc eforturile depuse pentru specializarea producției și lărgirea pe această bază a cooperării interuzinale. Modul cum funcționează în prezent acest mecanism (în multe cazuri prețuri ridicate de livrare a produselor care formează obiectul cooperării, nerespectarea clauzelor cu privire mai ales la termenele de livrare etc.), conduce la integrarea exagerată a producției în cadrul întreprinderilor finalizatoare de produse complexe sau în cadrul unor centrale. Cum se acționează pentru a se preîntîmpina un asemenea fenomen?

— Stadiul actual de dezvoltare a industriei constructoare de mașini necesită în mod imperios aprofundarea specializării organologice și tehnologice și dezvoltarea relațiilor de cooperare ale întreprinderilor. Desigur, mobilitatea și diversificarea continuă a nomenclatorului de produse finale ale ramurii, ca urmare a dinamismului progresului tehnic și a cerințelor participării largi la schimburile internaționale au determinat profilarea producției de componente, concentrarea acestora în unități specializate și realizarea produselor finale într-o măsură tot mai mare prin cooperare interuzinală. Ca urmare a acestor cerințe obiective, în prezent indicele de cooperare a crescut în mod simțitor la majoritatea întreprinderilor specializate, și s-au creat noi capacități specializate în producția de componente.

Este adevărat că mai persistă unele neajunsuri în sistemul de conducere și planificare a procesului de specializare și cooperare în producție, datorită unor cauze mai mult sau mai puțin obiective. Aceste carențe duc într-adevăr la relații uneori defectuoase între unitățile de bază și centrală, înregistrîndu-se fenomene negative în procesul specializării și cooperării producției. Toate aceste aspecte negative au fost analizate și ca urmare, au fost stabilite măsuri pentru înlăturarea lor. Astfel, acționăm în prezent pentru eliminarea locurilor înguste, în mod deosebit în sectoarele calde. O urgență deosebită o prezintă atingerea parametrilor proiectați la forjele grele menite să realizeze piese de înaltă performanță. Pe de altă parte, în acest an au fost elaborate balanțe de piese turnate și forjate detaliate uneori pînă la nivel de reper, care au în vedere necesarul sporit de semifabricate și în care se acordă prioritate

produselor destinate exportului. Aceste măsuri cît și altele au facilitat creșterea în bună măsură a capacităților de producție de elemente și componente industriale, precum și restructurarea condițiilor sistemului de prețuri, stimulînd interesul de cooperare și integrare a producției atît la furnizorul final cît și la unitățile subfurnizoare. Sigur, mai sînt și situații cînd cooperarea nu se derulează în mod normal din cauza neaprovizionării ritmice a unităților specializate cu materii prime și materialele necesare, a schimbării comenzilor, a unor prețuri care nu sînt în concordanță cu preferințele beneficiarilor etc. De aceea, și în viitor vom continua să intervenim și să luăm măsuri de așa natură încît neajunsurile ce se vor ivi în această privință să fie eliminate operativ.

● Ce se preconizează pentru stimularea introducerii mai operative în producție a noilor tehnologii și a invențiilor?

— Să menționez mai întîi faptul că, printre preocupările noastre majore, extinderea în producție a tehnologiilor moderne pentru realizarea de produse cu consumuri specifice reduse și creșterea coeficientului de valorificare a materiilor prime și energetice este prioritară. Aplicăm astăzi tehnologii de vîrf în realizarea unor produse cu parametri la nivel mondial. Orientăm cu precădere utilizarea în întreprinderile constructoare de mașini a unor procedee cum sînt: automatizarea sudurii, debavurarea electrochimică a pieselor, introducerea tehnologiilor cu laseri, plasmă și microunde, extinderea procedeelelor tehnologice neconvenționale, a robotizării și automatizării. Generalizarea tehnologiilor înaintate devine obligație prin plan, în comparație permanentă cu realizările de vîrf la nivel mondial.

Și în activitatea de creație științifică ne concentrăm eforturile pentru a obține rezultate cît mai bune. În prezent, în unitățile ministerului aplicăm peste 2 000 de invenții în procesul de producție care au condus la realizarea unor economii anuale de peste 600 mil. lei. De asemenea, extindem valorificarea în străinătate a invențiilor. Este adevărat însă că se întîmpină și unele dificultăți în dezvoltarea procesului de creație științifică, că nu întregul potențial uman atît de puternic astăzi este concentrat către problemele majore ale ramurii, că activitatea de concepție și tehnologică este deseori subordonată muncii de rutină și dispeceat mărunț din întreprinderi. Depunem eforturi susținute pentru ca asemenea neajunsuri să fie cît mai grabnic înlăturate.

● În încheiere, v-am ruga, tovarășe ministru, să faceți unele referiri la acțiunile ce se vor desfășura în continuare pentru ridicarea calității produselor.

— Programele de îmbunătățire a calității, elaborate recent, vor asigura, începînd încă din acest an, o îmbunătățire substanțială a parametrilor calitativi ai produselor. Sarcinile majore ce revin constructorilor de mașini în acest domeniu confruntă cercetarea cu o problemă de mare complexitate tehnică. În legătură cu aceasta aș vrea să subliniez că construcția de material aeronautic, de componente pentru centralele nucleare, de instalații pentru valorificarea mai amplă a surselor neconvenționale de energie, precum și introducerea sistemelor automatizate flexibile sînt priorități pentru a căror realizare s-au depus și se vor depune eforturi mari. De aceea, atît la nivelul ministerului cît și la fiecare centrală și întreprindere angajată direct în această problemă sînt preconizate acțiuni și măsuri a căror realizare este urmărită îndeaproape pînă la cel mai înalt nivel.

În condițiile crizei de materii prime și resurse energetice, ne preocupăm de normarea strictă a consumurilor de materiale, și ne propunem ca din punct de vedere al productivității să ajungem din urmă cîteva din țările dezvoltate: acest indicator este prevăzut cu o creștere substanțială în perioada 1983—1985.

În cadrul general al politicii economice a partidului nostru, construcției de mașini îi revin în continuare sarcini deosebite în domeniul comerțului exterior. În această privință, acționăm pentru îmbunătățirea structurii și eficienței exportului, lărgirea ofertei de produse competitive atestate internațional. În condițiile sporirii în acest an a volumului exportului, reprezentat în principal de livrări de utilaje tehnologice complexe, vom asigura o balanță comercială activă pe ansamblul unităților ministerului. Ne preocupăm în mod susținut de încheierea de acorduri de lungă durată, oferind produse la export realizate din punct de vedere tehnic și economic la nivelul cerințelor partenerilor externi. Menționăm că în acest an peste 40% din producția ramurii este destinată exportului.

În concluzie, consider că transpunerea în viață a hotărîrilor Conferinței Naționale a P.C.R. angajează pe toți lucrătorii din întreprinderile constructoare de mașini în realizarea la înalt nivel tehnic și calitativ a tuturor sarcinilor, sporindu-ne astfel contribuția la ridicarea pe noi trepte de dezvoltare și civilizație a patriei noastre.

*Convorbire realizată de
Vasile BOESCU*

Rezolvarea cu forțe proprii a problemelor întreprinderii cere

ORDINE, DISCIPLINĂ, INIȚIATIVĂ

INTRE multiplele valențe ale autoconducerii, de o semnificație aparte ni se pare a fi elasticitatea în adaptarea la modificările parametrilor normali — și normali — ai activității întreprinderii. Planul de producție se stabilește în mod corelat cu resursele; se întâmplă însă uneori ca resursele programate să nu fie asigurate în întregime. Principiile și spiritul autoconducerii refuză, într-un astfel de caz, afirmarea de resemnare în fața greutăților și stimulează, dimpotrivă, căutarea de soluții, punerea în valoare a noi posibilități proprii.

La începutul anului, întreprinderea de produse cosmetice „Miraj” — București era confrunțată cu serioase probleme de aprovizionare. Importul unor materii prime fusese stopat, o serie de furnizori interni întârziau livrarea a diferite substanțe și ambalaje. De îndată ce a devenit clar că această situație nu poate fi ameliorată în timp util, consiliul oamenilor muncii a adoptat o linie de acțiune pe care a convenit-o cu întreprinderile comerciale cu ridicata: înlocuirea unor produse ce nu puteau fi, pentru moment, executate, cu altele — în devans din semestrul II — pentru care existau condiții de realizare, respectând însă categoriile sortimentale, pentru a satisface cerințele populației.

A fost, desigur, o rezolvare ad-hoc, cu efecte pe termen scurt și care nu schimbă fondul problemei. Nu-i mai puțin adevărat că ea a contribuit la depășirea substanțială a planului la producția marfă vândută și încasată.

În același timp însă a fost abordată și o adaptare de conținut și de durată, ținând de asemenea de capacitatea autoconducerii de a mobiliza propriile forțe, dincolo de parametrii planului. Potențialul de cercetare uzuală, folosit din plin, a fost orientat spre soluționarea cauzelor primare ale dificultăților în aprovizionare. S-a intensificat acțiunea — începută în anul trecut — de reformulare a recepturilor cosmetice, stabilindu-se noi rețete pentru 10 game de produse. Au fost introduse în fabricație 19 produse cosmetice și de parfumerie noi și alte 56 sortimente re-proiectate, care valorifică materii prime indigene (pondera lor în valoarea producției marfă a reprezentat, în prima jumătate a anului, 24,7% — cu peste 3 procente mai mult decât era prevăzut în planul de introducere a progresului tehnic). Ca urmare, prin efort propriu, la 8 produse și materii prime importurile au fost reduse cu echivalentul a 2 milioane de lei.

În același timp, întreprinderea a continuat colaborarea cu institutele de specialitate, pentru cercetarea a 21 de materii prime indigene, care să le înlocuiască echivalent pe cele procurate din străinătate. De pe acum s-au obținut rezultate promițătoare la coloranți pentru vopsele de păr, acid tioglicolic, clorhidrol, moscuri ș.a.

Trebuie notat, de asemenea, că, pentru a veni în întâmpinarea nevoilor unor furnizori de ambalaje care la rin-

dui lor au greșit în aprovizionare, colectivul de specialitate de la „Miraj” a re-proiectat o serie de ambalaje; în noua formulă, acestea îmbunătățesc prezentarea produselor și nu mai necesită materiale deficitare.

La propunerea consiliului de conducere, recenta adunare generală a oamenilor muncii a aprobat, printre măsurile pentru a doua parte a anului: studierea diversificării sortimentelor de produse numai pe baza utilizării de recepturi cu materii prime indigene; creșterea producției de parfumerii pe bază de odorante și uleiuri eterice românești; asimilarea în fabricație a substanțelor chimice pentru care cercetările asupra tehnologiilor sînt finalizate.

Sarcinile trasate de către partid, privind reducerea importurilor, sînt astfel îndeplinite la această întreprindere cu deplină înțelegere a importanței lor și cu responsabilitate.

Înseamnă oare această substituire un rabat la calitate? Să vedem ce spun cifrele referitoare la desfacerea produselor pe semestrul I. Livrările la export au depășit cu mai mult de jumătate prevederile, în condițiile unei eficiențe corespunzătoare atât ca aport net valutar, cât și sub aspectul cursului de revinire; „Miraj” își păstrează reputația câștigată pe piața externă. Livrările în rețeaua noastră comercială au fost și ele cu 15 procente superioare, magazinele proprii ale întreprinderii și-au întrecut cu o cincime planul de vânzări. Deci cererile au crescut, beneficiarii sînt satisfăcuți.

Colectivul întreprinderii nu consideră aceasta ca un motiv de automulțumire. O proporție infimă — 0,03% din totalul mărfurilor livrate la fondul pieței — au fost returnate pentru defecte de calitate. Acestea se refereau mai cu seamă la ambalaje, dar cazurile de neglijență în fabricație au fost prelucrate cu toată exigența în secția, s-au luat măsurile pentru respectarea strictă a normelor de control final. La programele de perfecționare profesională, în afara tematicii specifice fiecărei meserii, s-a pus un accent deosebit pe asigurarea și controlul calității produselor. S-au aplicat sancțiuni unor lucrători care au încălcat disciplina tehnologică și normele de calitate.

Măsuri tehnice și de igienă au dus la îmbunătățirea simțitoare a purității microbiologice a produselor, esențială la cosmetice. Pentru ca rezultatele în această privință să fie constant bune, urmează ca, în colaborare cu institutele specializate, să fie reorganizată activitatea de control microbiologic. De asemenea, se studiază perfecționarea metodelor de analiză și control pe faze de fabricație și la produsele finite, prin introducerea în nomenclatorul de analize a examenelor cromatografice, microbiologice și spectrofotometrice.

Calitatea produselor depinde și de cauze exterioare întreprinderii. De pildă, de calitatea materiilor prime. Reacția cea mai simplă este reclamația, în variatele ei forme, mergînd pînă la re-

fuzul mărfii primite. La „Miraj” s-a adoptat însă o altă atitudine, care ține seama de interesul deopotrivă al întreprinderii și al economiei naționale. Controlul tehnic de calitate, laboratoarele, compartimentul tehnic, conducătorii atelierelor de fabricație au primit sarcina de a mări frecvența determinărilor fizico-chimice asupra loturilor de materii prime primite de la furnizori și de a propune acestora soluții pentru îmbunătățirea parametrilor eventual necorespunzători, pentru realizarea unor șarje omogene, care să întrunească în mod constant caracteristicile cerute. Dintr-o astfel de colaborare, dacă este bine înțeleasă și respectată, profită ambele părți.

Ne-am referit, în cele de mai sus, la rezolvarea unor probleme de excepție, rezolvare care antrenează, pe planul deciziei și al execuției, nu numai conducerea, ci numeroși lucrători ai întreprinderii, solicitîndu-le spirit de participare, o gândire maleabilă și perseverență în ducerea la bun sfîrșit a acțiunilor speciale întreprinse.

Dar autoconducerea este și cadrul organizatoric al îmbinării răspunderii colective cu răspunderea individuală în derularea activității curente a unității. O răspundere nu numai ca sarcină de serviciu, ci ca o concepție și un stil de muncă servind la potențarea deplină a rezervelor latente, la reglarea operativă a abaterilor, la asigurarea ordinii și disciplinei în realizarea producției, în gospodărirea resurselor. În primul semestru, la „Miraj”, față de limita planificată a cheltuielilor la 1 000 lei producție-marfă s-au economisit 49,90 lei, din care 38,40 lei la cheltuielile materiale. Consumul de muncă, în ore-om la un milion de lei valoare a producției, a fost cu aproape 18 procente inferior celui admis. Beneficiile suplimentare au fost de patru ori mai mari decît suma prevăzută în angajamentul anual. Sînt și acestea argumente care demonstrează înțelegerea justă și aplicarea fermă a principiilor noului mecanism economic, orientarea decisivă spre eficiență, grija pentru asigurarea fondurilor proprii necesare dezvoltării și cointeresei, autofinanțării integrale.

Nu un concurs favorabil de împrejurări, nu condiții de seră au adus întreprinderea „Miraj” pe primul loc în industria de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri în întrecerea socialistă pe primele 6 luni din 1983. Ci conștiințiozitatea și inițiativa lucrătorilor întreprinderii, calitatea muncii organului colectiv de conducere. Puternic mobiliizați de vibrantul indemn pe care, la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a adresat comunistilor, clasei muncitoare, întregului popor, stimulați de apropiata trecere la aplicarea integrală a principiilor îmbunătățite de retribuție a muncii, oamenii muncii din această unitate fruntașă au adăugat — în întîmpinarea marii noastre sărbători naționale — noi cote bilanțului lor de succese, cu hotărîrea ca majorînd depășirea planului producției-marfă (de 59 milioane de lei) din semestrul I, să înscrie un aport cît mai substanțial la producția suplimentară de 12 miliarde de lei pe care industria românească, la chemarea secretarului general al partidului, s-a angajat să o obțină pînă la finele anului.

Dan CONDREA

Rezerve de creștere a producției în unitățile agricole cooperatiste

AGRICULTURA României a intrat într-o etapă în care numeroasele acumulări cantitative din perioada anterioară vor da naștere unei noi calități, fapt ce va permite înfăptuirea unei adevărate revoluții agrare în ceea ce privește dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție, folosirea rațională a pământului, a întregului potențial tehnic, material, uman, promovarea susținută a științei, tehnicii și tehnologiilor moderne, ridicarea gradului de calificare a oamenilor, ca și îmbunătățirea organizării producției și a muncii.

În cele ce urmează analizăm câteva direcții de acțiune pentru sporirea producției și a eficienței economice în unitățile agricole cooperatiste din județul Cluj.

Analizând principalele direcții de manifestare a progresului tehnic (mecanizare, chimizare, electricizare, îmbunătățiri funciare), se desprind câteva concluzii semnificative. Astfel, cu excepția indicatorului „cooperatori care au lucrat în C.A.P.” — unde se evidențiază o scădere cu 20,9%, înrăsăesc în condițiile promovării progresului tehnic — la toți ceilalți indicatori se înregistrează o creștere cuprinsă între 50,7% la „energia electrică consumată” și 212,9% la „fondul de dezvoltare pentru investiții”.

Deoarece în executarea lucrărilor mecanizate cooperatiste agricole sînt deservite de stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, este necesar să luăm în considerare și baza tehnico-materială din aceste unități. Și în acest sector de activitate se constată o dinamică ascendentă, creșterile fiind foarte mari la combinele autopropulsate și la alte mașini agricole.

Trăsătura dominantă a politicii agrare a partidului, de dezvoltare permanentă a bazei tehnico-materiale a agriculturii, de promovare a progresului tehnic sub toate formele sale este, așadar, o realitate și în județul Cluj. Analiza bazei tehnico-materiale a agriculturii, la nivelul unităților cooperatiste din județ, pune însă în evidență existența unor deosebiri importante între cooperative agricole de producție cu condiții naturale identice sau apropiate, în privința nivelului de dezvoltare a bazei tehnico-materiale, înzestrării tehnice a muncii, promovării progresului tehnic, utilizării forței de muncă.

Pentru a scoate în evidență aceste aspecte au fost alcătuite două grupe de opt unități, după criteriul nivelului de dezvoltare a bazei tehnico-materiale, cuprinzînd cooperative agricole de producție din 6 zone pedoclimatice ale județului Cluj, cu note de bonitare a terenului apropiate.

Considerînd pentru grupa I (unde sînt incluse unitățile cooperatiste cu o înzestrare tehnică a muncii mai bună) un nivel al indicatorilor (valoarea fondurilor fixe, cheltuielile materiale, îngrășămintele chimice, consumul de energie electrică, fondul de dezvoltare pentru investiții, raportați la unitatea de suprafață) de 100%, în grupa a II-a (incluzînd unitățile cooperatiste cu o în-

zestrare tehnică a muncii mai scăzută) aceiași indicatori prezintă nivele oscilînd între 9,1 și 85,2%.

Datele existente evidențiază, totodată, o utilizare bună a forței de muncă în unitățile cooperatiste din grupa I. Astfel, se poate constata o pondere mai mare a cooperatorilor care au realizat un număr sporit de norme de muncă. Din totalul cooperatorilor apți de muncă care au lucrat în C.A.P., 66,9% au realizat peste 120 norme, iar 33,1% sub 120 norme. În a doua grupă, doar 24,4% au realizat peste 120 norme, iar 75,6% sub 120 de norme. Aceste date atestă utilizarea mai completă și rațională a forței de muncă în unitățile cooperatiste din prima grupă. Corespunzător, și situația veniturilor bănești realizate de cooperatorii din prima grupă este mai bună.

Dacă analizăm forța de muncă sub aspectul structurii pe sexe se poate constata preponderența forței de muncă feminine (65,5% în grupa I și 61,7% în grupa a II-a). Deși aceste cifre sugerează existența unei tendințe de feminizare a forței de muncă în cooperativele agricole respective, trebuie să avem în vedere totuși faptul că în realizarea unui număr sporit de norme predomină forța de muncă masculină. Astfel, în grupa I, din totalul forței de muncă care a prestat peste 200 de norme, forța de muncă masculină este preponderentă iar în grupa a II-a această preponderență se constată începînd cu limita de 120 de norme. Rezultă, așadar, că feminizarea forței de muncă este mai puțin accentuată decît ne indică structura pe sexe a totalului forței de muncă din cooperativele agricole analizate.

Deosebirile între unitățile cooperatiste privind înzestrarea tehnică a muncii și utilizarea forței de muncă își pun amprenta foarte puternic asupra rezultatelor economice. În scopul evidențierii acestui aspect au fost utilizați un număr important de indicatori economici (producția globală la hectar și pe un cooperator; producția netă la o normă, pe un cooperator, la hectar și la 1 000 lei fonduri fixe; producția medie la grâu și porumb; randamentul de lapte pe o vacă furajată; cheltuielile materiale la 1 000 lei producție globală). Considerînd pentru unitățile din prima grupă indicatorii care reflectă rezultatele economice ca avînd un nivel de 100%, unitățile din grupa a II-a înregistrează niveluri sensibil mai mici, oscilînd între 19,1% la producția netă pe un cooperator și 78,0% la producția medie de lapte pe o vacă furajată. Diferențe mari se evidențiază și în privința nivelului productivității muncii. Astfel, în unitățile din prima grupă, productivitatea muncii — calculată prin raportarea producției globale la un cooperator care a lucrat în cooperativă — este de aproximativ două ori mai mare, față de unitățile din grupa a doua. Semnificative sînt, de asemenea, producțiile medii obținute la ha sau pe animal, sensibil mai mari în unitățile din prima grupă. O consecință importantă a rezultatelor economice mai bune

în unitățile din prima grupă sînt cheltuielile de producție relativ mai mici. Cheltuielile materiale la 1 000 lei producție globală au fost cu 52,1% mai mari la unitățile cooperatiste din cea de-a doua grupă; aceasta explică într-o oarecare măsură nivelul mai mic al producției nete înregistrate de aceste unități. Desigur, trebuie subliniat că nici în unitățile cu o bază tehnico-materială mai dezvoltată, potențialul tehnico-economic existent nu este utilizat întotdeauna la nivelul cerințelor. Aceasta rezultă foarte limpede dacă avem în vedere diferențele de nivel al unor indicatori, chiar în interiorul primei grupe, cum ar fi: producția netă la 1 000 lei fonduri fixe, producția netă la hectar teren arabil, producția medie la hectar sau pe animal etc. Se desprinde concluzia că înlăturarea deosebirilor existente încă între cooperativele agricole de producție în privința înzestrării tehnice a muncii, ca și utilizarea mai bună a potențialului tehnico-economic, inclusiv a forței de muncă, constituie una din cele mai importante rezerve de creștere a producției agricole din județ.

Prin aplicarea ansamblului de măsuri vizînd actualizarea și îmbunătățirea corelării pe principii economice a prețurilor de producție și de livrare a produselor agricole, precum și a prețurilor de contractare și de achiziție la produsele vegetale și animale a fost creat și suportul economic și de cointeresare materială pentru atingerea dezideratului amintit.

Pe baza analizei întreprinse asupra evoluției agriculturii din unitățile cooperatiste din județul Cluj, se pot desprinde câteva concluzii și direcții de acțiune în vederea creșterii mai accentuate a producției agricole.

În primul rînd, sporirea an de an a gradului de înzestrare a bazei tehnico-materiale a unităților cooperatiste, concomitent cu reducerea relativă și absolută a numărului de cooperatori care au lucrat în C.A.P., au dus la o creștere însemnată a valorii fondurilor de producție ce revin pe un cooperator. În acest domeniu, se impune atenuarea treptată a diferențelor care există între diferite unități. În același timp, în funcție de structura producției agricole, de condițiile specifice ale diverselor unități, există încă rezerve nefolosite în domeniul utilizării forței de muncă și a ocupării acesteia o perioadă mai îndelungată de timp.

În al doilea rînd, se constată uneori deosebiri însemnate în ceea ce privește nivelul indicatorilor economici obținuți în unitățile agricole care dispun de condiții pedoclimatice asemănătoare, ceea ce ne permite să deducem că perfecționarea organizării producției și a muncii, preocuparea sporită pentru mai buna folosire a potențialului material constituie căi însemnate ce pot fi folosite pentru creșterea potențialului tehnico-economic al unităților cooperatiste și a eficienței cheltuiirii resurselor.

În al treilea rînd, îmbunătățirea, în continuare, a profilării și specializării unităților cooperatiste — urmărind criteriul eficienței economice — poate reprezenta o cale pentru consolidarea unităților agricole cooperatiste care sînt mai slab dezvoltate.

Gustav KLEIN
Vasile ZAHARIA
Cluj-Napoca

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI: RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

PRODUȚIA MARFĂ VÂNDUTĂ ȘI ÎNCASATĂ, CERINȚĂ DE BAZĂ A AUTOGESTIUNII

IN CINSTEA marii sărbători naționale de la 23 August, în toate întreprinderile sînt înregistrate succese deosebite în realizarea integrală a planului pe acest an, un accent deosebit fiind pus pe accelerarea desfacerii și încasării producției realizate, ca bază a sporirii beneficiilor, a venitului național, a satisfacerii într-o măsură sporită a necesităților beneficiarilor, a creșterii nivelului de trai. Realizarea integrală și depășirea nivelurilor planificate la indicatorul producție marfă vîndută și încasată a impus, în unitățile economice, o concentrare a eforturilor pe multiple planuri: fabricarea de produse cu desfacere asigurată și de calitate corespunzătoare, urmărirea consecventă a încasării contravalorii produselor livrate, contravaloare ce constituie premisa asigurării autofinanțării, a realizării beneficiului planificat, a constituirii fondurilor legale la nivelul întreprinderii și nu în ultimul rînd a onorării la termen a obligațiilor bănești către societate.

În urma hotărîrilor recentei Plenare a C.C. al P.C.R. și în baza prevederilor Programului privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestunii, perfecționarea mecanismului economico-financiar, a sistemului de retribuire a muncii și creșterea retribuției în acest cîminal, indicatorul producție marfă vîndută și încasată capătă o însemnătate de prim ordin. Trecerea pe primul plan al atenției a realizării acestui indicator determină organele de conducere din unitățile economice să pună accentul pe finalitatea procesului de producție: producția trebuie realizată pentru a se vinde, iar dacă s-a vîndut, trebuie încasată contravaloarea acesteia. Eliberarea retribuțiilor în funcție de realizarea mărfii vîndute și încasate (M.V.I.) contribuie la schimbarea opticii care se mai întîlnea în unele întreprinderi de a considera acest indicator ca privind doar sfera activității financiare sau de desfacere a unităților economice. Indicatorul M.V.I. este mult mai complex și asupra lui influențează în mod hotărîtor și mulți alți factori. Astfel, aprovizionarea ritmică, programarea, lansarea, urmărirea riguros științifică a producției precum și realizarea ei în conformitate cu ciclurile optime de fabricație, respectarea parametrilor tehnico-calitativi etc sînt tot atîția factori care influențează asupra indicatorului M.V.I., fapt ce impune ca colectivele de oameni ai muncii să acționeze în totalitatea lor, pentru realizarea valorii producției marfă vîndută și încasată.

Prezentăm în acest număr o analiză

a modului în care se acționează în cadrul întreprinderii de tricotaje „Crinul”-București în vederea accelerării vînzării și încasării producției fabricate, în scopul evidențierii modalităților concrete de acțiune care contribuie direct la obținerea unor rezultate superioare în îndeplinirea acestui indicator.

Respectarea cantitativă și calitativă a prevederilor din contracte

ÎNTEPRINDEREA este profilată pe tricotaie de bumbac și tip bumbac pentru copii și adulți, realizînd pe an o gamă sortimentală de circa 800-1 000 modele, de la articole de lenjerie, pînă la îmbrăcăminte. **Pe primele 7 luni din acest an, producția marfă fabricată a fost realizată în proporție de 102,7%, iar producția marfă vîndută și încasată în proporție de 103,0%.** O radiografie a activității desfășurate în acest an pune în evidență faptul că acțiunile întreprinse pentru desfacerea la vreme și eficientă a produselor realizate au avut în vedere cu prioritate:

— asigurarea tuturor condițiilor tehnico-materiale de fabricație și de desfacere la produsele lansate în fabricație, în vederea realizării acestora la termenul contractual. Pentru atingerea acestui deziderat, au fost formate colective operative de lucru formate din lucrători ai compartimentelor aprovizionare, producție, plan, desfacere și tehnic care analizează posibilitățile de realizare a fiecărui produs ce urmează a fi fabricat, în funcție de posibilitățile de asigurare a bazei materiale necesare realizării produsului în cauză (fire, coloranți-chimicale, auxiliari etc.), a capacităților de producție existente pe tipuri de mașini de tricostat și confecții și, în strînsă legătură cu termenul contractual de livrare. **Acest colectiv are menirea pe de o parte de a asigura armonizarea într-o măsură cât mai mare a procesului aprovizionare-produție-desfacere, iar pe de altă parte de a scoate în evidență punctele critice** din cele trei domenii de activitate cărora trebuie să li se acorde atenție sporită astfel încît acest proces să se desfășoare pe cît posibil în mod liniar;

— urmărirea formării din vreme a loturilor comerciale de produse, într-o perioadă cît mai scurtă posibil, astfel ca durata de staționare a produselor în depozitul de produse finite să fie cît mai scurtă. În acest fel formarea loturilor de livrare nu mai așteaptă sosirea mijlocului de transport, scurtîndu-se perioada de staționare între data

realizării producției și cea a livrării. La producția de export, s-a trecut la formarea loturilor comerciale în proporție de 80-90%, chiar în sectoarele de fabricație, fapt ce a determinat ca conducerile secțiilor de fabricație să fie implicate mai mult în asigurarea condițiilor de livrare a produselor, spre deosebire de perioadele precedente, cînd, din cauza a citorva zeci de bucăți care trebuiau fabricate sau cătate în depozite, comenzi de zeci de mii de produse stăteau în așteptare:

— instituirea unei comisii de disciplină contractuală care trebuie să analizeze de cel puțin două ori pe lună modul cum este respectată disciplina contractuală atît în calitate de beneficiari cît și în calitate de furnizori. Cu alte cuvinte, se urmărește atît cum alte întreprinderi își respectă obligațiile contractuale față de întreprinderea „Crinul”, dar și modul cum aceasta își respectă obligațiile contractuale față de beneficiarii săi. Fiind compusă din specialiști din compartimentele plan, aprovizionare, desfacere și producție se creează o viziune unitară și o colaborare mai strînsă asupra problemelor de natură să accelereze realizarea și desfacerea la termen a mărfii și a mijloacelor de soluționare a lor;

— în prezent o atenție sporită se acordă valorificării fracțiilor (cantități mărunte de pînă la 30-50 buc.) rămase de la diverse articole și comenzi, care, în unele perioade, au creat probleme. Fiind cantități mici pe mărimi, calități și culori, erau ignorate, fapt ce a condus în timp, uneori, la acumularea unor cantități importante de astfel de produse și la o desfacere mai dificilă a lor. Dificultățile în preluarea unor astfel de produse spre vînzare sînt în primul rînd de ordin subiectiv, fiind legate de recepționarea greoaie, intrucît după unele opinii este mai ușor să recepționezi 2 000 de bucăți, formate din 5 articole, decît 2 000 de bucăți formate din 200 de articole.

Astfel de probleme au fost rezolvate atît prin introducerea lor în magazinele proprii de vînzare cu amănuntul cît și prin contacte directe cu magazine din rețeaua M.C.I., ai căror reprezentanți au fost invitați în întreprindere și cărora li s-au oferit sortimentele mărunte. De altfel și pentru valorificarea altor stocuri devenite disponibile dintr-un motiv sau altul s-a luat legătura operativ cu organele M.C.I. în vederea asigurării introducerii lor în circuitul economic într-un timp cît mai scurt;

— realizarea unei evidențe stricte și a unei colaborări mai strînse între serviciul financiar și desfacere în urmărirea lună de lună a nivelului de realizare în cifră absolută a producției

marfă fabricată, analizându-se cauzele care eventual au generat abateri și măsurile ce trebuie luate pentru ca tot ce se produce să fie vândut și încasat Totodată, s-a trecut la urmărirea zilnică a încasării facturilor, făcându-se operativ intervenții în vederea impulsionării beneficiarilor care au depășit durata normală de achitare a facturilor, precum și pentru clarificarea situațiilor în care aceștia au fost în imposibilitate de a efectua plata (marfă neprimată etc.).

Întreaga producție — livrată și achitată la termen

DESIGUR, cu toate aceste realizări, trebuie arătat că în unitate, există în continuare rezerve însemnate, pentru a căror atragere cât mai rapidă în circuitul economic se depun eforturi consecutive. Astfel, pentru îndeplinirea și depășirea pe întregul an 1983 a prevederilor la indicatorul producția marfă vândută și încasată și, în general, pentru obținerea unor rezultate economico-financiare superioare se au în vedere:

- perfecționarea muncii colectivului de specialiști care se ocupă de asigurarea condițiilor necesare în vederea realizării într-un termen cât mai scurt a producției destinate exportului în condiții de calitate superioară, astfel încât eforturile materiale și umane pentru realizarea acestora să fie optime, iar onorarea comenzilor să fie promptă. De exemplu, prin activitatea sa se urmărește realizarea unei mai bune conlucrări între compartimentul tehnic și producție în ceea ce privește asigurarea într-un timp mai scurt a unor detalii la comenzile beneficiarilor care deși mărunte (mod de etichetare, ambalare), dacă nu sînt furnizate la timp, generează stagnări în producție cu implicații în livrarea producției fabricate;

- ridicarea calității fabricației prin: perfecționarea cunoștințelor profesionale prin calificarea în acest an a 231 lucrători, organizați în 7 cursuri (de confecționeri, tricoteori și finisori), precum și prin perfecționarea a 2070 de muncitori, tehnicieni, ingineri și întărirea controlului tehnic de calitate prin verificarea și atestarea periodică a personalului de specialitate, astfel încât să se realizeze într-un procent mai mare produse de calitate superioară;

- aplatizarea într-o măsură mai mare a nivelului producției pe decade, astfel încât să se înlăture aglomerările de livrări care mai apăreau uneori la sfârșit de perioadă și cînd, fie din lipsa mijloacelor de transport fie din lipsa capacității de expediere, se mai înregistrau cazuri de prelungire a timpului de depozitare;

- sporirea operativității în întocmirea documentelor pe baza cărora se face încasarea, și expedierea acestora, în cel mai scurt timp la beneficiar în vederea efectuării plății;

- legarea mai strînsă a activității secțiilor de producția marfă vîndută și încasată prin luarea în calcul la acord global numai a produselor care au asigurate toate condițiile pentru a fi livrate imediat la beneficiari. Prin această măsură se combate tendința care se mai manifestă uneori la secțiile de producție de a realiza unele produse mai ușoare (în execuție), în detrimentul altora mai grele care aveau însă un termen contractual mai apropiat de fabricare și livrare;

- perfecționarea activității comisiei de disciplină contractuală astfel încît intervențiile acesteia să fie mai operative în ce privește corecțiile ce se impun în vederea realizării producției la termen și de calitate corespunzătoare, astfel încît îndeplinirea indicatorului MVI să se realizeze în condiții tot mai bune;

- îmbunătățirea colaborării cu întreprinderile de comerț exterior atît pe linia realizării de noi modele care să satisfacă într-o măsură sporită cerințele partenerilor externi, cît și pe linia asigurării într-un termen optim a unor detalii de comandă care pe de o parte să asigure realizarea și livrarea în termen a tuturor comenzilor de export, iar pe de altă parte să înlăture munca în asalt ce mai are loc uneori pentru respectarea termenului de livrare.

În acest context se cere semnalat și faptul că la obținerea unor rezultate superioare pe această linie, la eforturile proprii ale întreprinderii se cer adăugate și cele ale altor factori implicați pentru asigurarea la timp a mijloacelor de transport a mărfii, scurta-re duratei transportului de la furnizor la beneficiar, comprimarea duratei de recepție la beneficiar, desigur fără a diminua exigența, sporirea operativității introducerii în bancă a documentelor de plată, atunci cînd inițiativa plății aparține beneficiarului, asigurarea capacității de plată a tuturor beneficiarilor. În special ultima problemă prezintă o importanță deosebită dat fiind faptul că, deși prin lege și conform normelor băncii este creată posibilitatea ca beneficiarii care creează greutăți financiare furnizorilor să asigure anticipat mijloacele de plată, sau chiar să se treacă la sistarea livrării produselor către cei care nu le achită la vreme, în practică aceste reglementări nu se pot întotdeauna aplica operativ pentru că fie că contravin altor reglementări, fie pentru că aplicarea lor ar genera greutăți mai mari decît cele determinate de încasarea cu întîrzieră a produselor livrate. Ca urmare, subscriu la opiniile exprimate de unii autori în numerele 4 și 15/1983 ale revistei, pentru a se lărgi gama soluțiilor legale pe baza cărora întreprinderile care și-au onorat obligațiile contractuale la termen și în condițiile de calitate corespunzătoare să poată ridica de la bănci fondurile necesare plății retribuțiilor.

Damaschin ROTARU

DIN CRONICA ÎNTRECERII

Producție fizică peste plan

- Minerii din cadrul exploatărilor carbonifere Mehadia, Anina și din alte unități de profil din bazinul Caraș-Severin au înscris în perioada ce a trecut din acest an pe graficul întrecerii un spor de producție fizică de peste 4 500 tone huiă și mai mult de 3 500 tone cărbune brun. La rîndul său, colectivul Întreprinderii Moldova Nouă a extras suplimentar mai bine de 8 000 tone minereuri, producția totală realizată de la începutul anului depășind cu peste 50 000 tone pe cea înregistrată în aceeași perioadă a anului trecut.

- Mai mult de 50 milioane de lei reprezintă valoarea producției-marfă obținută în plus de la începutul anului de colectivul întreprinderii „Electroputere” Craiova. Dintre rezultatele deosebite relevăm realizarea suplimentară la producția fizică a 15 000 kW motoare, aparatul electric de înaltă tensiune în valoare de 22 milioane și produse ale industriei electrotehnice evaluate la 25 milioane lei, diminuarea cheltuielilor materiale cu 11,4 lei la o mie de lei producție marfă, depășirea producției nete cu 92 milioane, iar a beneficiilor cu 26,4%.

- Acționind în direcția extinderii mecanizării, forestierii din Fălticeni au reușit să realizeze o producție-marfă suplimentară în valoare de peste 12 milioane lei. Cu rezultate notabile se înscriu în ampla întrecere a muncii și sticlării de la întreprinderea de profil din Suceava. Planul la producția-marfă a fost depășit cu peste 6,7 milioane lei, asigurându-se astfel beneficiarilor o gamă diversă de articole.

- Întreprinderea mecanică Vaslui a înscris pe graficul întrecerii depășirea prevederilor de plan în perioada ce a trecut din acest an cu peste 600 bucăți reductoare de turație și aproape 100 ventilatoare industriale, numeroase utilaje pentru exploatarea geologică, metalurgică și piese de schimb în valoare de peste 25 milioane lei. Sporurile de producție au fost realizate în condițiile creșterii productivității muncii cu circa 2 500 lei pe fiecare lucrător.

- Colectivele de muncă ale întreprinderii miniere Dobrogea — unitate cu raza de activitate în județele Constanța și Tulcea — raportează că, în perioada care a trecut de la începutul anului, planul producției marfă a fost depășit cu peste 8 milioane lei. Minerii din această parte a țării au extras astfel peste prevederi 135 000 tone calcar siderurgic, 55 000 tone dolomită, 17 000 tone cretă, 6 000 tone bentonită, 700 tone pirită, 1 700 tone concentrate de fier și alte minereuri. Cu rezultate deosebite se înscriu în întrecerea socialistă colectivele exploatărilor miniere Mahmudia-Somova, Altin-Tepe, Cerna, Corbu, Ovidiu, Medgidia și Adamclisi.

- Oamenii muncii din cadrul întreprinderii electrocentrale Bistrița din Piatra Neamț au reușit ca în acest an să depășească toți indicatorii de plan, graficul de putere efectiv utilizabilă, pusă la dispoziția sistemului energetic național, fiind îndeplinit în proporție de 103%. Ca urmare a măsurilor luate, energeticienii din județul Neamț, au produs peste prevederi peste 11,5 mil. kWh energie electrică, în condițiile unei diminuări considerabile a normelor de consum.

În lumina orientărilor și indicațiilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu
la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative

Spiritul revoluționar — trăsătură permanentă în procesul edificării societății socialiste

E DIFICAREA societății socialiste, în toate etapele sale, progresul multilateral și rapid al României presupun în mod necesar schimbarea fundamentală a raportului dintre spontan și conștient. Sensul acestei mutații constă în creșterea fără precedent a rolului factorului politic, al partidului comunist, ca motor revoluționar, a sistemului unitar al democrației muncitorești. Prin aceasta se asigură cunoașterea cât mai deplină a legilor dezvoltării sociale încât cerințele acestora sau forma necesităților înțelese, a țelurilor deliberate. Practic, o asemenea specificitate a dialecticii socialismului conferă funcții și atribuții deosebite atât partidului comunist — modalitate superioară de organizare, mobilizare și acțiune a clasei muncitoare, a tuturor categoriilor sociale — cât și angajării combative, patriotice și partinice, revoluționare a întregului nostru popor.

Transformările socialiste — indisolubil legate de rolul conducător al partidului, de manifestarea spiritului revoluționar

ÎN CELE aproape patru decenii care au trecut de la declanșarea revoluției de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă, Partidul Comunist Român, pe baza studierii profunde și temeinice a tendințelor și a particularităților fiecărei etape istorice, a stabilit programele, direcțiile și prioritățile dezvoltării economico-sociale, mijloacele cele mai eficiente pentru realizarea lor. Concomitent, masele — al căror ideal de muncă și de viață a devenit socialismul —, făuritoare ale propriului destin, s-au angajat cu responsabilitate în vasta și complexă operă a procesului revoluționar. „Clasa muncitoare, țărâtimea, intelectualitatea, întregul popor, aprecia sintetic tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta cuvîntare la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative, și-au format și au demonstrat înalte calități organizatorice, politice, tehnice și profesionale, științifice, dovedind prin fapte, în realitate, că poporul, stăpin pe destinele sale, avînd drept conducător un partid revoluționar, poate să conducă mai bine și conduce mai bine decît fostele clase exploatare”. Prefacerile revoluționare care au avut loc în toate domeniile societății românești ar fi fost, practic, de neconceput fără o atitudine cu totul nouă față de muncă și în muncă, fără înnoirea spirituală a oamenilor, fără înnoirea personalității umane cu trăsăturile moral-politice și idealurile proprii socialismului. Succesele minunate ale României materializează nu numai efectele dotării tehnice și ale pregătirii profesionale, ci și ale entuziasmului, ale hotărîrii și răspunderii în muncă ale constructorilor socialismului, ale atașamentului lor față de patrie, față de politica partidului. Spiritul revoluționar, partinic — rezultat al transformării partidului comunist în forță politică conducătoare, în partid de masă, al liniei și preocupărilor sale de dezvoltare a conștiinței socialiste, de formare a omului nou — a fost unul dintre factorii care a contribuit din plin la realizarea „miracolului” românesc. Poporul român, acționînd în acest spirit, sub conducerea partidului, a făcut dovada înaltei conștiințe, a responsabilității sale patriotice, a obținut într-un interval scurt succese istorice pentru care altor popoare le-au trebuit secole. Prin organizare și mobilizare, prin adoptarea unor soluții originale, deosebit de eficiente sub aspectul efectelor practice, partidul a determinat

transformări cantitative și calitative în structura economiei, în sfera forțelor de producție, în perfecționarea relațiilor sociale, în ridicarea nivelului de cultură și de civilizație, în organizarea și conducerea științifică a întregii activități economico-sociale, în adîncirea democrației. O caracteristică evidentă a ultimelor decenii o reprezintă legătura indisolubilă dintre împlinirea misiunii istorice a clasei muncitoare de forță socială conducătoare în societate, a partidului comunist și manifestarea, întărirea constantă — cu o dialectică adecvată etapelor de dezvoltare — a spiritului revoluționar al oamenilor muncii, al comuniștilor. Clasa muncitoare, partidul comunist nu își pot îndeplini rolul și funcțiile politico-sociale decît promovînd în permanență concepția revoluționară despre lume și viață, orientînd atitudinile, comportamentul, valorile și aspirațiile oamenilor muncii, idealurile lor, în conformitate cu direcțiile programului de dezvoltare economico-socială. Practic, între factorii care condiționează edificarea socialismului se află întotdeauna și spiritul revoluționar militant.

În prezent, problema întăririi spiritului revoluționar se pune într-un context precis și cu o semnificație aparte. Prin această cerință nu se neagă nicidecum rolul decisiv al factorilor materiali, tehnici, științifici — al căror aport în permanentă creștere este pe deplin recunoscut —, ci se constată, pe temeiul fără dubii al faptelor, că elementul uman își aduce o contribuție încă sub posibilități, sub capacități. O asemenea insuficiență nu decurge nici din nivelul de pregătire profesională, nici de cultură, de cunoaștere. Este vorba de faptul că în lumina bilanțului impresionant din anii socialismului se manifestă atât la unii oameni ai muncii din diferite sectoare, cît și la unii activiști de partid și de stat, la cadre de conducere din economie, la alți comuniști anumite tendințe de automulțumire, de lipsă de exigență în muncă și față de muncă. De asemenea, este vorba de credința — cu totul falsă — că, din moment ce mutațiile de fond s-au realizat, odată ce greu a trecut, lucrurile vor decurge normal și bine de la sine, în virtutea unor automatisme, a unor trăsături intrinseci modului de producție socialist. Din toate acestea decurg, însă, comoditate în muncă și în gândire, în efortul de a căuta și de a confrunța soluții, predilecții spre un mod de viață „liniștit”, fără probleme. De aici, și tendințe „de stabilizare” în muncă și răspunderi, refuzul dizlocării din cadrul creat, de consacrare a unor privilegii. Atari concesiuni fac loc unui spirit funcționăresc în defavoarea celui militant și partinic, împing unele cadre de conducere din sectoarele vieții economice și sociale la abateri de la disciplină și legile statului democrației muncitorești, la toleranță față de atitudini înapoiate, la o atitudine refractară cînd li se solicită să răspundă de munca depusă, de modul în care își îndeplinesc sarcinile. Aici își au rădăcinile și fenomene ce fac perceptibil un început de nefuncționare a criticii și autocriticii. Toate acestea arată că rezultatele în dezvoltarea conștiinței, planul asimilării culturii politice, nu sînt la înălțimea cerințelor etapei actuale și, mai ales, sînt încă rămase în urma realizărilor din domeniile vieții economico-sociale. „Trebuie să înțelegem, sublinia secretarul general al partidului, că lupta revoluționară nu s-a încheiat odată cu răsturnarea claselor asupritoare și eucerirea puterii politice. Aceasta a constituit numai o etapă — e drept, foarte importantă — dar numai o etapă a luptei revoluționare (...) Acum ne găsim într-o etapă superioară a construcției socialiste, în care avem de rezolvat probleme hotărîtoare pentru destinul patriei socialiste. Pornind de la aceasta, este necesar ca și activitatea partidului, a membrilor de partid să se ridice la un nivel nou. Să

fie pătrunsă de un spirit revoluționar militant, necesar înlăturii neabătute a Programului partidului". Societatea socialistă multilateral dezvoltată, parte integrantă a procesului revoluționar de trecere treptată a României spre comunism, asigură înfăptuirea și maturizarea socialismului, a tuturor trăsăturilor pe care le implica dezvoltarea sa deplină, reclamă răspunsuri și soluții originale, creatoare problemelor consolidării bazei materiale, în prezent și în perspectivă.

Între premisele materiale și cele spirituale ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și ale înaintării treptate spre comunism există raporturi permanente de unitate și de interacțiune dialectice. Rolul factorului uman, al conștiinței responsabilității și angajării sale plene, în conformitate cu cerințele vieții sociale, ale progresului, ale intereselor generale, crește pe măsura înaintării în dezvoltarea societății socialiste. Ritmul și calitatea proceselor sociale depind într-o măsură tot mai mare de gradul în care oamenii muncii — muncitori și cadre de conducere, țărani cooperatori, comuniști și activiști de partid sau membri ai organizațiilor de masă și obștești — gândesc și acționează în conformitate cu linia politică a partidului, cu documentele ultimului Congres, ale Conferinței Naționale din decembrie 1982.

Autoconducerea și spiritul revoluționar

AUTOCONDUCEREA și democrația muncitorească, coordonate definitorii ale economiei și societății noastre, cu profunde determinări în structurile și relațiile economice, în raporturile dintre clase, înfrunchează în modul cel mai deplin teza materialist-istorică potrivit căreia poporul își aduce contribuția hotărâtoare la făurirea istoriei, la asigurarea progresului social, în primul rînd prin procesul muncii. Desemnînd coordonatele esențiale ale existenței sociale — raporturile omului cu mediul natural, pe de o parte, și cu mediul social, pe de alta — ea precizează condițiile implicării omului, ca individ și ca specie, în dezvoltarea socială pentru a-i impune ritmurile și obiectivele dorite. De aceea, cînd afirmăm că societatea socialistă este superioară tuturor formațiunilor sociale precedente, ne gîndim și la locul omului — ridicat la rangul de etalon al tuturor valorilor — în viața economică, socială și politico-spirituală. Într-adevăr, este un argument deosebit de concludent faptul că tot ceea ce se proiectează și capătă contururi în țara noastră reprezintă rodul eforturilor conjugate ale poporului muncitor sub conducerea partidului, ale instituțiilor autentice democratice prin care se realizează participarea oamenilor muncii la înfăptuirea planurilor economico-sociale și la decizii. Sensul preocupărilor prezente, îndeosebi în lumina hotărîrilor ultimei plenare a C.C. al P.C.R., de perfecționare a autoconducerii muncitorești este acela de a depista și valorifica din plin modalități de organizare și de desfășurare a muncii în toate întreprinderile încît să se imbine conducerea și responsabilitatea colectivelor cu rezultate superioare. Deci, este vorba de o evoluție care se desfășoară simultan pe două planuri ce nu admite în nici o parte nici un fel de rabat. Anume, găsirea, în limitele cadrului organizatoric instituționalizat al autoconducerii, al statului democrației muncitorești, a unor modalități cît mai potrivite specificului fiecărui sector încît să se adîncească participarea fiecărui om al muncii, de la muncitori la specialiști și cadre de conducere, la momentele cheie ale actului de decizie. În același timp, întotdeauna și pretutindeni această implicare mai activă se cuvine și trebuie să se întreprindă astfel încît să sporească și eficiența muncii sociale, să răspundă cerințelor acesteia.

Prin urmare, rațiunile autoconducerii, înseși exigențele obiectivului fundamental formulat de Congresul al XII-lea al partidului atestă că democrația nu este gîndită și nu este înlăturată în mod abstract, în numele unui umanism abstract. Păstrîndu-și și îmbogățindu-și semnificația profund umană, autoconducerea și democrația sînt chemate să stimuleze din plin eficiența și creativitatea muncii sociale, să pună un accent sporit pe operativitate, pe funcționalitate, pe competență, pe responsabilitate, caracteristici definitorii ale activității sociale moderne. Referindu-se la modul în care partidul înțelege această relație și la direcțiile în care trebuie să i se găsească rezolvările principale în fiecare unitate economică, tovarășul Nicolae Ceaușescu aprecia că „dezbatînd deschis problemele, facem aceasta nu de dragul unei democrații în sine, ci din dorința de a obține mai rapid o îmbunătățire substanțială a activității noastre generale”. Înfăptuirea unui salt calitativ în toate domeniile vieții economico-sociale presupune, în planul nemijlocit productiv sporirea raționalității și a raționalizării eforturilor materiale și umane, iar în planul conducerii sociale, în adunările generale, consiliile și în birourile consiliilor oamenilor muncii, adîncirea eficienței actului de decizie și de exe-

cuție. Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate nu poate fi concepută fără o conducere unitară a tuturor ramurilor și sectoarelor de activitate, fără un sistem de instituții cu principii de funcționare bazate pe fermitate și suplete, în măsură să canalizeze optim și operativ eforturile materiale și umane în conformitate cu fiecare situație în parte. În optica partidului nostru, dezvoltarea României în actuala etapă poate beneficia substanțial de întărirea și împletirea responsabilității colective cu responsabilitatea individuală în muncă, de folosirea activă și partinică a criticii și autocriticii. În aceste elemente se află cheia realizării, sub conducerea politică a partidului, a unei conjuncții de înaltă funcționalitate între cerințele proprii unei economii moderne, cu procese rapide de remodelare a structurii sale, cu un mare grad de socializare, pe de o parte, și complexificarea societății sub toate aspectele.

Ritmul dezvoltării patriei noastre, ridicarea calitativă substanțială a întregii activități economice și sociale se află în strînsă și nemijlocită dependență de gradul în care oamenii înțeleg necesitatea îndeplinirii integrale a îndatoririlor ce le revin, de atitudinea înaintată și responsabilă față de muncă, față de proprietatea socială, față de interesele generale. Socialismul constituie cadrul cel mai adecvat pentru ca ideile înaintate să se transforme în forțe generatoare și propulsoare de progres din momentul în care sînt însușite de mase și devin trăsături de comportament. Este meritul deosebit al partidului nostru de a fi precizat cu claritate locul și rolul responsabilității în concepția despre făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Viața oferă nenumărate exemple care atestă efectele pozitive pe plan economic, ale angajării responsabile, mature în procesele de producție, ale inițiativei lucide, creatoare, ale gîndirii economice și tehnice, ale talentului și pasiunii. De asemenea, implicarea în actul autoconducerii nu este și nu poate fi doar o chestiune instituțională, ci și una de conștiință, de atitudine. Eficiența economică și socială ține, în etapa actuală, în condițiile dotării tehnice moderne și ultramoderne, ale cadrului democratic, în primul rînd de factorul uman. Oricît de perfecționate ar fi formele organizatorice, oricît de ridicați ar fi parametrii tehnici ai utilajelor din unitățile socialiste, elementul cheie ce le conferă utilitatea rezidă în nivelul de cunoștințe profesionale și politico-ideologice ale oamenilor.

Responsabilitatea apare frecvent în limbajul nostru cotidian în diverse împrejurări și în legătură cu o gamă foarte variată de acte, inițiative sau fapte de viață. Responsabilitatea poate fi privită sub infinite aspecte și moduri de manifestare. Totuși, o importanță aparte dobîndesc corelațiile optime dintre responsabilitatea colectivă și individuală, dintre responsabilitatea profesională și politică, componente de bază ale profilului omului nou, ale idealului său politic și moral, pregnant subniate în documentele partidului nostru. Responsabilitatea în muncă și în actul deciziei și conducerii este prin excelență colectivă pentru că rezultatele activității unei întreprinderi sînt expresia eforturilor și preocupărilor tuturor, iar conducerea colectivă — principiu fundamental — presupune dezbaterile problemelor cu toți cei ce muncesc, în calitatea lor de titulari ai proprietății sociale. Această formă, concretă, nu echivalează nicidecum cu instituirea unui anonim asupra răspunderii. Dimpotrivă, solicită repartizarea precisă a sarcinilor, competențelor și răspunderilor, conlucrare sistematică între dreptul de a influența și impune decizia cu întărirea angajării personale, nemijlocite în îndeplinirea sarcinilor lor. „Munca și răspunderea colectivă nu presupun, în nici un fel, diminuarea răspunderii personale în muncă. Dimpotrivă, cu cît sînt mai puternice conducerea și răspunderea colectivă, cu atît trebuie să crească și mai mult, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, răspunderea fiecăruia pentru felul în care își îndeplinește însărcinările încredințate de colectivul în care își desfășoară activitatea. Așa cum răspunderea personală nu diminuează, ci, dimpotrivă, trebuie să ducă la întărirea muncii și a răspunderii colective!” Responsabilitatea fiecăruia, în strînsă unitate cu competența profesională, cu orizontul politic și ideologic, potențează activitatea creatoare a omului pusă în slujba intereselor generale, favorizează integrarea sa în colectivitate, realizarea sa ca personalitate. Fiind concomitent un act de cunoaștere, de cultură politică și de acțiune profesională, de implicare afectivă, responsabilitatea se întemeiază pe adevărul fermă la valorile socialismului, la normele politice și morale proprii comunismului. Acestea dirijează comportamentul uman, atitudinea față de muncă, ordonează optim raportul dintre îndatoririle sociale și individuale. Astfel, dezvoltarea responsabilității, a spiritului revoluționar se prezintă ca un proces de adîncire a libertății. Libertatea umană se adîncește odată cu întărirea responsabilității.

Constantin NICA

INTRE economiștii români din perioada interbelică, Ion N. Evian *) ocupă un loc semnificativ. În bogata sa activitate didactică și teoretică el a criticat unele rațiile ale capitalismului, aspecte ale colonialismului, ale liberalismului economic burghez etc. De exemplu, în teoria liberalismului economic precum și în teoria costurilor comparative, Evian vedea expresia intereselor burgheziei engleze de dominație economică mondială, ignorarea năzuințelor unor națiuni și ale unor state naționale care doreau și ele să-și creeze o industrie națională, pentru ca în viitor să nu fie tributare industriei țărilor dezvoltate industrial.

Evian a demască conceptiile care susțineau tendințele statelor puternice de a acapara izvoare și piețe de materii prime sau de desfacere, concepții care justificau chiar războaiele. Acestea din urmă, explica Evian, au la bază cauze economice, dar și a unor puteri imperialiste de dominație economică a lumii, contribuind, de fapt, la accentuarea dezechilibrelor economice, împiedicând economiile naționale să funcționeze normal. Crizele care au urmat primului război mondial, considera profesorul român, n-au fost astfel deloc străine de consecințele negative ale acestei mari conflagrații. Problemele care apar pe plan mondial nu pot fi soluționate prin intermediul războaielor – mai sublinia Evian. În condițiile creșterii interdependențelor economice, arăta economistul, colaborarea economică multilaterală devine singura cale de rezolvare a tuturor problemelor economice.

Evian a sesizat corect substratul teoriilor societății de consum care începuseră să circule încă după primul război mondial. El arăta că reprezentanții capitalismului american, în goana lor după câștig, au raționalizat producția, introducând producție în serie pe bandă rulantă și reușind o anume sporire a salariilor gra-

Tradiții progresiste ale gândirii economice românești

ție scăderii costurilor producției. Prin aplicarea acestor măsuri, capitaliștii americani sperau „găsirea panaceului universal al armoniei și fericirii sociale !”). Dar curind salariile, chiar sporite, n-au mai putut să facă față dificultăților. Mașinile și raționalizarea constituind premisele unei producții care depășea puterea de cumpărare a lucrătorilor, s-a recurs la noi artificii: creditul personal pentru forțarea consumului, salariații cumpărând mai mult de cât câștigau; folosirea unor articole de consum numai în timpul perioadei lor de randament maxim (schimbarea automobilului, radioului, motocicletei, doar după un an) etc. Și aceste metode s-au dovedit insuficiente, relevă Evian, și s-a recurs atunci la vânzarea „agresivă”, sau vânzarea sub „presiune”, adică „să nu lași pe client liniștit nici o clipă, pînă ce prin publicitate, prin vizite personale, prin scrisori sau alte mijloace de persuasiune, reușești să-l tenezi și să-l decizi să cumpere?”). În același cadru Evian s-a referit și la o altă problemă. Astfel, în scopul diminuării sau chiar al evitării șomajului, unii economiști au preconizat dărîmarea periodică a tuturor caselor și reclădirea lor după ultima modă. Asemenea practici, considera Ion N. Evian, dincolo de faptul că nu au nici rațiune economică genera-

lă, constituie o invitație la risipă, la consum parazită, ele nesocotesc principiul economisirii, sînt dăunătoare, produc dezechilibre și dezechilibrare.

În întreaga sa activitate, desfășurată în cea mai mare parte în perioada interbelică, Evian s-a străduit să demonstreze că dezvoltarea societății de la stadii inferioare la stadii superioare a fost însoțită de sporirea complexității proceselor și fenomenelor economice. El sublinia faptul că complexitatea vieții economice a emis cerințe tot mai mari științelor economice, care, la rîndul lor, s-au străduit să pătrundă tot mai profund în mecanismele vieții economice, iar pe anumite stadii de dezvoltare să înlăture empirismul caracteristic stadiilor dezvoltării inițiale ale societății.

Ion N. Evian, preluînd învățătura lui Karl Bucher, considera că societatea a parcurs în dezvoltarea sa trei stadii: a) economia casnică, lipsită de schimb; b) economia urbană; c) economia rațională. Celor trei stadii ale lui Bucher, Evian le adaugă al patrulea stadiu: d) economia planificată. Profesorul român susținea că fiecărui stadiu al dezvoltării sociale îi corespunde un anumit grad al cunoașterii economice, inclusiv al evidenței contabile. Deși teoria lui Bucher este neștiințifică, ideea lui Ion N. Evian că există o strînsă legătură între gradul dezvoltării economice și dezvoltarea contabilității este justă. Dar elucidarea legăturilor dintre stadiile dezvoltării societății și dezvoltarea posibilităților contabilității de evidențiere a mișcărilor unor procese economice nu l-a preocupat pe profesorul român ca un scop în sine. El a folosit această teorie a stadiilor economice preocupat fiind de clasificarea unor probleme legate de dezvoltarea științelor economice, de conexiunea lor, de precizarea, folosirea și stăpînirea corectă a terminologiei economice, care să reflecte cit mai exact prin inter-

FIȘE

CLAUDIU GIURCĂNEANU STATELE DE PE HARTA LUMII

EDITURA
POLITICA

● Ceea ce impune din capul locului celui care parcurge lu-

crarea „Statele pe harta lumii”, publicată de EDITURA POLITICA, este complementăritatea unghiurilor din care este abordată relația dintre evoluția statului ca entitate politică, etnică, socială, culturală și mediul natural în care acesta s-a constituit. Autorul, Claudiu Giurcăneanu, privește evoluția statelor lumii atît pe coordonată istorică cit și pe cea a distribuției acestora într-un spațiu geografic determinat, străduindu-se, pe această cale, să surprindă, în elementele sale de bază, procesul de constituire și perspectivele de evoluție ale sistemului de relații dintre state în lumea contemporană. O dovadă a acestei maniere de abordare o reprezintă structura volumului. Cartea cuprinde, în prima sa parte, elemente preponderent teoretice: statul – ca entitate politică, evoluția hărții politice a lumii ș.a.

În a doua secțiune sînt înmănușate analize asupra unor grupuri de state reunite după criterii geografice. În sfîrșit, capitolul final al volumului este consacrat evidențierii principalelor rute ale circulației mondiale.

Restructurare economică

● Nu numai că modificarea structurilor economice ca pirghie de creștere a eficienței globale a dobîndit caracterul unei necesități înțelese, dar se pune tot mai acut problema conducerii acestui proces – apreciază Asen Kovatche în articolul „Strukturните промени в производството и усивъшенството на negototo upravljenie. (Mutațiile structurale în producție și perfecționarea conducerii acesteia)”, publicat în nr. 5/1983 al revistei bulgare IKO-

NOMICESKA MISL. Judecată din perspectiva economiei socialiste, elaborarea unei strategii de conducere a mutațiilor structurale trebuie să țină seama de caracterul planificat al procesului de producție lărgite, de relațiile specifice ce se stabilesc între nivelurile micro și macro ale economiei; totodată, trebuie să se țină seama de durata relativ mare a proceselor de restructurare, precum și de necesitatea corectării acestora în timp, în funcție de eventualele mutații ce afectează climatul economic mondial. Sub aspect metodologic, A. K. distinge două categorii de factori care pot constitui repere în procesul modernizării structurilor economice: capacitatea de reacție, flexibilitatea fiecărei unități productive în raport cu modificările de structură proiectate și nivelul out-put-ului acelor ramuri care susțin consumul na-

mediul măsurătorilor cantitative și analizelor calitative, mișcarea bunurilor economice în interiorul întreprinderilor ca și a relațiilor dintre ele.

Profesorul I.N. Evian a fost preocupat de delimitarea precisă a sarcinilor, obiectului și cimpului de cuprindere al diferitelor discipline care se predau în învățământul superior din România. Atrage atenția că în literatura economică se confunda, adeseori, teoria conturilor cu teoria contabilității. Teoria conturilor, considera el, urmărește cunoașterea mecanismului contabilității duble, a efectelor funcționării lui și formularea unor reguli de învățare a contabilității în partida dublă pentru cei ce vor s-o folosească. Dimpotrivă, teoriile contabilității sint, după părerea sa, cu mult mai cuprinzătoare, urmăresc tratarea sistematică și principală a întregului domeniu al contabilității³⁾. Dar atît teoriei conturilor cît și contabilității I.N. Evian le contestă caracterul de științe de sine stătătoare. El le include într-o știință mai largă, și anume Economia întreprinderilor.

Economistul român critică concepțiile din România interbelică și din străinătate, - concepții așa zise juridice - care negau legăturile dintre contabilitate, economia întreprinderilor și economia națională, privind contabilitatea doar ca o știință de sine stătătoare. Economiiști-juriști de care aminteam susțineau, în același timp, că în predarea contabilității trebuie să se procedeze practic și să se facă cit mai puțină teorie, chiar deloc. Evian ia poziție. Contabilitatea - susținea el - nu poate să fie predată ca o știință autonomă sau ca o materie seacă, de înregistrare în debit și credit. Pentru că „contabilitatea este... doar ceva sinonim cu arta sau tehnica ținerii socotelilor sau de a socoti, iar aplicarea cea mai frecventă a acestei tehnici are loc îndeosebi la întreprinderile economice⁴⁾”. Evian mai arăta că contabilitatea nu trebuie redusă

doar la ținerea registrelor sau la simpla „înregistrare contabilă”, în care rolul contabilului s-ar reduce la acela de „ținător de registre”; orizontul contabilității și semnificația sa sint cu mult mai largi, imbrățind un cerc de probleme mult mai profunde în viața întreprinderii decît îi atribuiau adepții concepției juridico-patrimoniale.

Criticînd tratarea contabilității de pe pozițiile în care patrimoniul continua să fie considerat obiectul de căpetenie al înregistrărilor contabile, Ion N. Evian susținea că în contabilitate „primatul trebuie să revină economicului” - contabilitatea nefiind un scop în sine, ci o tehnică, un instrument indispensabil funcționării întreprinderilor moderne, subordonată scopurilor urmărite de acestea. Tocmai de aceea, „această tehnică... nu poate fi înțeleasă și învățată rațional decît dacă se cunosc structura, țelurile și dinamica întreprinderilor - toate acestea alcătuiind știința numită „Economia întreprinderilor”⁵⁾. Prin aceasta însă contabilitatea nu pierde nimic din prestigiul său, „ci dimpotrivă cîștigă în așezarea ei pe baze reale și raționale... își capătă strălucirea pe care o capătă ca instrument de conducere rațională și științifică a întreprinderii; iar contabilul este ridicat și el la un nivel mai înalt decît cel la care a fost situat pînă acum, de catastifor al patrimoniului⁶⁾”.

Celor trei etape ale evoluției sociale, am văzut, economistul român le adaugă o a patra, și anume economia planificată. El ajunge la concluzia că „Într-o economie planificată, tehnica socotelilor (contabilitate) exploatărilor are de jucat un rol deosebit de important, chiar mai important decît întreprinderile capitaliste⁷⁾”. Abia în socialism „contabilitatea - care este subordonată cu totul altui scop decît cea capitalistă - găsește mediul cel mai prielnic pentru perfecționarea și progre-

sul ei, și tot aici contabilul poate să aprobe valoarea și utilitatea profesiunii lui menită să îndeplinească o funcție socială de cel mai înalt rang” - mai arăta Evian.

Specialistul român a militat consecvent mai ales după 23 August 1944, pentru aplicarea planurilor unitare de conturi, situîndu-se în fruntea celor care au realizat normarea contabilității și au introdus planul de conturi bazat pe sistemul zecimal în România. S-a situat, de asemenea, în fruntea celor care au introdus bilanțurile unitare ale întreprinderilor chiar înainte de realizarea naționalizării principalelor mijloace de producție în 1948.

conf. dr. Toader IONESCU
Cluj-Napoca

¹⁾ Ion N. Evian (1890-1961). După absolvirea liceului Gh. Lazăr din București. În 1909, obține o bursă de stat pentru străinătate, devenind student al Academiei Comerciale din Leipzig, pe care o absolvă în anul 1911. În 1914 a obținut și titlul de doctor în științe economice și financiare al Universității din același oraș. A activat în numeroase asociații și instituții menite să perfecționeze știința contabilității în România: a fost președinte al Asociației contabililor experți din România, fondator și președinte al Institutului de cercetări contabile și de economie întreprinderilor, președinte al Consiliului permanent pentru normarea contabilității întreprinderilor de stat și particulare din România etc. Ion N. Evian a început să funcționeze din ianuarie 1928 ca profesor definitiv la catedra Studiul practic al întreprinderilor industriale și comerciale și la catedra de comerț exterior și legislație vamală de la Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj. Funcționează o perioadă și la catedra de contabilitate de la Academia similară din București.

²⁾ Ion N. Evian, *Paradoxe economice*, Cluj, 1938, p. 16

³⁾ Idem, p. 17

⁴⁾ Prof. I. N. Evian, *Teoria conturilor*, în: *Analele Academiei de Inalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj - Brașov, 1939-1940, Brașov, 1941*, p. 7-8.

⁵⁾ Idem, *Contabilitatea dublă*, București, 1946, pag. 8

⁶⁾ Idem, pag. 20

⁷⁾ Idem, pag. 34

⁸⁾ Idem, pag. 34

productiv și care oferă indicii asupra echilibrului macroeconomice în perioadele de restructuring.

Strategia calității

● Comentînd, în articolul „The long road to zero defect quality” publicat în revista „INTERNATIONAL MANAGEMENT” (nr. din iulie a.c.), experiența unei companii americane în creșterea calității produselor, Roy Hill subliniază: a) orientarea strategică s-a întemeiat pe ideea potrivit căreia în viitor lupta concurențială se va desfășura în domeniul calității; b) obiectivul tactic l-a constituit trecerea de la nivelul de 1% defecte admise la cel de 0,1%. Realizarea acestui obiectiv a presupus desfășurarea unor acțiuni coordonate în două planuri. Primul - și cel mai

important - îl constituie implementarea în rîndul fiecărui lucrător a unei noi mentalități asupra producției, însușirea acesteia ca un obiectiv general al companiei, atingerea gradului „zero” de defecte. Această schimbare de ordin psihologic a fost însoțită de inițierea personalului în tehnicile de promovare a calității. Cea de a doua direcție a vizat, după cum se arată în articol, înlocuirea unor relații de cooperare în domeniul calității între firma producătoare și beneficiar: cooperare în planul îmbunătățirii produselor sub aspectul parametrilor tehnici pe de o parte, iar pe de altă parte, cooperare sub aspect financiar, astfel încît costurile implicate de sporirea calității (perfecționarea pregătirii personalului, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, dotarea cu aparatură de testare etc.) să fie distribuite pe întreg circuitul produsului.

„Șomajul structural”

● Deși larg comentată și utilizată în literatura economică occidentală, noțiunea de „șomaj structural” nu are încă aceeași consistență conceptuală care să-i ofere și un nivel operațional - constata Guy Standing în articolul „La notion de chômage structural”, publicat în numărul din 1983 al revistei „PROBLÈMES ÉCONOMIQUES”. Acest fapt are două cauze: pe de o parte imprecizia statistică, dat fiind că evaluările sint realizate pe baza unor date ce apar în mod nesistematic în unele evidențe și care au, de cele mai multe ori, un caracter incomplet; pe de altă parte, diversitatea aspectelor care sint denumite cu formula generală de „șomaj structural”. Astfel, după cum constată autorul în urma analizei principalelor teze emise, în literatura economică ideii generale a ten-

FIȘE

dinței unui dezechilibru în ocuparea forței de muncă ii sint subsumate situații concrete diferite: dezechilibrul existent în planul calificării forței de muncă, sub aspectul teritorial, sub aspectul structurii demografice (sex, vîrstă etc.). Cauza existenței șomajului structural trebuie căutată, însă, după cum afirmă G.S., și în planul macroeconomic, nu numai în planul ocupării forței de muncă. Astfel, ca urmare a crizei economice - susține autorul menționat - are loc un transfer de locuri de muncă din țările dezvoltate (și în cadrul acestora din zonele dezvoltate) spre țările în curs de dezvoltare (respectiv regiuni mai puțin dezvoltate) unde costul forței de muncă este mai mic.

Șomajul — problemă perenă a țărilor capitaliste industrializate

OAMPLA ANCHETA SOCIALĂ a fost organizată recent în rândul populației din nouă țări occidentale de Institutul Atlantic (centru de studii și cercetări cu sediul la Paris) și Institutul de sondare a opiniei publice Louis Harris, cu o întrebare relevantă pentru preocupările de cea mai mare actualitate ale lumii de azi: care este cel mai serios motiv de neliniște pentru dumneavoastră și țara dumneavoastră?

Concluziile anchetei sînt profund semnificative prin aceea că, indiferent de convingeri politice, diferențe de vîrstă sau ocupație, s-a conturat un larg consens asupra problemelor apreciate ca fiind în prezent de cea mai mare stringență: amenințarea cu războiul, inflația, șomajul. Fieșec, în strînsă legătură cu exorbitanța cursei înarmărilor, cu amplificarea inflației în condițiile crizei generalizate a economiei mondiale, șomajul a devenit preocuparea cea mai serioasă ca problemă cu efect direct și indirect asupra situației clasei muncitoare. 87 la sută din spanioli anchetați, 82 la sută din vest-germani, 70 la sută din francezi, 67 la sută din britanici și italieni apreciază că șomajul reprezintă cel mai serios motiv de neliniște, confirmînd gravitatea unui fenomen care a atins cote fără precedent.

Problema ocupării forței de muncă s-a evidențiat net și în aria de preocupări a șefilor de stat și guvern ai principalelor țări industrializate, reuniți anul acesta la Williamsburg, fără însă ca cineva să poată da soluții de rezolvare. Criza actuală de amploare a scos în relief, mai pregnant ca niciodată, această racilă a sistemului economic occidental, imposibilitatea de a se asigura un loc stabil de muncă, corespunzător calificării și necesităților materiale, întregii populații active. Mai mult, recesiunea a făcut să dispară zeci și sute de mil de locuri de muncă — fie din imposibilitatea unor întreprinderi productive sau din servicii de a rezista pe piață, fie din cauza modificărilor structurale în sfera de producție — ceea ce a dus, într-un adevărat cerc vicios, la agravarea în continuare a crizei și a efectelor ei pe multiple planuri. În condițiile în care atît de mult așteptată înviorare în industria occidentală nu pare deloc să fie atît de puternică pe cît se părea, este lesne de întrevăzut evoluția viitoare a ratei șomajului în lumea capitalistă. Nici chiar cele mai optimiste prognoze nu anticipează creșteri economice superioare nivelului de 1—2% pentru țările industrializate vest-europene în acest an și în 1984; inflația este așteptată să înregistreze cote cu puțin inferioare celor din 1982, iar tendința de creștere a șomajului rămîne o constantă a tabloului economic occidental.

Se vorbește mult despre necesitatea unor adaptări flexibile în condițiile actuale, despre orientări coerente și corelate pe plan internațional, despre necesitatea unui echilibru între politicile macro-economice și cele structurale, de fapt simple paleative la probleme fără răspuns.

Dar să vedem ce arată statisticile privind piața muncii. Pe ansamblul țărilor din O.C.D.E., utilizarea forței de muncă a scăzut cu 0,7% anul trecut ceea ce, coroborat cu creșterea nesemnificativă a produsului intern brut, a făcut ca rata șomajului să atingă 8,8% în semestrul II 1982, în creștere cu 1,5 la sută față de prima parte a anului trecut. Cele mai însemnate creșteri s-au înregistrat în Canada (+4,4%), Olanda (+3,0%), S.U.A. (2,4%), Portugalia (2,3%), R.F.G. (2,1%).

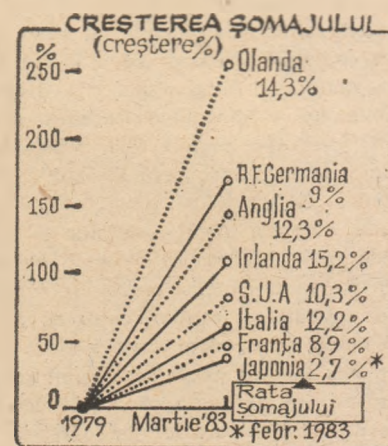
Creșterea numărului absolut al șomerilor (în martie 1983) față de 1979 situează pe primele locuri Olanda, R.F.G. și An-

glia; în sfîrșit, în ce privește rata șomajului pe țări din totalul forței de muncă activă în 1982, recordul este deținut de Anglia (11,2%), Canada (11%) și Statele Unite (9,7%), țări care și în 1983 și 1984 sînt așteptate să-și mențină tristul record (vezi tabelul).

Cifrele absolute publicate de statisticile O.C.D.E. relevă existența unei armate de șomeri de 29,9 milioane în 1982, cu perspectiva ca această să ajungă la 33,5 milioane în 1983 și la 34,5 milioane în 1984, cifre care demonstrează singure incapacitatea programelor occidentale de a asana corespunzător viața economică și situația maselor din țările respective.

Pe fondul creșterii numărului concedierilor și al posibilităților reduse de angajare se constată prelungirea în continuare a duratei medii a șomajului. În totalul celor aflați în căutarea unui loc de muncă, ponderea șomajului de lungă durată este deosebit de ridicată în Europa occidentală (12 luni sau peste, în 1982: Belgia — 59,5%, Franța — 39,8%, Anglia — 33,3%, Olanda — 31,6% etc.), ceea ce explică și faptul că în aceste țări au dispărut statisticile referitoare la persoanele care nu beneficiază de ajutoare de șomaj.

Pentru a înțelege și mai clar cum este privit acest fenomen în lumea care l-a creat, ar mai trebui adăugată, poate, remarca studiului „Perspectives de l'O.C.D.E.” care îl apreciază ca un „fapt normal în perioadă de recesiune”. Orice comentariu ar fi de prisos.

Șomajul în rîndul tinerilor...

FENOMEN care a afectat dintotdeauna și deosebit de acut masele de tineri din țările capitaliste, șomajul tineretului apt de muncă s-a agravat și continuă să se accentueze în condițiile crizei economice, înregistrîndu-se o distanță semnificativă între șomajul acestei categorii și cel al întregii populații active. Numai în 1982, rata medie a șomajului tineretului în principalele șapte țări occidentale industrializate a depășit rata șomajului global cu 9 puncte procentuale, față de o diferență de 6 puncte cu trei ani în urmă, ceea ce demonstrează dinamica rapidă a agravării situației tinerilor aflați în căutarea unui loc de muncă. Diferențele cele mai sensibile se înregistrează în Anglia și Italia, cauzele care îi aduc pe tineri în primele rînduri ale șomerilor fiind multiple. Secretariatul O.C.D.E. susține că una din cauze ar fi atenția sporită acordată persoanelor mai în vîrstă, în sensul de a nu fi concediați sau pentru a fi ajutați să-și găsească mai repede un nou loc de muncă. Dar este greu de acceptat această idee, atîta vreme cît șomajul persoanelor în vîrstă are drept una din principale cauze modificările structurale în industrie și, de aici, neadaptarea lor la noul profil sau nivel tehnic industrial.

De aceea e cazul să ne gândim mai curînd la alte cauze, pe fondul general al ofertei scăzute de locuri de muncă. Ar fi vorba, în primul rînd, de lipsa de calificare, de imposibilitatea în care se găsesc tot mai mulți tineri de a-și termina studiile, datorită costurilor mereu sporite pe care le presupune sistemul educațional occidental. În Statele Unite, spre exemplu, taxele școlare pentru învățămîntul superior ajunseseră în anul școlar 1981—1982 la peste 7 000 dolari, existînd în același timp centre universitare de prestigiu unde bariera taxelor ajungea la 10 000 dolari. În anul universitar 1982—1983, se apreciază că taxele au crescut în S.U.A. cu circa 13 la sută, într-o situație asemănătoare aflîndu-se și taxele pentru locuință în căminele studențești americane. Este vorba, practic, de un prim obstacol în calea către un loc de muncă stabil pentru a nu mai cita flagelul analfabetismului care, oricît de neverosimil ar părea, afectează 4—6% din populația țărilor din C.E.E. și 25 milioane de oameni în Statele Unite.

Dar chiar și absolvenții unor forme de învățămînt, inclusiv învățămîntul universitar sînt confrunțați cu perspective neașteptate: potrivit aprecierilor Asociației sindicale (vest-europene), 40 la sută din absolvenții școlilor nu găsesc un loc de muncă.

Mai trebuie adăugat aici handicapul pe care îl reprezintă necesitatea unor specializări deosebite presupuse de multe sectoare de activitate, în special în industrie, specializare pe care școala nu este întotdeauna în măsură să o asigure, determinîndu-i pe patroni să refuze serviciile unui tînr pentru care ar trebui să facă investiții suplimentare. Este ușor de imaginat această reținere, mai cu seamă în condiții de recesiune cînd fiecare firmă își impune reducerea cheltuielilor sau caută să se adapteze cît mai rapid cererii și modificărilor de structură.

...și al femeilor

RECORDURI istorice a atins și șomajul femeilor: 12,5 milioane femei fără serviciu la mijlocul anului trecut, în condițiile unui aflux fără precedent de femei aflate în căutarea unui loc de muncă. În intervalul 1970—1981, rata șomajului femeilor a crescut de la 2,8 la 6,8% față de 2,8—5,2% la bărbați.

Este de menționat o anumită caracteristică specială a pieței muncii în cazul femeilor, în sensul că acestea nu sînt afectate de șomaj în același ritm cu bărbații în diferitele faze ale ciclului economic. Astfel, în perioadele de recesiune accentuată din anii 1974—75, precum și în perioada actuală, se constată că șomajul femeilor a crescut relativ mai încet decît în cazul bărbaților, față de perioadele anterioare crizei sau față de perioadele de învioreare temporară cînd s-a înregistrat o evoluție inversă. Fenomenul se explică — arată revista l'Observateur de l'O.C.D.E. — prin distribuția sectorială diferită a forței de muncă în funcție de sex. Concentrată mai ales în sectorul serviciilor, unde efectele crizei survin mai tîrziu decît în industrie, forța de muncă feminină pare a fi mai puțin afectată de șomaj. În perioadele ulterioare crizei, „unda de șoc” se răsfrînge puternic asupra lor, mai puternic decît în cazul bărbaților, datorită revenirii interesului prioritar pentru sectoarele industriale.

Șomajul în țări membre ale O.C.D.E. (în % din populația activă)

	1982	1983	1984
S.U.A.	9,7	10,25	9,5
Japonia	2,4	2,75	3
R.F.G.	6,8	8,5	9,25
Franța	8,0	8,5	9,75
Anglia	11,2	12,25	12,25
Italia	9,1	10,0	10,25
Canada	11,0	12,5	12
Total țări menționate	7,9	8,5	8,5
Celelalte țări O.C.D.E.	10,2	12,0	13,0
Țări O.C.D.E. vest-europene	9,5	10,75	11,5
Total O.C.D.E.	8,4	9,25	9,5

Cifre absolute (în milioane)

S.U.A. și Canada	12,0	12,75	12,5
Țări O.C.D.E. vest-europene	15,9	18,25	19,0
Total O.C.D.E.	29,9	33,5	34,5

Sursa: Perspectives économiques de l'O.C.D.E., iulie 1983

În ce privește repartizarea pe grupe de vîrstă, activitatea profesională a femeilor se apropie sensibil de cea a bărbaților, iar șomajul urmează îndeaproape această caracteristică. În toate țările din O.C.D.E. tinerii au fost, așa cum arătăm mai sus, mai puternic afectați de șomaj față de muncitorii adulți, iar în cadrul lor tinerele sînt încă și mai vulnerabile în raport cu tinerii în căutare de lucru. Tinerele sînt defavorizate prin faptul că ele continuă să se formeze profesional într-un număr limitat de ocupații tradiționale; prin aceea că patronii evită să angajeze viitoare mame care după naștere își vor abandona locul de muncă (deși, notează chiar sursa citată, această situație este din ce în ce mai puțin caracteristică din cauza necesităților ca femeile să contribuie cît mai constant la creșterea bugetului familiei); prin lipsa calificării cerută de evoluția tehnologică rapidă în sectoare de vîrf ale industriei.

Este de remarcat faptul că înșiși experții occidentali sînt neliniștiți în legătură cu problema pe care va continua să o reprezinte șomajul femeilor, datorită neadaptării structurilor industriale cel puțin în direcția ameliorării acestui fenomen caracterizat drept ireversibil.

În ceea ce privește perspectivele globale ale șomajului în țările industrializate occidentale, evoluția economică divergentă în diferitele țări ale acestui grup va avea drept caracteristică generală, cel puțin pentru anii 1983 și 1984, un nivel scăzut al încadrării forței de muncă, în special în zona europeană a O.C.D.E. Pe ansamblul organizației, în 1984 se așteaptă o rată a șomajului de 9,5%, respectiv circa 35 milioane șomeri față de 32 milioane în 1982. La tineri, rata șomajului se pare că va atinge 20%, cu trei procente peste nivelul din 1982.

În ce privește cauzele, alături de încetinirea creșterii economice trebuie menționat rolul sporit al modificărilor structurale care măresc considerabil decalajul între oferta de forță de muncă și cererea de lucrători cu calificare adecvată, în continuare adaptare la noile cerințe ale industriei. Nu trebuie neglijat aici și un alt aspect, anume că majorarea ponderii șomajului de durată îndelungată duce la descalificare, contribuind astfel direct la creșterea gradului de neadaptare a forței de muncă, deci la accentuarea și mai pronunțată a șomajului.

Trebuie, de asemenea, subliniați o serie de alți factori pentru a avea o imagine cuprinzătoare asupra cauzelor șomajului și direcțiilor în care ar trebui acționat pentru reducerea cotelor alarmante la care s-a ajuns. Este cazul să notăm aici proliferarea practicilor protecționiste, de restrîngere a comerțului internațional prin restricții nocive în primul rînd pentru țările în curs de dezvoltare și, ulterior, prin efectul lor, pentru înseși țările care pun în aplicare asemenea politici restrictive. Fără îndoială că la această situație contribuie și politica dobînzilor înalte, element deosebit de agravant pentru stabilitatea economică mondială, în condițiile întrepătrunderii efectelor factorilor care acționează în economia mondială.

În sfîrșit se afirmă ca tot mai periculoasă pentru securitatea economică — fără a mai vorbi de securitatea umanității în general pe planeta noastră — amplificarea eforturilor pentru înarmare, în special cu armament nuclear, cu toate cheltuielile uriașe, nejustificate, iraționale destinate cursei înarmărilor.

Concluziile care se impun din acest punct de vedere sînt evidente. Dacă pe plan intern guvernele occidentale nu-și pot propune să asaneze problema șomajului, dat fiind că înseși sistemele economice de tip capitalist generează acest fenomen, în ce privește relațiile internaționale, cooperarea internațională, rațiunea și luciditatea se impun fără echivoc ca factor de stabilizare a vieții economice.

România socialistă, în spiritul concepției revoluționare care stă la baza orientărilor sale de politică externă, inspirată și îmbogățită de gîndirea creatoare a președintelui Nicolae Ceaușescu, se pronunță consecvent și hotărît pentru o largă colaborare internațională, între toate națiunile lumii pentru rezolvarea globală a problemelor vitale, interdependente ale omenirii, pentru renunțarea la politicile de forță atît pe plan economic cît mai ales militar, pentru încetarea irosirii valorilor materiale și umane ale omenirii pe calea înarmării — ca singure căi viabile către asigurarea progresului lumii contemporane.

Emilian STANCU

Piața internațională a cuprului

DATORITA proprietăților sale fizico-chimice, cuprul își găsește utilizări în aproape toate domeniile de activitate. Cel mai important dintre acestea este industria electrotehnică, care preia peste 50 la sută din producția mondială de cupru rafinat.

Ca materie primă, cuprul se comercializează sub formă de concentrate de cupru, cupru blister și cupru rafinat. Pe plan mondial producția de concentrate exprimată în conținut de metal se ridică la 7,8 milioane tone/an, cea de cupru blister la 7,9 milioane tone/an, iar cea de cupru rafinat la 9,3 milioane tone/an. La realizarea producției de cupru rafinat concurează atât cuprul de origine primară (ex. provenit din minereu), cât și o parte din cuprul secundar (din recuperarea deșeurilor).

Țările cu cele mai mari rezerve de cupru (S.U.A., Chile, U.R.S.S., Canada, Zambia, Peru, Zair) se situează și în fruntea principalilor producători de cupru minier. La nivelul anului 1982 pe plan mondial s-au extras 7,8 milioane tone cupru minier, cu 22,7 la sută mai

mult decât în 1970, dar numai cu 6,4 la sută peste cifra înregistrată în 1975. Încetinirea ritmului de creștere a producției în ultimii ani este urmarea recesiunii din economia țărilor capitaliste dezvoltate, precum și a tendinței de miniaturizare a diverselor produse în care se folosește cuprul și a concurenței exercitate de înlocuitori.

Subprodusele sunt extrem de importante la calcularea rentabilității oricărei mine de cupru sau complex metalurgic. Valoarea acestor subproduse poate fi determinantă pentru rentabilitatea unui proiect, chiar în cazul unor prețuri scăzute ale cuprului. Principalele subproduse la exploatarea cuprului sunt: cobaltul, molibdenul, aurul, argintul, nichelul etc. O serie de mine de cupru, în condițiile scumpții exploatarea și a fluctuației prețurilor au rămas rentabile tocmai datorită valorii ridicate a subproduselor. Dealtfel, dintre noile proiecte de dezvoltare, cele mai mari șanse de realizare le au tocmai cele care privesc zăcămintele de cupru ce conțin și alte metale recuperabile ca subproduse.

O altă tendință manifestată pe piața cuprului este majorarea însemnată a cheltuielilor pentru noi investiții. În perioada 1971—1980 investiția specifică la realizarea unor noi proiecte integrate (mină, instalație de concentrare, uzină de cupru brut și rafinat) a crescut de la 2 500 dolari/tonă la 7 800 dolari/tonă; nivelul investiției ar putea ajunge la 11 700 dolari/tonă în 1985 și 17 000 dolari/tonă în 1990. Este deci justificată tendința ca majorarea producției de cupru să se axeze în principal pe extinderi la capacitățile existente și mai puțin pe proiecte noi, de mare anvergură.

Deșeurile de cupru reprezintă o sursă importantă de aprovizionare cu această materie primă. Recuperarea și reciclarea cuprului din deșeurile s-a dezvoltat în special în țările mari consu-

matoare de cupru. În unele din acestea, prin reciclare, se asigură până la 40 la sută din necesarul de consum. Din cele aproximativ 3,6 milioane tone deșeurilor de cupru cît recuperează anual țările capitaliste dezvoltate, peste 1 milion de tone sînt destinate producerii cuprului rafinat de origine secundară, iar circa 2,5 milioane tone se utilizează ca atare de producătorii de semifabricate de cupru și aliaje de cupru.

Analizînd evoluția în timp a structurii comerțului cu cupru se remarcă unele modificări importante în sensul creșterii într-un ritm susținut a comerțului cu concentrate, în timp ce comerțul cu cupru rafinat și-a menținut ponderea de 60—63 la sută din comerțul total, iar cea a comerțului cu cupru blister a înregistrat scăderi importante.

Principalele țări exportatoare de cupru sînt țările în curs de dezvoltare. Aceste exporturi sînt destinate, aproape în totalitate, țărilor capitaliste dezvoltate și în special Japoniei și țărilor Pieței comune.

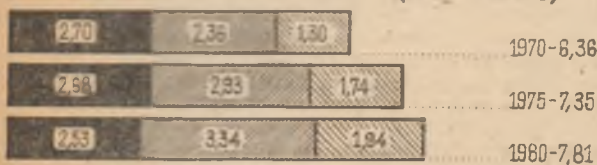
Pentru unele dintre țările în curs de dezvoltare exportatoare de cupru această materie primă deține o pondere majoritară în exportul lor total de mărfuri. Tendința de scădere a prețului real al cuprului, manifestată în ultimii ani, a afectat negativ balanța de plăți a acestor țări. Se semnalează în acest sens că, în 1982, prețul cuprului (exprimat în dolari constanți) a înregistrat cel mai scăzut nivel din ultimii 50 de ani. Chiar ușoara majorare a prețurilor din prima parte a anului 1983 nu a fost suficientă pentru a acoperi cheltuielile medii de producție la marii producători. În prezent, prețul de comercializare a cuprului rafinat pe piața mondială este de circa 1 700 dolari/tonă, dar în același timp, cheltuielile medii de producție ajung la peste 1 800 dolari/tonă.

Pe termen lung, se poate aprecia că tendințele de creștere a producției vor continua, însă ritmul de creștere va fi mult atenuat față de deceniile trecute.

Liviu TIMIS
I.E.M.

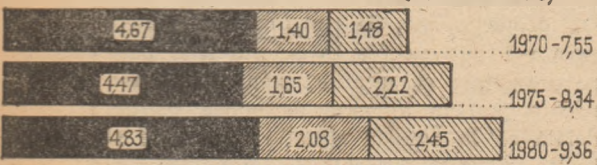
PRODUCȚIA MONDIALĂ DE CUPRU MINIER

(milioane tone)

PRODUCȚIA MONDIALĂ DE CUPRU RAFINAT

(milioane tone)

Țări capitaliste dezvoltate   Țări în curs de dezvoltare   Țări socialiste

Sursa: World Metal Statistics, ian. 1983

EVOLUȚII MONETARE

ÎN INTERVALUL 8—12 AUGUST dolarul S.U.A. a continuat să se reprecieze față de marea majoritate a valutei occidentale, cu excepția lirei sterline.

Menținerea tendinței de creștere a dobânzilor la dolari (între altele, dobînda preferențială „prime rate” a fost ridicată de la 10,5 la 11% de către principalele mari bănci americane, prognozîndu-se în curînd un nivel de 12%, precum și ridicarea actualului nivel de 8,5% al taxei oficiale a scontului), reducerea nivelului înțelesului la o rată anuală de 2,6% în prezent și o creștere economică de 8,7% în trim. II 83, au fost factori pozitivi care au determinat o consolidare a cursului dolarului pe piața de schimb. De menționat însă că și alți factori externi au contribuit la menținerea acestei tendințe: țara a cursului dolarului, între care amintim în primul rînd menținerea neschimbată a poziției de credit a Băncii centrale a R.F.G. la reuniunea din această săptămîină (cînd se aștepta la o eventuală majorare a dobânzilor); se apreciază de cercuții de afaceri interesate să așezează poziția a fost luată astăzi în vederea aplicării redresării economiei vest-germane, cît și pentru a nu da naștere la noi tensiuni în cadrul grupului valutar vest-european. De altfel, în cadrul interviului televizat, Karl Otto Poehl, președintele lui Bundesbank, a menționat, între altele, că pentru moment nu e necesar a se acționa dramatic sau spectaculos pentru asigurarea cursului mărcii și că nu consideră oportuna o majorare a actualilor niveluri a dobânzilor de bază, dar nici o reducere a acestora.

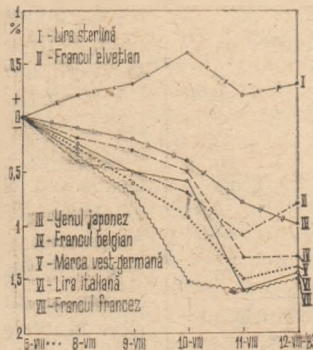
Lira sterlină, alături de dobînda relativ ridicată, cît și de perspectiva pozitivă pieței petrolului, s-a reprecizat nu numai în relația cu dolarul S.U.A. (1,48 dolari

la 1 liră pe 12 august, față de cursul de închidere din 5 august de 1,4750 dolari/1 liră), ci și față de celelalte valute occidentale, față de care pierduse teren în perioadele precedente.

Restul valutei occidentale au înregistrat în continuare deprecierea față de dolarul S.U.A., după cum urmează (se dau nivelurile din 12 august, comparativ cu cele de referință din 5 august): 1,5% francul francez (8,2250 franci/1 dolar și 8,1050 franci/1 dolar); de menționat că un nou record absolut de depreciere a francului față de dolar a fost înregistrat în cursul zilei de 11 august, de 8,25 franci/1 dolar) și lira italiană (1 618 și 1 594 lire/1 dolar); 1,4% marca vest-germană (2,73 și 2,6925 mărci/1 dolar); 1,3% francul belgian (54,65 și 53,95 franci/1 dolar); 1% yenul japonez (247,25 și 244,75 yeni/1 dolar) și 0,8% francul elvețian (2,1925 și 2,1750 franci/1 dolar).

Dobînzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au avut o evoluție contradictorie: creșterea la euromarca vest-germană (de la 5,875% la 5 august, la 6,1875% la închiderea, din 12 august) și eurolira sterlină (de la 10,4375% la 10,5% în data de 12), menținerea în jurul nivelului de 11,0625% la eurodolar și scăderea la eurofrancul elvețian, de la 5% pe 5 august, la 4,875% la închiderea din 12 august.

Prețul aurului la Londra a oscilat în jurul nivelului de 410 dolari/uncie, al doilea fixing din ziua de 12 august, de 412,45 dolari/uncie fiind cu 2,70 dolari/uncie peste cel corespunzător din 5 august.

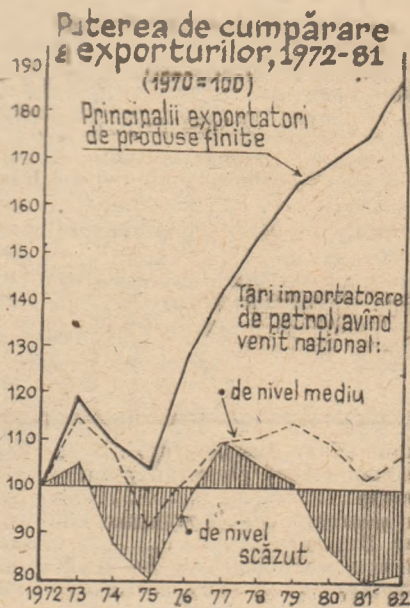
Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 8—12 august; bază: 5 august 1983

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Efecte ale foarfecelui prețurilor

CUNOSCUTA publicație economică *l'Observateur de l'OCDE* se ocupă, între altele, în numărul său din mai a. c., de situația celor peste 70 de țări din lume cu un nivel redus al venitului național pe locuitor, de sub 600 dolari în anul 1980. Situația s-a agravat după primul „șoc petrolier”, serie revista: creșterea volumului exportului țărilor respective s-a încetinit, determinând reducerea sensibilă a capacității lor de import. Începând cu 1980, scăderea prețurilor la materii prime a întărit tendința de diminuare a puterii lor de cumpărare.

Evoluția puterii de cumpărare a exporturilor (reprezentând valoarea exporturilor totale, corectată în raport cu modificarea prețurilor la import) este redată pe grupe de țări, în graficul alăturat. El ilustrează poziția tot mai dificilă a țărilor cu un nivel redus al venitului național. Iar ieșirea din această situație este condiționată — după cum relevă revista menționată — nu numai de efortul depus de țările în curs de dezvoltare pentru diversificarea exporturilor, pentru sporirea valorii lor unitare, precum și de intensitatea asistenței tehnice și financiare externe, ci și de lărgirea posibilităților lor de acces pe piețele externe, de îmbunătățirea generală a conjuncturii economice mondiale.

U.R.S.S.: „electronizarea” economiei

ÎN CONDIȚIILE actuale ale promovării progresului tehnico-științific munca de conducere și planificarea a unei economii naționale de proporțiile celei a U.R.S.S. devine extrem de complicată, necesitând folosirea unor instrumente moderne, adecvate. Este suficient să menționăm că — după aprecierea specialiștilor — volumul informațiilor care circulă în economia națională reprezintă

echivalentul a aproximativ 25 milioane de volume, având fiecare 500 de pagini; volumul informațiilor necesare pentru conducere și planificare se apreciază că se va dubla până la sfârșitul actualului deceniu.

Intrucât problema poate fi soluționată în mod rațional numai prin dezvoltarea și largă utilizare a tehnicii electronice de calcul, în Uniunea Sovietică se înfăptuiesc complexe programe tehnico-științifice în domenii ca: edificarea rețelei de prelucrare și transmitere a datelor pe baza centrelor de calcul (noi sau în curs de extindere) pentru folosință colectivă și a centrelor naționale; automatizarea conducerii proceselor tehnologice, a producției, a diverselor mașini și instalații, prin utilizarea mini și microcalculatoarelor; crearea și dezvoltarea sistemelor automatizate de cercetări științifice și a sistemelor de proiectare automatizată, pe baza folosirii unor complexe de calcul și măsurare. Concomitent, se află în curs de realizare douăsprezece programe privind soluționarea celor mai importante probleme tehnico-științifice în domeniul tehnicii de calcul.

Se apreciază, de asemenea, că, în viitor, un rol tot mai însemnat vor juca microprocesoarele, cu un larg impact tehnic, economic și social în activitățile în care vor fi utilizate. Se evaluează că în actualul cincinal microprocesoarele își vor găsi întrebuințare în peste 200 de mii de diverse tipuri de dispozitive și instalații cu destinație industrială sau casnică, iar în cincinalul următor — într-un număr de 1,8 milioane de articole.

Perspective finlandeze

PREVIZIUNILE asupra dezvoltării pe termen mediu a economiei finlandeze, elaborate de Institutul de cercetări economice din Finlanda, au în vedere o rată de creștere anuală a P.N.B. de circa 3 la sută în perioada 1983—1987 și un spor mediu anual de 4 la sută al volumului comerțului exterior. În aceste condiții se apreciază că rata șomajului se va reduce la circa 5,5 la sută către sfârșitul perioadei.

Pentru producția industrială a Finlandei se prevede o creștere medie anuală de 3,5 la sută pe an, însă ritmul va fi neuniform: mai rapid în anii 1984 și 1985, va cunoaște apoi o încetinire în perioada următoare. Se estimează că o dinamică comparativ mai rapidă vor înregistra industria hirtiei, unele subramuri ale metalurgiei și construcțiile de mașini, în timp ce producția de bunuri alimentare, de textile și confecții, industria metalurgică de bază și cea a lemnului se vor dezvolta mai încet.

Specialiștii institutului consideră că ridicarea nivelului investițiilor în industrie (cel previzibil fiind apreciat ca insuficient în contextul accentuării concurenței pe piața internațională) constituie un factor primordial al creșterii; totodată, se relevă că — pe lângă baza tehnico-materială — investițiile trebuie să vizeze și domeniul formării profesionale, cel al cercetării și dezvoltării, implementării tehnologiilor noi.

Orientari în comerțul exterior iugoslav

UNUL dintre obiectivele comerțului exterior al Iugoslaviei îl constituie extinderea schimburilor cu țările în curs de dezvoltare, astfel încât ponderea acestora în volumul global al schimburilor să ajungă la 26 la sută (față de 17 la sută în 1982). După cum relevă presa iugoslavă, în ultimii ani relațiile comerciale cu aceste țări au înregistrat o creștere rapidă, respectiv de la un volum total (export, plus import) de trei miliarde dolari în 1979 la 4,4 mlrd. dolari în 1982, pentru anul în curs fiind preconizat să se exporte către țările în curs de dezvoltare mărfuri și servicii în valoare de 2,7 mlrd. dolari, iar importurile să se cifreze la 2,4 mlrd. dolari.

Iugoslavia întreține relații economice bilaterale cu circa o sută de țări în curs de dezvoltare, principalii clienți fiind țările arabe. În acest an partea principală a exporturilor iugoslave către țările menționate o constituie producția industriei construcțiilor de mașini și echipament electric, cea de produse agricole și alimentare, de nave și alte mijloace de transport, de echipament energetic, producția industriei de prelucrare a lemnului și a celei textile etc. În scopul extinderii continue a relațiilor reciproce, partea iugoslavă dezvoltă forme variate de colaborare, ca: realizarea de investiții comune, cooperarea și specializarea în producție, explorarea și exploatarea în comun a unor resurse naturale, executarea unor lucrări de construcții.

Diversificarea previne deficitul

ALĂTURI de principala sa activitate — cea de efectuare a cursurilor aeriene pentru pasageri și mărfuri — compania vest-germană „Lufthansa” a dezvoltat intens în ultima perioadă operațiunile de prestări de servicii, ca: revizia și întreținerea curentă a avioanelor proprii și a celor aparținând altor companii, modernizarea instalațiilor de bord, executarea unor amenajări ș.a. În această activitate este antrenată circa o șeptime din personalul său tehnic (de 8500 de persoane), jumătate din cele 420—460 de turboreactoare revizuite în fiecare an în atelierele sale aparținând unor companii din Europa, Orientul Apropiat, Africa, Asia și America Latină. Pe lista clienților săi figurează și compania „General Electric” din S.U.A., producătoare între altele de turbopropulsoare. Se apreciază că dezvoltarea pe scară mare a prestărilor de servicii tehnice de înaltă calificare reprezintă o diversificare inerentă pentru a face față condițiilor conjuncturale dificile pentru companiile aeriene internaționale, reflectate în deficitul curent înregistrate chiar și de companii cu prestigiu în acest domeniu.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 33 din 19 august 1983

— O zi memorabilă pentru destinele României (Titu Georgescu) 1

România — coordonate ale progresului economico-social

- Industria în strategia dezvoltării economiei românești (Barbu Gh. Petrescu) 4
- Agricultura — ramură de bază a economiei naționale (Tiberiu Mureșan) 6
- Dinamica procesului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate (Ilie Văduva) 8
- Știința și cercetarea — componente hotărâtoare ale progresului economiei (Mihail Florescu) 10
- O economie dinamică, cu o prezentă activă în circuitul internațional de valori (Ovidiu Rujan) 12
- Sporirea bunăstării — țelul suprem al politicii partidului (I) (Grigore Vâlceanu) 14

— Politică consecventă de apărare a păcii și independenței naționale (Nicolae Chilie) 16

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției (Convorbire cu Ioan Avram) 18
- Rezolvarea cu forțe proprii a problemelor întreprinderii cere: ordine, disciplină, inițiativă (Dan Condrea) 20
- Repere de creștere a producției în unitățile agricole cooperatiste (Gustav Klein, Vasile Zaharia) 21

— Autogestiunea în întreprinderi: răspunderi, acțiuni, rezultate. Producția marfă vindută și încasată, cerința de bază a autogestiunii (Damaschin Rotaru) 22

TEORII ● IDEI

- Spiritul revoluționar — trăsătură permanentă în procesul edificării societății socialiste (Constantin Nica) 24
- Școli ● curente ● economiști. Tradiții progresiste ale gândirii economice românești (Toader Ionescu) 26

ECONOMIE MONDIALĂ

- Șomajul — problemă perenă a țărilor capitaliste industrializate (Emilian Stancu) 28
- Tendințe — conjuncturi 30
- Mondorama 31

IN SUPLIMENT: Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

- A noteworthy day for the destiny of Romania (Titu Georgescu) 1
- Industry in the development strategy of the Romanian economy (Barbu Gh. Petrescu) 4
- Dynamics in the process of building up the many-sidedly developed socialist society (Ilie Văduva) 8
- Science and research — decisive components of the economic progress (Mihail Florescu) 10
- Welfare increase: supreme goal of the policy of the party (I) (Grigore Vâlceanu) 14
- Increase the technical and quality level of the production (a talk with Ioan Avram) 18
- The revolutionary spirit — a permanent characteristic in the process of building up the socialist society (Constantin Nica) 24
- Schools ● trends ● economists. Progressive traditions of the Romanian economic thought (Toader Ionescu) 26

DANS LE NUMERO

- Un jour mémorable pour le destin de la Roumanie (Titu Georgescu) 1
- L'industrie dans la stratégie du développement harmonieux de l'économie roumaine (Barbu Gh. Petrescu) 4
- La dynamique du processus d'édification de la société socialiste multilatéralement développée (Ilie Văduva) 8
- La science et la recherche — composantes décisifs du progrès de l'économie (Mihail Florescu) 10
- L'accroissement du bien-être — but suprême de la politique du parti (I) (Grigore Vâlceanu) 14
- L'élévation du niveau technique et qualitatif de la production (Discussion avec Ioan Avram) 18
- L'esprit révolutionnaire — trait permanent dans le processus de l'édification de la société socialiste (Constantin Nica) 24
- Ecoles ● courants ● économistes. Traditions progressistes de la pensée économique roumaine (Toader Ionescu) 26

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Памятный день для судеб Румынии (Титу Джорджееску) 1
- Промышленность в стратегии гармоничного развития румынской экономики (Барбу Г. Петреску) 4
- Динамика процесса построения многосторонне развитого социалистического общества (Илие Вăдува) 8
- Наука и исследования — решающие составляющие экономического прогресса (Михаил Флореску) 10
- Повышение благосостояния — высшая цель политики партии (I) (Григоре Вăлчану) 14
- Повышение технического и качественного уровня производства (беседа с Иоан Аврам) 18
- Революционный дух — постоянная черта процесса построения социалистического общества (Константин Ника) 24
- Школы — течения — экономисты. Прогрессивные традиции румынской экономической мысли (Тоадер Ионеску) 26

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică”. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămînal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămînal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Abonându-vă din timp și pe termene cit mai lungi, vă asigurați continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28-30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126, București, str. 13 Decembrie.

Redacția și administrația: 70 159 București, Bd. Magheru nr. 28-30, etaj 1, sectorul 1. Telefon 59 20 60. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.

**În curînd
începe
un nou
an școlar!**

Cumpărînd a c u m copiilor dv. uniforme de care au nevoie în noul an școlar, beneficiați de câteva avantaje importante :

- evitați aglomerația specifică din ajunul deschiderii școlilor și grădinițelor ;
- cîștigați timp prețios pentru că vinzătorii au posibilitatea să vă satisfacă solicitările cu promptitudine ;
- a c u m găsiți un sortiment complet de mărimi, de uniforme pentru școlari, elevi, pionieri și șoimi ai patriei.

Magazinele MATERNA, magazinele de confecții pentru copii precum și marile magazine universale ale comerțului de stat vă invită să beneficiați din plin de aceste avantaje.

Întreprinderea de producție industrială
pentru construcții căi ferate
„HARGHITA“ (I.P.I.C.C.F.H.) din Miercurea Ciuc

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ
noul produs

DISPOZITIV SPECIAL — TIP HARGHITA — (SEIF) PENTRU
PASTRAREA DOCUMENTELOR SECRETE, A MONETARULUI ȘI
ALTOR VALORI, ADECVAT ȘI PENTRU TRANSPORTUL
PE CALEA FERATĂ

CARACTERISTICI :

- este dotat cu trei sisteme de siguranță la închidere (două zăvoare speciale și un cifru)
- spațiul util din interior este împărțit în 3 compartimente închise cu câte o ușă cu broască simplă
- cuprinde o centrală electronică de pază și alarmare dotată cu cifru pentru amorsarea sau dezamorsarea stării de supraveghere
- dimensiuni de gabarit : — înălțime : 1 650 mm
— lățime : 680 mm
— adâncime : 680 mm
- volumul util : 190 dm³
- masă netă : 718 kg
- construcția specială a dispozitivului asigură siguranță mărită la cele mai diverse acțiuni mecanice și termice exterioare

CONDIȚII DE LIVRARE

- Livrarea se face pe bază de comandă fermă, depusă la adresa I.P.I.C.C.F. Harghita, Miercurea-Ciuc, str. Harghitei nr. 37
  - Termen de livrare : 3 luni de la definitivarea formelor contractuale
- RELAȚII SUPLIMENTARE : se pot obține prin telefon 958/13.040/45, 958/11 961 sau prin telex 67248

